

Sus Konuşma!

Hayyam Garipoğlu
Bir yatırımcının başına gelenler

Sus Konuşma!

Hayyam Garipoğlu

Bir yatırımcının başına gelenler

Sus Konuşma!

Ocak 2006

Topkapı Yayıncılık A.Ş.

Bu kitabın tüm yayın hakları, Topkapı Yayıncılık A.Ş.'ye aittir.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Grafik: SPU Reklam Hizmetleri / İ. İnci Sağlam

Basım ve Cilt: Fabrika Basım / Seyrantepe Mah. Oduncular Sit. 1.Yol No: 4 / Seyrantepe

Tel: 0212 332 19 19

Kapak Fotoğrafı: Akşam gazetesinde yayımlanan haberden alınmıştır. (Fotoğraf: Rahşan Taş)

Birinci Basım: 2006-İstanbul

ISBN 975-00755-0-1

Topkapı Yayınevi A.Ş.

Üniversite Mah. Civan Sok. No: 6/8 Avcılar/İstanbul

Tel: 0212 421 31 11 Faks: 0212 421 25 07

www.suskonusma.com info@suskonusma.com

Hapishaneden mahkeme duruşmalarına götürülürken bütün gücümle hep "bu ülkede sağduyu sahibi kimse yok mu" diye bağıırıyordum. Sesim çıkmasın diye "sus konuşma" der, ağzımı sınısıkı kapatırlardı.

Bu kitapta, yaşadıklarımı özet olarak sizlere anlatmaya gayret ettim. Bizzat yaşayıp gördüğüm bu olayları aktarabilmeyi ne kadar başardığımı, yazar olmadığım için bilemiyorum. Ülkemin sınırlarını aşarak uluslararası bir kuruluş olma yolundayken, Petrol Ofisi ihalesine girme kararım bahtımı döndürdü, beni perişan etti diyebilirim. Hakkımdaki hortumcu iddiası karşısında öncelikle şunun bilinmesini isterim: Eğer ben ve ailem gerek doğrudan gerekse, uzaktan veya yakından tanıdığım birisi vasıtasıyla, Sümerbank'tan tek bir lira hortumlamışsak; bankadan herhangi bir isim ve nam altında veya başka bir şekilde tek bir lira menfaat temin etmişsek, o bizlere haram olsun ve boğazımızdan geçmesin. Hortumcu iddiasının binde bir de olsa doğruluk payı varsa, hayatta bir insana verilebilecek en ağır cezalar beni bulsun.

Fakat bu iddianın gerçeklik payı yokken, düzgün bir iş adamının büyümesinin önlemenin, yok olmasını beklemenin, hırsız damgası yemesini sağlamanın anlamı nedir? Bir işadammının malının, mülkünün, bankasının elinden zorla alınması yanında; bu kadar haksızlığa, zulme uğramasını bu ülkede yaşayan sağduyu sahibi insanlar nasıl değerlendirirler? Ellerini vicdanlarına koyarak, başıma gelenlerin sadece bir kısmının dahi, bir gün kendi başlarına gelmesi halinde acaba ne yaparlar, ne hissederler? Sadece iki dakikalığına bu düşünülebilir mi? Zira atalarımız, "mi'zan'ı adalet kıyası nefstir" demişlerdir.

Bu kitap ne kadar çok kişiyi düşündürürse; bildiklerini zannettikleri pek çok şeye şüpheyile bakmasını sağlarsa, bundan böyle "acaba söylenenler doğru mu" sorusunu sordurursa, amacına o kadar ulaşmış olacaktır.

Hayyam Garipoğlu

Maalesef kimse kimsenin problemiyle ilgilenmiyor

Bir işadami olarak, yaşadığım haksızlıkları ve başıma gelen olayları yazarak okuyucularla paylaşmak istedim. Paylaştıkça dikkat çekip, başkalarının başına gelmemesine hizmet edeceğim inancındaydım. Yaşadıklarımnda, günahımla sevabımla elbet benim de hatalarım olmuştur, fakat kimsenin ülkemizin aydınlık geleceğinden endişesi olmasın, her karanlığın sonunda aydınlık vardır.

“Ağlamayan bebeğe meme vermezler” diye bir söz vardır. Fakat ülkemizde ne yazık ki bırakın ağlamayı, bağırmaktan sesiniz kısılrsa bile kimsenin umurunda olmuyor. Herkes kendi dertlerini çözmeye uğraşmakla meşgul olduğundan, başkasının derdine ilgisiz kalıyor. Ülkemizde demokrasi, sivil toplum örgütleri gibi kuruluşlar ve onların uygulamaları henüz tam oturmadığı için kimse kimsenin problemiyle ilgilenmiyor, daha doğrusu ilgilenemiyor. Kendi başına bir sorun geldiğinde de derdiyle ilgilenecek kimseyi bulamıyor. Almanya’da, Hitler döneminde askerlerin önce sosyalistleri, sonra sendikacıları ve sırasıyla Yahudileri toplaması sırasında olanlar gibi... Her alınıp götürülene diğerleri “aman bana ne” demiştir, sıra en sondaki gruba geldiğinde, artık seslenip, yardım isteyecek hiç kimse ne yazık ki kalmamıştır.

Gerçi yoğun bir tempoda geçen büyük şehirlerdeki hayatta bırakın başkalarının problemleriyle ilgilenmeyi insan kendi ailesine ve akrabalarına bile zaman ayıramıyor. Halbuki insanın kendisiyle de, ailesiyle de ve yaşadığı toplumun problemleriyle de ilgilenecek kadar zamanını iyi kullanmayı bilmeye gayret etmesi gerekiyor.

Kimim ben?

***Her şerde bir hayır,
her krizde bir fırsat vardır***

Allah vergisi özel yeteneklere sahip olmayan; İslam inancında olan, sıradan, vasat bir vatandaş olarak kabul edebileceğimiz bir insanım, yani halktan birisi olarak tarif edebilirim kendimi. Maalesef çok istememe rağmen şarkı söylemek, resim yapmak, enstrüman çalmak veya bir sanatı icra edebilmek gibi yeteneklerim de yok. Keşke olsaydı, ne güzel olurdu. Bu özelliklerin bir gen meselesi olduğuna inanıyorum.

Hayatımda gerçekleştiremediğim için kayıp olarak gördüğüm bir futbol maçına gitmek, bir maçı saatlerce konuşabilmek, spor yapmak, tatile gitmek gibi insanların hobi olarak adlandırdıkları merak ya da alışkanlık sahibi de değilim. Kimilerine göre maddi imkanlara sahip olmuş ama ot gibi yaşayan bir adam da denilebilir bana.

Kendimi bildim bileli hep çalıştığım için, bundan sonra da huyumu değiştiremeyeceğime göre herhalde benim hobim de çalışmakmış diye düşünüyorum. Çalışarak mutluluğu buluyorum veya bulmaya çalışıyorum denilebilir. Eğer bir özellik olarak kabul edilecekse sevdiğim bir yönüm var: Ben ticari alemde bir başkasının yapabildiğini, “azimle çalışıp uğraşırsam ben de yaparım, ben de başarılı olurum” inancını taşıyan ve bu hedefin peşinde koşan biriyim.

Başarılı olmuş bir Japondan, bir Amerikalıdan hiçbir eksiğimizin olmadığına, aksine artılarımızın onlardan daha fazla olduğuna inanırım. “Onların yapabildiği, başardığı her işi ben de çalışırsam aynısını ve zamanla

daha iyisini yaparım” inancı benim hiçbir işten korkmamama sebep olmaktadır.

Ülkemizin kalkınma süreci biraz daha ilerlediğinde, yasalarımızın ve rekâbet şartlarımızın onlarla aynı seviyelere doğru geldiğinde ekonomik yarışta bizim onlardan daha önde olacağımız inancı ben de tamdır.

Fakat herhalde yaşadığım kötü günlerin de etkisiyle, bugün artık sadece işten ve çalışmaktan oluşan bir yaşam tarzının da yanlış olduğunu gördüğüm için çocuklarıma benim gibi değil de, daha dengeli bir hayatı yaşamalarını tavsiye etmeye gayret ediyorum.

Gerçi sabah akşam iş düşünerek çalışanlar, sabrettiklerinde mutlaka zaman içerisinde başarılı olup hedeflerine ulaşma konusunda yol alırlar. Bu kişiler, ülkenin hamallığını yapmayı başkalarına da bırakmadıkları için yurt ekonomisine katkıları da herkesten daha fazla olur.

Biraz ailemden ve kendi geçmişimden söz edeyim... Milli Kurtuluş Savaşı’mızda Çukurova’nın düşmandan kurtulmasında önemli görev almış olduğu için kendisine istiklal madalyası verilen rahmetli Hacı Mehmet Kasım’ın torunuyum.

Dedem Cezayir asıllıdır. O dönemde Cezayir ise, Fransızların sömürgesi altındaydı. Fransızlar sömürgelerindeki Cezayirlileri gemilere bindirip, nerede savaş yapıyorlarsa orada, Fransız askerleriyle birlikte savaşa sokuyorlarmış. Yine bir gemi içinde bir sürü Cezayirli asker, Fransızlar tarafından Birinci Dünya Savaşı’nın sonunda Adana bölgesine getirilmişler. Osmanlı Devleti’nin paylaşımında Anadolu’nun Çukurova-Adana bölgesinin Fransızlar tarafından işgali sırasında buraya getirilen Cezayirlilerden Türklere karşı savaşmaları istenmişti.

Daha önce Fransızlar adına aynı işi yapan dedem, Cezayirli Müslüman olduğundan, kendisine “işgal edin, silah sıkıp, savaşın,” dedikleri Ceyhan’da camileri görünce, bir Müslüman’ın başka bir Müslüman’a silah sıkmasının günah olduğu inancıyla, bu emri yerine getirmemiş. Beş arkadaşıyla birlikte birkaç katır ve bir makineli tüfek ile (mitralyöz - o tarihte o çevrede Türkler tarafından kullanılan av tüfeğinden başka savaş aleti bulmak mümkün değildi) birlikte bir gece vakti Türk tarafına geçmiş. Böylece Fransızlara karşı Müslümanlarla birlikte silah sıkıp savaşmaya başlamış. Fransızlar tarafında kalıp, Türk tarafına karşı savaşan **Cezayir asıllı Müslümanlar da savaş sırasında genelde tüfekleriyle kurşunları Müslüman Türkleri vurmamak için hedefe değil, havaya doğru sıkarlarmış**. Bu gerçekten yola çıkarak yöre halkının o günlerde dillerinde dolaşan, bu din kardeşliğini en güzel şekilde gösteren,

*Sürerim sürerim gitmez kadana
Fransız kurşunu değmez adama*

türküsü Adana ve Gaziantep yöresinde halkın arasında hâlâ söylenmektedir.

Gün gelip savaş bittiğinde dedem, memleketi olan Cezayir’e geri dönememiş ve çarpıştığı Ceyhan’ın bir köyünde yerleşip kalmış. Çünkü dönseydi, Türk tarafına geçtiği için, vatana ihanet suçuyla Fransızlar tarafından idamla yargılanacaktı. Onun için gurbet olan bu topraklarda tek başına kalmış.

Dedem savaş bittikten sonra yerleştiği Ceyhan’ın köyünde evlenmiş, babam doğmuş. Babam da soyadı kanunu çıktığında; amca, dayı, teyze gibi hiçbir akrabası olmadığından, “gurbette garip olarak kalmış bir adamın oğluyum” anlamında, Garipoğlu soyadını almış.

Annesi on iki yaşında ölen babam, zorluk ve fakirlik içinde büyümüş, hem çalışmış hem okumuş. Ereğli Sümerbank İplik Fabrikası'nda 12 yıl işçi olarak kart basıp çalışmış (kadere bakın, 55 yıl sonra, fabrikasında işçi olarak yıllarca çalıştığı kurumun bağlı olduğu, Sümerbank adlı bankanın sahibi olacağı o zamanlar aklına gelebilir miydi?)

Babam Ankara Hukuk Fakültesi'ne dışarıdan sınavlara girmiş ve 1947 yılında bitirmiş. Bursa ve Karaman'da kısa bir süre yürüttüğü hakimlik görevlerinden sonra Ceyhan'a dönerek avukatlık mesleğine başlamış. Üç oğlu ve bir kızı olmuş. Avukatlık mesleğinin yanında akli hep ticaretle olduğundan, 1958'de önce el tezgahında dokuma bez üretmeye, sonra pamuk ihracatı yapmaya çalışmış.

İhracat yaparken, dil bilmenin ne kadar önemli olduğunun farkına varmış. O zamanlar tek iletişim aracı olan bir telgrafı çektirebilmek için bile, Ceyhan'dan kalkıp dil bilen gayrimüslimlerin oturduğu Mersin ve İskenderun'a gidermiş. Gelen bir telgrafı da okutabilmek için, araç sıkıntısının da olduğu o yıllarda gidip gelmelerle tüm günü yollarda geçermiş. O nedenle, "ben çocuklarıma bu lisanı mutlaka öğretmeliyim" fikrini aklına koymuş.

Babam bu anlayışla henüz sekiz yaşındayken beni, o zaman geçerli olan Fransızca'yı öğrenebilmem için yazışarak bulduğu bir ailenin yanına Belçika'ya gönderdi. **Kasabada oturan bir avukatın 1960'larda, Anadolu'da çoğu insanın daha İstanbul'u bile görmediği dönemlerde, sekiz yaşındaki oğlunu bilmediği, tanımadığı yurt dışındaki bir ailenin yanına göndermesi, hem hiç kolay değildi, hem de ileri görüşlülüğünün bir göstergesiydi.** Daha sonraki yıllarda da benim ve kardeşlerimin; Fransızca, İngilizce ve Almanca'yı tam öğrenebilmemiz için eğitim hayatlarımız bitene kadar, yurt dışında kalmamızı sağladı.

Babamın, bir kasabada icra edilen avukatlık mesleğinden elde ettiği gelirlerden yaptığı tasarruflarla bunları gerçekleştirmeye çalışmasını hep takdir etmişimdir. Hatta bir keresinde uçak parasını tedarik edemediği için, annemin kolundaki bileziği kuyumcudaa satarak parayı tamamladığını hatırlarım. Ben ve kardeşlerim, canım annemle babamın üzerimizdeki haklarını hiçbir zaman ödeyemeyiz. Bütün anne ve babalar kutsaldır ve değerleri hiçbir kıymetle ölçülemez.

Babamın Ceyhan'daki ticari çabaları; gerekli sermaye birikimi ve ticari altyapının olmayışı nedeniyle başarısızlıkla sonuçlanınca, 1965 yılında birkaç arkadaşıyla Batman ve Siverek çevresinde pamuk tarımı yapmaya gitti. O zamanlar pamuk Çukurova'da ekiliyordu, henüz güneydoğuda ekilmiyordu. Hem tarlalar daha verimliydi, gübre ve ilaç kullanımı daha azdı, hem de tarla kiralari ucuzdu. Batman'da birkaç yıl pamuk ziraatı yaptıktan sonra bizleri de ailece yanına aldı.

Ama günün birinde yanında götürdüğü yeğeni pamuk ektiği köyden bir kız kaçırınca, o yıl ektiği pamuğu bile tarladan toplayamadan Batman'dan Ceyhan'a dönmek zorunda kaldı. Çünkü köy halkı, kızın kaçırılmasından babamın da haberi olduğunu varsayarak sorun çıkarttı ve babam o tarihlerde yolu bile olmayan o köye, pamuklarını tarladan toplamaya bile gidemedi.

O gün için bir felaket gibi görünen bu olay ve maddi kayıplar, aslında sonradan baktığımızda Ceyhan'a geri dönme kararıyla, bizim ticari açıdan gelişmemize de neden olan en önemli ve hayırlı bir olay haline dönüştü. Çünkü bu olay yaşanmasaydı, tarımla uğraşan bir aile olarak kalmış olacaktık.

Onun için, her şeyde veya her şerde bir hayır vardır. "Her krizde bir fırsat vardır" lafının çok doğru olduğuna inanırım. Bu inançla, bugün başımıza

Lise son sınıfta, babamla pamuk tarlasında.

gelen felaket için bile “bunda da bir hayır vardır” diyorum. “Belki bunlar olmasa, bir yere giderken ya uçak düşecekti ya da bir kaza olacaktı,” diye kendimi hep teselli ederim. Tabii belki de bu düşüncelerim, bazılarının dediği gibi sadece züğürt tesellisidir.

Ticari hayatımın başlangıcı

***Para kazanmaya
başlamam ve
Kuveyt macerası***

Ceyhan Lisesi’ni on yedi yaşımda birincilikle bitirdiğim gün, babamın yönlendirmesiyle doğrudan İngiltere’nin Liverpool şehrindeki pamuk borsasında, bir pamuk ithalatçısının yanında üç ay staj yaptım. Oradan Almanya’da Bremen pamuk borsasına geldim ve orada da bir yıl kadar pamuk borsasında çalıştım. O zamanlar babamın bana gönderdiği pamuk numunelerini, borsadaki ithalatçılara göstererek satmaya çalışıyordum. Satışın gerçekleşmesi halinde, komisyon geliri kazanmış oluyordum. Pamuk satışından kazandığım ilk komisyon parası bana o kadar kıymetli gelmişti ki param olmamasına rağmen uzunca bir süre harcamaya kıyamadım.

Bir sene sonra, Almanya’nın Hannover şehrine geçerek orada bir büro açtım. Türkiye’den Almanya’ya gelip permi ile araba alıp götürönlere, hem permi bulmaları için çalıştım hem de araba alım-satım ticareti yaptım. İşler hızla gelişince traktör, biçerdöver gibi zirai aletler ve torna, freze gibi

sanayi makinelerini de satın alıp İstanbul'a gönderiyordum. Babam da onları Türkiye'de satıyordu. Böylece ticareti öğrenmeye ve tecrübe kazanmaya başlamıştık.

İş yaparken şöyle büyük bir problemle de karşılaşırıyordum: Çok genç yaşında işyeri sahibi olduğum için her gelen, önce istemese bile benimle konuşuyordu ama iş para vermeye gelince veya bir imza atacağımız zaman hep "Senin baban yok mu? Nerede? O gelsin? Bekleyelim de onunla görüşelim" derlerdi. Bazıları satın aldığı malın, mesela bir traktörün parasını öderken "yahu bu satıcı daha çocuk," deyip "paranın başına bir şey gelir mi" diye tedirgin olurlardı. Hatta almadan geri döner, sonra arkadaşının traktörünün Türkiye'de alıcısına teslim edildiğini duyunca geri gelir, parayı gönül rahatlığıyla verirdi. Bu sorunu aşmak için daha sonra orta yaşlı elemanlar alıp onları ön planda tutarak problemi çözmüştüm. Yüz yüze gelmeden telefonla ve yazıyla biten işler daha çok hoşuma gidiyordu. Ne kadar genç olduğumu görmediklerinden bir süre sonra bu sorunla karşılaşmamaya başladım.

O zamanlar aklım fikrim hep çok para kazanmakta ve bir gün zengin olabilmekteydi. Devamlı kendi kendime "bir gün ben de zengin olabilecek miyim?" diye sorardım. İlk kazandığım paraları deste deste kâğıt para yapıp odamdaki kasaya koymuştum. Bunları bankaya yatırmaz, akşamları bürodan herkes gidince kasadan çıkartıp tekrar tekrar saymayı çok severdim.

Gençliğimde var olan bu düşüncelerim sonradan değişti. Para kazanma hırısı, başarılı olma hedefine dönüştü. Ülkeme faydalı bir insan olarak işlerimi geliştirip, işyerleri açmanın, istihdam yaratmanın kutsal bir görev olduğuna ve bu ateşi söndürmeden yakarak yatırımlar yapıp etrafıma ışık saçmam gerektiğine inandım.

Bu arada Hannover'de bir mağaza açtım. İspanya ve diğer ülkelerden battaniye, halı gibi tekstil mamullerini Almanya'ya ithal yoluyla getiriyor, perakende mağazalarına pazarlama ve satışını yapıyordum. Üç sene sonra, 1974 senesinde 6-7 milyon mark kadar sermayem oluşmuştu. O dönemde, daha 21 yaşında birisi için üç senede bu kadar parayı sıfırdan başlayıp kazanabilmek kolay bir iş değildi. Sabahın 5'inde kalkıp deli gibi, gece gündüz çalışırdım.

1974 yılındaki petrol krizi ile Kuveyt, B.A.E, Suudi Arabistan gibi ülkelerin geliri, petrol fiyatlarının aşırı yükselmesiyle çok artmıştı. Paranın çok olduğu bu ülkelere gidersem daha hızlı büyüyebileceğim düşüncesiyle Almanya'yı bırakıp 1974 de Kuveyt'e gittim.

Ortağımla Kuveyt'te bir yemekte, 1974

Kuveyt’te kurulan ilk resmi Türk şirketini “Naseeb and Muhammed” adıyla kardeşimi de yanıma alarak ben kurmuştum. Naseeb, Kuveytli ortağımızın adı idi, kardeşimin adı da Mehmet olduğundan ve Araplar Mehmet’e Muhammed dedikleri için; Kuveyt’te o zamanlar, ancak Kuveytli olan biri ile ortak şirket kurulabildiğinden bu isimde bir şirket kurmuştuk.

Tabii o zamanlar bizim daha ne vizyonumuz, ne ticaret, ne de sanayi birikimimiz vardı. Kuveyt’teyken ancak Türkiye’den limon, portakal, mercimek, nohut gibi ürünler getirip, onların satışıyla bir buçuk yıl uğraştık.

Halbuki bu günkü aklımız olsa... Orada para şeyhlerdeydi ve yapılacak iş 700 bin nüfuslu Kuveytlilere limon satmak (iki tır limon getirttiğimizde bile o kadar limon yenene kadar pazarda fiyatlar düşüyordu) olmayıp, petrol alım satımı işine girmek veya orada devlete ya da özel sektöre yapılacak inşaat işlerine girmek olmalıymış.

Ama tabii o zamanlar bizim böyle işlerin varlığından bile haberimiz yoktu. Akvaryumdaki balık nasıl ki dünyanın bütün sularını akvaryumun içindeki kadar zanneder ve denizlerden, nehirlerden ve okyanuslardan haberi olmazsa, işte biz de o zamanlar balık misali toyduk.

Kuveyt’te yaptığımız gıda ithalatı işlerinde yeterli kazanç elde edemediğimiz gibi bir gün ortağımız da oradaki paralarımızın üzerine el koyup, karşılığında biz de bir şey yapamadığımızdan, “aman elimizdeki geri kalan paramız bitmesin, birileri de onu elimizden almadan memleketimize geri dönelim” dedik ve 1975 yılında Ceyhan’a temelli döndük. Halbuki şimdi bugünkü bakış açımıyla baktığımda hatırlıyorum da o zamanlar bile Koreliler, Japonlar o ülkelerde inşaat işlerinden rafinerilere kadar çok çeşitli işler yapıyorlardı.

İlk fabrika yatırımı

Hatalı kurduğumuz fabrikalar ve milli servet kaybı

Elimizdeki parayla “fabrika kuralım” diye düşündük. Tabii yine yeterli sanayi vizyonumuz olmadığından kalktık, çırçır fabrikası kurduk. Niye çırçır derseniz... Ahmet Ağa’nın çırçırı vardı ve kendisi Ceyhan ölçülerine göre zengindi. Mehmet Ağa da öyleydi, o zaman biz de bunu yapmalıydık.

Hani bir hikâye vardır: Köyden dışarısını bilmeyen iki çoban, bir ağacın altında otururken biri diğerine, “zengin olsan ne yersin” dediğinde “soğanın cücüğünü yerdim” (soğanın ortasındaki yuvarlak göbek kısım) demiş. Öbürü de ona “peki sen ne yerdin” dediğinde “eee sen bana yapacak bir şey bırakmadın ki” cevabını veren çobanın, soğandan başka şey bilmediği gibi biz de başka bir iş düşünemiyorduk.

Çırçır, tarladan toplanan pamuğu, elyafının ortasındaki çekirdeğinden

İplik fabrikası, Ceyhan

ayırarak preslerde balya haline getiren basit bir tesistir. Bu tesisin kuruluğu ile artık biz de Ceyhan'da sanayici olmuştuk ve yörenin ölçülerine göre fabrikatördük, zengin bir sanayiciydik. Kısa sürede Çukurova'nın en büyük pamuk ihracatını gerçekleştiren fabrika olmuştuk.

Hırslıydık ve büyümek istiyorduk... Bir yıl sonra, 1976'da bir de un fabrikası kurduk. Çevremizde un fabrikası olanlar Ceyhan ölçülerine göre hem para kazanıyorlardı hem de sanayici unvanına sahiptiler. Eh, biz de o zaman aynı mantıkla, aynı yolda ilerlemeliydik. Çukurova'da öncelikle buğday ve pamuk ekilir, işte bizim de sözüm ona bunları işleyen iki sanayi tesisimiz olmuştı.

Un fabrikası, Ceyhan

İplik fabrikası, Adıyaman

Bugünkü aklımızla tabii ki bu tesisleri kurmazdık. Türkiye'nin bir makro sanayi yatırım planlaması da olmadığı için (veya varsa da yatırımcılar gerektiği gibi yönlendirilemediklerinden) tesis yapanların da vizyon eksikliğinden, Anadolu'da ne yazık ki bizimki gibi bu şekilde yapılmış ama kapalı duran yüzlerce un ve çırçır fabrikaları vardır. Bizim bu iki tesis de zaten on beş yıl çalıştıktan sonra kapandı. Tabii ki bu plansız yanlış yatırımlar, şahsi kayıplarımızın yanı sıra ne yazık ki toprağa gömülmüş milli servetlerdi.

Un fabrikasından sonra “bu ürünü bir kademe daha işleyip entegrasyonu yapalım” dedik. 1978’de irmik fabrikası kurduk. Arkasından “irmikten makarna yapıp üretilim” diyerek, 1980’de makarna fabrikasını kurduk. 1984’de “çırçır fabrikamızdan çıkan balya pamuğumuzu iplik yapalım” deyip, nispeten bir adım daha ileri sanayi tesisi olarak kabul edilen iplik fabrikasını kurarak, üretime aldık. Daha sonra ilave iplik tesisleri yaparak bu fabrikanın kapasitesini artırdık. 1987 yılında da Adıyaman’da bir iplik fabrikası kurduk. Bir yıl sonra çocuk bezi fabrikası kurduk.

Maya fabrikası kuruluşu

İspanyol firmasıyla ortak oluşumuz ve ihtilaflar

Fabrika kurma beceri ve bilgimiz giderek artıyordu. Daha modern veya kimsenin yapmadığı hangi işi yapabileceğimizin araştırmasını yaparken,

aklımıza ekmek mayası üretimi işi geldi. Zira biz ürettiğimiz unu fırınlara satarken, paramızı vadeyle ve bazen sıkıntıyla tahsil ederdik. Fırıncıların maya ihtiyaçlarını temin edebilmek için mutlaka maya satış

Maya fabrikası, Ceyhan

bayisinin deposuna bizzat giderek malı satın aldıklarını, keza peşin parayla yapılan ödemede dahi bozuk paranın bile kabul edilmediğini, kâğıt para olmazsa satışın yapılmadığını gördük. Böylece maya üretildiğinde, satışın bizim unumuzun satışına göre çok daha kolay olabileceğini gördük.

Araştırmalarımızın sonunda gördük ki Türkiye, ekmeği çok fazla tüketen bir ülke ve bu konuda tek bir üretici var. Edirne'den Van'a kadar fırınların tüm maya ihtiyacını yıllardır bu firma karşılıyor ve tekel olduğundan dolayı da çok iyi para kazanıyor.

Önce “fabrikasını görebilir miyiz” dedik ama tabii bizi içeri almadılar. Yurtdışında da bizi gezmek görmek istediğimiz hiçbir fabrikaya sokmadılar. “Know-how satın alalım” dedik ve çeşitli yabancı firmalarla görüştük. Ama onların da referans tesislerini Cezayir’de, Suriye’de gezerken, sadece kurmanın yeterli olmadığını, işletme bilgisinin de gerekli olduğunu görünce, yabancı bir ortak bulma ve onunla birlikte maya fabrikası kurma kararını aldık.

Avrupa’daki bütün yabancı maya üreticilerini gezdik ama hiçbiri Türkiye’de bir yatırıma sıcak bakmadı. Sonunda bir İspanyol maya üreticisini; beklediği kâr elde edemezse bile, kendi cebimizden bunu ödeyeceğimizi garanti ederek yatırıma ikna ettik. 1987 de fabrikayı Ceyhan’da kurduk 1/3’ü

bize, 2/3'ü ise İspanyollara aitti.

Bu arada, ortak arayışı içindeyken temas ettiğimiz dünyanın ikinci büyük maya üreticisi olan bir yabancı maya kuruluşu, bize sonradan “tamam maya fabrikasını birlikte kuralım” demişti ama biz bu arada İspanyollarla anlaşmış olduğumuz için, kendilerine “hayır” demek zorunda kalmıştık. Bunun üzerine de onlar kendi başlarına gelip Bandırma’da bir fabrika kurdular. O tesis hâlâ onların yönetiminde çalışmaktadır.

Böylece biz de hem İspanyolların İspanya’daki fabrikalarını görerek nasıl maya üretildiğini öğrendik, hem de Ceyhan’daki fabrika kurulurken, onların adamlarıyla başından sonuna kadar bulunarak, fabrikanın kuruluşunu gerçekleştirmiş olduk. Fabrika kurulurken beş yıl ödeme vadeli bir yatırım kredisi de almıştık. Fakat fabrika üretime girdikten çok kısa süre sonra, o kadar çok para kazanmaya başladı ki, beş yıllık borcu hemen kapatacak hale geldik.

Yabancı firma bu kârı görünce hisselerin tamamına sahip olmak amacıyla, şirket sermayesini beş misli artırma yoluna gitti. Buna hiç gerek olmadığını, borcumuzun bittiğini, fabrikanın çalışır ve para kazanır halde olduğunu ne kadar belirtsek de İspanyol ortak, “Sermaye şirketlerinde böyledir. Paran varsa sen de sermaye artırımına katılıp parayı koyarsın, yoksa hissen düşer” dediler.

Kuruluş aşamasında “aman yatırım gelsin koskoca firma bize ne zarar verir ki” mantığıyla, şirket kuruluş sözleşmesine de küçük ortağı koruyucu maddeler koymamıştık. Zaten daha o zamanlar, bu türden yabancı ortaklıklarda yapılması gereken ticari sözleşmeleri de bilmiyorduk, ayrıca daha ilk olarak bir yabancıyla ortak oluyor ve onu taa İspanya’dan, haritada yerini bile

bilmedikleri Ceyhan'a getirmiş olmanın rahatlığı ve sevincini taşıyorduk.

Sonuçta hukuki ihtilafa düştük. Onlara dava açtık, onlar da bize karşı davalar açtılar. Bizim dökülen her betonda, örülen her tuğlada emeğimiz olan fabrikaya, mahkeme kararıyla benim de, ailenin tüm fertlerinin de girişini yasakladılar. Bana da, “İki ayda bir, küçük bir oda ayarlayıp yönetim kurulu toplantısı yapacağız, ancak oraya katılabilirsin ama ekseriyet bizde olduğu için istediğimiz kararları da biz çoğunluk oylarımızla alırız,” dediler. Zaten İspanya'daki fabrikalarında bulunan eski bir paketleme makinesinin fatura fiyatını da dört misli artırarak, Ceyhan'daki fabrikaya gönderip fabrikanın ettiği kârı da dolaylı yoldan yapılan işlemlerle yurtdışına götürmeye başlamışlardı.

İlk hapishane deneyimi

Sermaye gücünü gösterdi

Mahkemede devam eden hukuki ihtilafımız sürecinde Ceyhan gibi küçük bir kasabaya, İstanbul'dan çok tanınmış hocalardan rahmetli Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer ve Prof. Dr. Reha Poroy gibi hukukçuları İspanyollar vekilleri olarak duruşmalara getirdiler. Haklı olmamıza rağmen onlar daha etkin oluyorlardı. Ben de hayatımda ilk defa hukukçu profesörleri bu olay vesilesiyle görmüştüm.

Bir bayramın arifesinde, benim kurduğum fabrikaya, benim memleketimde, beni nasıl kendi fabrikama sokmazlar! Şunlarla gidip görüşeyim bari diyerek, maya fabrikasına gittim. Fabrikaya gidiş amacım da atamış oldukları müdürle konuşup, aramızdaki problemlere bir çözüm getirebilmektir. Kapıya koydukları, daha önce benim işe aldığım bekçiler,

beni içeriye almama talimatının verildiğini söylediler. “Bir adım daha girersen mecburen copu indiririz” tehdidini duyunca, boşu boşuna dayak yemeyeyim diye düşündüm ve çıktım.

Alınmadığım bu yerin hemen yanı başında bulunan iplik fabrikamdan iki araba dolusu eleman topladım. “Bakın,” dedim “ben ortağı olduğumu bildiğiniz fabrikaya gideceğim, eğer kapıda üstüme birkaç kişi saldırıp beni dövmeye kalkarlarsa, boşuna dövdürmeyin, gelip engelleyin. Bir şey olmazsa arabada oturun” dedim. Tekrar gittim ve içeri girmeye çalışınca beklediğim oldu, copları kafama indirmeye başladılar. Bizim elemanlar da hemen engellemek için gelince, yedi-sekiz kişi arasında bir kavga oldu.

İspanyollar hemen, sanki fabrika basılıyormuş da kıyamet kopuyormuş havasıyla, Ankara’da büyükelçiliklerini devreye sokarak, Dış İşleri Bakanlığı üzerinden valiliği de devreye sokunca o günün koşullarında mahkeme, hakkımda, yanımdaki dört kişiyle birlikte kavgaya sebebiyet vermekten tutuklama kararı verdi.

İlk kez hapishaneyi, böylece memleketim Ceyhan’da görmüş oldum. Yirmi beş gün sonra ilk duruşmada tahliye oldum ve sonra beraat ettim. Ceyhan gibi küçük bir kasabada, kısa süre kaldığım bu hapishanede günler nasıl geçti hiç anlamadım. Yanımda, benimle birlikte tutuklanan fabrikada çalışan dört eleman vardı ve kaldığımız altmış kişilik koğuşta da zamanında bizim tesislerde çalışmış beş-altı kişi vardı. Kısa süreli kalacağım bilindiğinden bana misafir muamelesi yapmışlardı. “Yapmayın, ellemeyin” desem de sabah kalktığımda (bana jest yapmak istediklerinden) gömleğimi yıkanmış buluyordum. Saz çalıp türkü söyleyenleri dinleyerek; çaydı, yemekti, voleybol oyunuydu derken günler çabucak geçmişti.

Gerçek hapishaneyi sonra öğrenecekmişim. Ama bu olaylar da olunca babam: “Oğlum boşverelim bunlara elimizdeki hisseleri de satalım ve bu maya defterini kapatalım” deyince, çok az bir fiyata, ben daha hapisteyken hisseler devredildi. Böylece o fabrikayla olan ilişkimiz bitmiş oldu. O tesis hâlâ Ceyhan’da tam kadro ve kapasitesiyle çalışmaya devam etmektedir.

İkinci maya fabrikası

***Sermayenin dayanma gücü,
o sektördeki küçükleri iflas ettirebilir***

Bu satıştan sonra “madem ki artık biz de maya fabrikasını kurmayı öğrendik, neden tamamı kendimize ait bir fabrika kurmayalım” dedik. Bunun üzerine Karadeniz ve doğu bölgesi maya pazarlarına hitap etmek üzere 1989 yılında, Amasya’da bir fabrika kurmaya karar verdik.

Eylül 1990’da bu fabrikanın yatırımını bitirerek üretim yapmaya

Maya fabrikası, Amasya

başladık. Bu arada, İspanyol şirketi İspanya'daki maya fabrikaları ile Ceyhan'daki fabrikayı, maya konusunda dünyanın en büyüğü, pek çok ülkede fabrikaları olan bir Fransız firmasına satmışlardı. Üretime girdiğimiz gün, Fransız firmasıyla yerli tekel olan firma birlikte hareket ederek, yıllardır iki ayda bir zam yaparak sattıkları maya fiyatını önemli miktarda düşürdüler.

Amaçları bize para kazandırmamak, büyümemizi ve bu sektöre daha fazla yatırım yapmamızı engellemekti. Zaten fabrikanın kuruluş aşamalarında da, güçlü bir firma olmalarının verdiği etkinlikle, fabrikayı kurabilme faaliyetimizi engellemek için bürokrasinin bütün gücünü üzerimizde öylesine kullandılar ki, bunları başına gelmeyenlere anlatabilmek çok zor.

En basitinden şöyle anlatayım: Bir özel bankadan yatırım kredisi çıkartarak kullanma aşamasına gelmiştik. Rakiplerimiz o banka genel müdürüne giderek, “eğer bunlara kredi vererseniz sizinle hesaplarımızı kapatır çalışmayız. Onlara vereceğiniz kredi kadar bankanıza mevduat yatırıyoruz” dediler. Bu teklifleri karşısında banka, bize vermeyi düşündüğü yatırım kredisini “kusura bakmayın” diyerek vermekten vazgeçmişti.

Devlet kaynaklarından yararlanmadan, kendi kendine büyümeye çalışan bir girişimcinin, belli bir yere varana kadar çektikleri sıkıntıların sadece bir kısmı bunlar.

Fiyatını düşürdükleri mayayı da tam bir buçuk sene boyunca hiç zam yapmayarak sabit fiyatta tutunca, her ay o yıllarda para kazanmayı beklerken milyarlarca lira zarar etmeye başladık. O zamanlar sadece fırıncılar, “Garipoğlu'lardan Allah razı olsun, rekabet yüzünden ucuz maya alıyoruz da maliyetlerimiz düşüyor” derlerdi.

Baktık ki böyle devam edersek bunlar bizi iflas ettirecekler. “Siz fabrikayı kapatana kadar da böyle devam edeceğiz” diye de aleni haber gönderiyorlardı. Neticede, Amasya’daki bu fabrikamızı da 1991 yılında 31 milyon dolara mecburen satmak zorunda kaldık.

“Nereden çıktı bu Garipoğlu” diyenlerin dikkatlerini çekmek isterim: On beş yıl önce bile hiç borcu olmayan ve sahibi olduğu fabrikalarından sadece birinin satışından 31 milyon dolar gelir elden bir firmaydık.

Amasya’ya iplik fabrikası

Emekle kurulan tesisler atıl kalmamalı

Maya fabrikası vesilesiyle iki kardeşimin Amasya’ya yerleşmesiyle birlikte, maya fabrikasının yanına iki iplik fabrikası daha kurduk. Bunlar, **90.000m² kapalı bina inşaat alanına sahip, open-end iplik üretiminde Türkiye’nin ikinci büyük kapasiteli fabrikalarıdır.** Maalesef bu fabrikalar

İplik fabrikası, Amasya

İplik fabrikası, Amasya

da, yaşadığımız bankaya el koyma, hapislik ve haciz krizleri neticesinde, altı yüz kişiyi istihdam ederken üç yıl önce kapanıp, üretim yapamaz hale gelmişlerdir.

Son maya fabrikası

***İyi bilenen bir iş, dünyanın
her tarafına kurulabilir***

Fabrikamızı satın alanlar bizim maya sektöründen çıkışımızdan sonraki bir yıl içerisinde, maya fiyatlarını beş misli artırmışlardı. Bana verdikleri parayı, bir anlamda bir yılda geri almış oldular. Fiyatları bu kadar yükselttiklerini görünce, ben de dayanamadım ve Lüleburgaz'da yeni bir maya fabrikası kurmaya karar verdim.

1993 yılında yatırıma başladık, 1994 yılında da tesisi üretim için devreye soktuk. O gün bu gündür de bu fabrika çalışmaktadır ve doksan beş ülkeye ihracat yapmaktadır. İki dünya devi, bir Türkiye devi ve arada kazalara uğratılan bizimle birlikte maya piyasası şu anda normal sanayi marjlarıyla çalışmaktadır. Geçmişte, işte böyle de bir maya maceramız oldu.

Maya fabrikası, Lüleburgaz

Aslında Türkiye’de girişimciyi destekleyen maddi ve manevi bir sistem olsa bizler de dünyanın her ülkesine, en az yabancı dünya devi haline gelmiş firmalar kadar kalite ve teknolojiye sahip olduğumuz, çeşitli fabrikalar kurabiliriz. Endenozya’dan Hindistan’a, Arjantin’den Amerika’ya kadar değişik ülkelerde, bu tür tesisler kurularak Türk yönetici ve teknik elemanlarını çalıştırmamız mümkün olduğu halde, ne hikmetse yapılamıyor. Hem bilgilerimizi kullanmıyoruz hem de zaman ve enerjimiz boşa harcanıyor.

Diğer fabrikalar

Fabrika kurmakta hızlanma ve uzmanlaşma dönemimiz

1993 ve 1994’te, yani **para sahibi akıllı adamların paralarını faizde değerlendirdiği yıllarda**, yine fabrika kurma aşkıyla Lüleburgaz’da maya fabrikasının yanındaki yerde, aynı anda üç fabrika daha kurmaya giriştik.

Sanayiciliğimizin herhangi bir aşamasında “aman ne yatırımı” deyip, elimizde bulunan, kazandığımız mevcut paraları faizde bankada

Örgü fabrikası, Lüleburgaz

Kumaş boya terbiye fabrikası, Lüleburgaz

tutsaydık, bugün milyar doların üzerinde paralarımız olurdu. İlk bakışta paralarımızı yatırıma harcamak yanlış gibi görünüyorsa da, bu süreçte oluşan sanayi birikimiyle, mevcut birikimlerimizi kalıcı sanayi tesislerinde otuz yıldır istihdama dönüştürerek yapılan mesleğin şan ve onuru göz önüne getirildiğinde, yaptığımızın daha doğru olduğuna inanıyorum .

Bu fabrikalardan biri, Amasya ve Ceyhan'da ürettiğimiz iplikleri dokuyup örecek olan “örgü dokuma tesisi” ve örülü kumaşları; hem kumaş, hem iplik olarak

Enjeksiyon tesisi, Lüleburgaz

boyayacak “boya tesisleri”ydi. Bu tesisler halen Lüleburgaz’da yarı kapasiteyle çalışmaktadır.

1993’te Lüleburgaz’da yaptığımız üçüncü fabrika da Marmara birasının üretildiği içecek fabrikasıydı. Sanki piyasaya hakim devlerden yediğimiz dayak yetmiyormuş gibi, ülke pazarının %86’sına sahip olan Efes’in karşısına çıkarak, yeni bir bira fabrikası kurmuştuk. Bu bira tesisini ilerde anlatacağım sebeplerle daha sonra satılığa çıkarttık ve Efes Pilsen’in sahibi olan Anadolu Grubu’na mecburiyetten sattık. Tesis, bizim o zamanki markamız olan Marmara ve Efes bira olarak üretime devam etmektedir.

“Sadece bira üretimi yapmak bizi kesmez, bira şişelerinin içine konulduğu plastik kasaları da kendimiz üretelim” dedik. Bir Alman firmasıyla ortak olarak 1995 yılında kurduğumuz plastik enjeksiyon fabrikamız halen çalışmaktadır ve ambalaj sanayinde kullanılan plastik kova üretiminde %50 pazar payına sahiptir.

Araştırmalarımız sonunda dünyada kimya sektöründe kazancın iyi

Marmara Bira Fabrikası, Lüleburgaz

Polivinilalkol tesisi, Lüleburgaz

olduğunu tespit ettik, Türkiye’de üretimi olmayan ve tamamen ülkemize ithal edilen ürünlerin fabrikasını kurabilmek için araştırmalar yaptık. Tespitlerimiz neticesinde bunlardan şu ikisine karar verdik:

Bugün bile hâlâ tüm dünyada sadece sekiz-on tane üretim fabrikası bulunan, bunun yanında piyasada teknolojisi de satılmayan, **Polivinilalkol** kimya tesisini kurduk. Bu tesisi, Almanya'da kırk sene kimya fabrikalarında üst düzey kimya mühendisi olarak çalışan bir arkadaşımın "ben on senedir bu proje üzerinde çalışıyorum. Siz sermayeyi

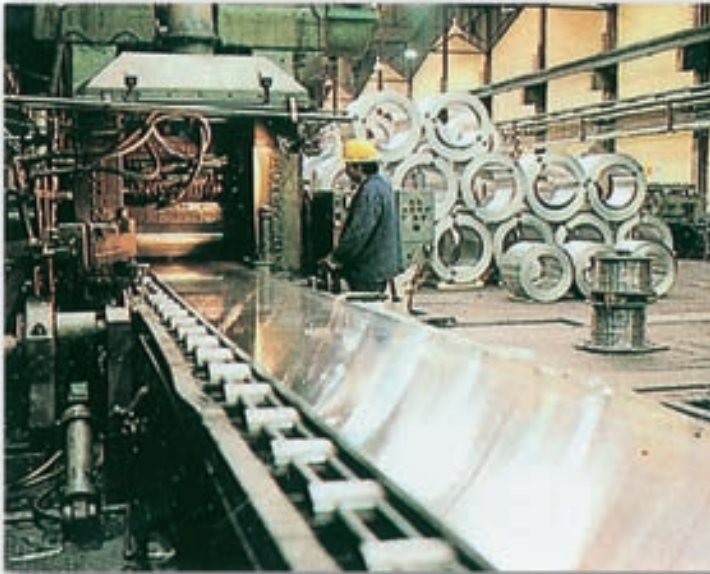

Hidrojen peroksit kimya fabrikası

koyun, ben teknolojiyi koyayım, bu işi ortak yapalım” demesi üzerine araştırdık ve işe girdik.

O zamanlar, “bu fabrikada başarılı olursak daha sonra, teknolojisi elimizde olacağından, hemen başka ülkelerde de bu tesisten kurarız” diye düşünüyorduk. Uzun emekler sonunda tesisi çalıştırdık. Fakat birkaç yıl sonra dünya kimya devlerinin ve Çin’in büyük üretim kapasiteleri kurmaları ve Türkiye’ye damping fiyatlarıyla, maliyet fiyatlarının altında mal göndermeleri karşısında, bankamıza el koyulması sürecinde yaşadığımız sıkıntılardan dolayı da üretimimizi durdurmak zorunda kaldık.

Yine o yıllarda Türkiye’de üretimi olmayan ve yıllardır tüm Türkiye ihtiyacının ithalat yoluyla karşılandığı hidrojen peroksit kimya fabrikasını Bandırma’da kurduk. Böylece, yıllardır ülke ihtiyacının tamamı ithalatla karşılanan bu kimyasal sanayi ürününde, ithalatı çok düşük seviyelere indirdik, üstelik yıllardır Arjantin’den Pakistan’a kadar ihracat yapıyoruz.

Bakır tesisi, İzmit

1960'larda bazı girişimcilerin kurduğu, sonradan İş Bankası'na geçen ve oradan da Sayın Halil Bezmen Bey'in satın aldığı ve daha sonra ondan da borçlarından dolayı bankalara geçerek kapalı halde bulunan eski Rabak isimli fabrikayı, 1994 senesinde sahibi olan üç bankadan oluşan konsorsiyumdan satın aldım.

Gerekli revizyon ve yatırımları yaptıktan sonra bakır ve alüminyum üreten bu tesisleri üretime aldık. Bu fabrikalar, sıkıntılarla da olsa halen çalışıyor, Avrupa ve Amerika'ya ihracat yapıyor. Bu tesisler şu anda yaşadığımız sıkıntılar olmasa, ihtiyaç duyulan ilave yatırım ve kredi imkanları temin edilebilse; bırakın Türkiye'yi, dünya pazarlarından bile önemli pay

Alüminyum tesisi, İzmit

Bakır tesisi, İzmit

alınabilecek ve büyüyebilecek fabrikalardır.

Bugün dönüp arkama baktığımda, bu süreçte yaptığımız bir sürü hatalar arasında en çok öne çıkan hususu da belirtmeliyim. Birincisi, kurumsallaşmaya önem vermedik ve hâlâ öğrenemedik. Bilinçli bir kurumsal yönetim tarzını, belli bir büyüklüğe geldiğimizde şirketlerimizde uygulayabilseydik bugün daha başka yerlerde olabilirdik. Tabii kurumsallaşırken yanlış seçilen profesyonel yöneticilerin verdikleri zararlar da unutulmamalı, çünkü çok büyük oluyor. Profesyonel yöneticilerle yönetmeye çalıştığım Sümerbank'ta da denetim sistemini gerektiği gibi kurmadığımdan, sonradan bu yöneticilerin bankaya zarar verdiklerini de gördüm.

İkinci husus, uzmanlaşma konusu. Bugün yaptığımız işlere bakıyorum, hepsi ticari yaşamın içerisinde gerekli olan konular ama büyük sermaye birikimi olmadan, tepede bir çatı altında bunları organize edebilmek mümkün değil. Çünkü hepsini büyütmek lazım ve hepsi ayrı bir uzmanlık ve sermaye gerektiriyor. Artık dünyada ölçek ekonomisi hakim olmaya başladı. Pazar payları bu tip firmaların sermaye güçleriyle ellerine geçiyor.

Burada bizim de mücadele edebilmemiz için kendimizi bir konuda uzmanlaştırmak ve burada kendimizi geliştirerek bütün dünyada aktif olmaya gayret etmeliymişiz. Mesela bir “bakır tel” konusunu ele alırsak... Bunu Kore'deki müşteriye de Brezilya'daki kabloçuya da hizmet verebilecek şekilde gerek üretim gerek pazarlama olarak organize olmalıymişiz. Ancak o zaman hem pazar payı elde ederek hem para kazanarak etkin olabilirmişiz. Halbuki şimdi İzmit'teki fabrikamızda ürettiğimiz malı satarak yaşıyoruz ama dünyada etkin değiliz. Heineken birası dünyanın en büyük bira üreticilerinden birisidir. Yönetim kurulu başkanı ile yaptığım bir görüşmede başarınızın sırrı nedir diye sorduğumda bana, “Hayyam biz senin gibi kırk şey yapmıyoruz bir tek ürün yapıyoruz ama onu iyi yapıyoruz ve dünyanın her yerinde yapıyoruz. İsteseydik biranın şişesini üretsek bize yetmez, etiketini yapsak bize yetmez, kapağını yapsak bizim şişelere yetmez... Biz onların hiçbirini yapmıyor, sadece içindeki biranın üretimini yapıyoruz,” demişti. Bir Vodafone telefon şirketi tek konuda uzmanlaşarak dünyaya hakim olmaya başlıyor.

Birkaç cümleyle belirttiğim bu fabrikaları tabii ki ne kurmak, ne de çalıştırmak kolay. **Turşu kurar gibi fabrika kurulamayacağını küçük işletme sahipleri bile iyi bilirler.** Her konunun kendine has uzmanlık gerektirdiği; pazar araştırmalarından, eleman sağlanmasından, kaliteli mal üretilip satışını ve tahsilatını yapmaya kadar bir sürü işin, ancak büyük çabalarla gerçekleştirilebileceği malumdur. Hele de bizim gibi hiçbir bankadan kredi almadan, kendi imkan ve tasarruflarıyla bunları gerçekleştirebilmek bir kasaba firması için başarı olarak kabul edilmelidir diye düşünüyorum.

Bu başarının sağlanmasında bizimle birlikte mücadele eden ve hâlâ bugünkü zor şartlarımızda bile bizi bırakmayıp gurubumuzdaki çalışmalarını devam ettiren işçi, memur, teknisyen, mühendis ve yönetici bütün arkadaşlarımin emek ve katkıları unutulamaz. Hepsine minnettarım.

Sermaye birikimi

Servetlerin temelinde halk vardır

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde geçmişten kalan sermaye birikimi olmadığından, ekonomimizdeki mevcut büyük firmaların sermaye birikimlerinin temelinde, **“kapalı ekonomi dönemlerinde uygulanan; gümrük duvarlarıyla korunmuş, iç pazarlar zamanında gerçekleştirilen büyümeler olmuştur”**.

Bu sermaye birikimlerinin ardına bakıldığında, bankaların halka yıllarca tasarrufları karşılığında verdikleri eksi faizlerden tutun da kamu idarelerince yapılan çeşitli tahsislerden, teşviklerden; baraj, inşaat ve ihale gibi çeşitli işlerden kazanılan gelirler olduğu görülecektir.

Tüccarı, sanayicisi olmayan bir ülkede, herkesin ve her şeyin sıfırdan başladığı bir ortamda, özel sektörün başka türlü sermaye birikimi de zaten olamazdı. **Ama her büyük varlık sahibinin de, varlığının temelinde bu ülke halkının ve kamu kaynaklarının olduğunu hiç kimse, hiç olmazsa ilk bir-iki nesil unutmamalı.**

Arada sırada ortaya çıkıp hangi konu olursa olsun haksız bir şekilde, kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan birilerini suçlayanlar, arada bir dönüp kendi arkalarına da, geçmişlerine de bakmalılar diye düşünüyorum.

Divan şairimiz Nedim'in dediği gibi, bizim de bu ülkede kimin, nasıl, ne zaman ve ne şekilde neler yaptığını bilmeye yeterli biraz iz'anımız aklımız vardır. Nitekim şairimiz bu hususta şöyle der:

*Muradın anlarız ol gamzenin iz'anımız vardır
Belî söz bilmeziz amma biraz irfanımız vardır*

Aslında girişimcisi bol bir ülkeyiz. En büyük kanıtı, çoğunluğu kendi ülkesinde bir şehir bile görmeden, Almanya'ya giden işçilerimizin çocuklarının bugün Almanya'da altmış bin değişik konuda iş yerleri olmasıdır. O da hiç kimsenin yardımı olmadığı gibi, o ülkelerde yabancı olmalarından dolayı karşılaştıkları bin bir zorluğa rağmen... O zorlukları zamanında ben de bizzat yaşamıştım.

Bugün Türkiye'deki çeşitli işyerlerinde çalışan insanların çoğu, "ah imkanım olsa ya da fırsat çıksa da burası benim olsa" veya "ben de böyle bir yer kurabilsem" diye düşünmektedir. Halbuki Avrupa'da birilerine, "burayı sana bedava verelim" deseniz, teşebbüs korkularından dolayı "hayır" deyip o riskin altına girmeyi bile düşünmezler.

Ülkemizde Avrupa Birliği kriterleri ve hukuk oturduğu zaman, işte bu girişimci güç sayesinde Türkiye'de çok kısa bir zamanda, hem mucizelerin yaratılacağına hem de dünyanın önemli ekonomileri arasına girileceğine hiç şüphem yok. Yeter ki serbest piyasa ekonomisinin ve fırsat eşitliğinin herkese açık ve adil şekilde kullanılabileceği bir ortam yaratılsın.

Biz, devletimiz tarafından takdir edilmeyi de çok severiz. Bu mucizenin yaratılmasında, teşvik edici imkanlar yaratılamıyorsa da, gerek siyasi iktidarın gerekse bürokrasinin iş dünyasına moralleri yükseltici söz ve davranışlarla takdirlerini belirtmesinin dahi fazlasıyla katkısı olacağı inancındayım.

Kamu kurumlarının özel sektöre dönüştürülmesinde sermayenin paylaşımı, girişim yeteneği olanlara, **yani sadece üç-beş kişiye değil binlere, on binlere bir yarış şeklinde aktarılırsa**; daha iyi olanlar, verimliliği

yakalayanlar ve daha iyi çalışıp başarıyı sağlayanlara fırsat yaratılmış olur. Neticede ülkemiz bundan, en değerli sermaye olan “insan beynini ve girişimciliğini”, çoğulcu bir şekilde kullanarak hızlı büyüme sağlayacak, halkın refah düzeyini yükselterek bundan istifade etmiş olacaktır diye düşünüyorum.

Sümerbank’ın alımı

***Banka ihalesi ve Malki ile tanışmam,
ortak olmak üzere ondan borç alma olayı***

İşlerin yoğunlaşmasıyla, 1994 sonunda İstanbul’a taşındım. Artık daha fazla teknoloji içeren ve Türkiye pazarı değil de dünya pazarlarına ihracat yapabileceğimiz başka yeni tesisler kurmanın düşünceleri ve hayalleri ile araştırmalar yaparken, Sümerbank’ın özelleştirme idaresi tarafından satışa çıktığını gördüğümde, “acaba bu bankayı satın alabilir miyiz” diyerek ihaleye girmeye karar verdim. Gözümün önünde örnek olarak, Sabancı ailesinin sahip olduğu Akbank’ın gücü; itibarıyla ve kredileriyle kurdukları sanayi tesisleri ve bankanın, gurubun büyüme hızına yaptığı olumlu katkılar vardı.

Türkiye’deki bankalar hep belli bir gurubun elinde olduğu için yatırım yapmak, fabrika kurmak için kredi almak neredeyse mümkün değildi. Bunun çeşitli nedenleri vardı, ya banka sahibi bankanın imkanlarını kendi yatırımlarında kullanıyordu, ya banka sahibi kendisinin bulunduğu sektöre yatırım yapanı kredilendirmiyor ya da bankalardaki mevduatlar kısa vade ile yatırılmış olduğu için, üç-dört ay vade içeriğiyle topladıkları mevduatı risk hesabı bakımından, dört-beş sene gibi uzun vadelerle kredi veremiyorlardı.

Devlet bankalarından alınan kredileri ise genelde siyasi ilişkiler

kurmadan alabilmek zordu. Mesela, ben **30 yıldır devlet bankalarından fabrika kurmak için yatırım kredisi alma talebinde bulunmama rağmen bunu bir türlü beceremedim.** Bir defa İspanyollarla ortak olduğumuzda istisna olarak almıştık ama onda da İspanyollar, kullanılan kredi miktarı kadar yurtdışından banka teminat mektubu vermişlerdi. Tabii bu başarısızlığın kaynağının, beceriksizliğimiz ve sosyal ilişkilerimizin kifayetsizliği olduğu kanaatindeyim.

Halbuki kendi bankam olursa hem kredi bulmak daha kolaylaşacaktı hem de tüm sanayi grubumuzun itibarı artacaktı. Ayrıca bankacılık dünyanın en itibarlı, güzel ve saygın işiydi. Derenin taşıyla derenin kuşunu avlamak gibi bir iş... Başkasının fazla olan parasını, ihtiyacı olan başkasına vererek, tabii ki gerekli teminat ve tedbirleri alarak para kazanılan bir sektör.

Sanayicisi de, tüccarı da, tüm tasarrufçular da eninde sonunda elde edip biriktirdikleri parayı, götürüp bir bankaya yatırıyor, banka da onları talep edilen yere aktarıyor. Bugün dünyada en büyük kuruluşlar hep bankalardır. Dünyanın en büyük ve itibarlı bankaları, şu anda sahip oldukları büyüklüklerini, itibarlarını hep bir yerlerde **sıfırdan başlayarak** bugünkü hallerine gelmişlerdir.

Bizim gücü ve itibarı ele geçirmiş birkaç bankamız, neden dünyaya açılmazlar ve başka ülkelerde de bankalar kurarak para kazanmazlar, hep merak etmişimdir. Başka yabancı bankalar dünyanın her ülkesine gidiyorlar ama bizden bir-iki banka dışında dünyaya açılan pek yok. Halbuki bana göre, “yeter artık Türkiye’de kazandığımız, önümüzde koskoca dünya ülkeleri var ve biz de yabancı büyük bankalar gibi bu ülkelere gidip oralardan para kazanalım” denilmeli. **Benim uluslararası bir banka olabilmek için gidebileceğim bütün ülkelere gidip oralarda banka kurmak gibi hayalim vardı ama maalesef bir hiç uğruna bizi bu yarıştan çıkardılar.**

İstikbalde hangi işi yapayım diye bana soran bütün tanıdıklarına, “bankacılığı öğren ve gelecekte yurtiçinde veya dışında tek şubesi bile olsa bir banka kurup onu büyütmeye çalış” tavsiyesinde bulunuyorum. “Bana yapılan kötü muamele moralini bozmasın, dünyanın her ülkesinde en itibarlı, güzel ve para kazandıran meslek bankacılıktır” diyorum.

Sümerbank, Özelleştirme İdaresi tarafından daha önceden üç defa ihaleye çıkartılmış, fakat satılamamıştı. Sümerbank alımı için dördüncü satış ihalesine girdiğimde beş firma idik. Satış süreci, önce kapalı zarfla fiyat teklifi ve sonra açık pazarlıklar neticesinde gerçekleştirildi ve 103.460.000 dolar peşin satış bedeliyle ihale bende kaldı. İhalede ikinci sıradaki alıcı Efes’in sahibi olan Anadolu Grubu’ydu. Sonra diğerleri geliyordu.

O sevinçle ihale salonundan çıktım. Hemen banka yönetiminde neyi, nasıl ve kimlerle neler yapacağımı düşünmeye başlamıştım. Önce bankanın başına bir genel müdür bulmam gerekiyordu. Bankacılık camiasında pek kimseyi tanımazdım. Bir banka genel müdürü olarak, daha önceden tanıdığım tek kişi Şükrü Karahasanoğlu idi.

Hemen onu aradım, nerede olduğunu buldum ve banka ihalesini kazandığımı söyledikten sonra “benimle çalışır mısın” diye sormak amacıyla bir görüşme yaptım. O da sevinerek “elbette” dedi. Kendisi o sırada Nesim Malki’nin yanında çalışıyor, onun Kıbrıs’ta sahip olduğu, yedi şubesi olan bir bankanın başında bulunuyordu.

Birkaç “ne yaparız, nasıl yaparız, hangi elemanları alırız” görüşmesinden sonra bana: “Benim patron seninle tanışmak istiyor acaba bankada bir ortaklık yapabilir miyiz diye görüşmek istiyor,” dedi. Ben de “olur görüşelim” dedim ve Nesim Malki ile önce tanışıp, üç-dört buluşma sonrasında, kendisinin

bankada yarı yarıya ortak olma teklifine sıcak baktım.

Her zaman, her işte doğru işbirliğinden ve paylaşımdan güç doğacağına inanıyorum. Baktım adam akıllı ve mantıklı, satın alma bedeli olan paranın da yarısını vereceğini söylüyor... Ben de nasıl olsa alım bedelinin bir kısmını kendi imkanlarımla, bir kısmını da bankalardaki itibarımla kredi olarak alıp verecektim. Onun vereceği para kadar kredi almam ve böylece daha az kredi kullanmış olurum diye düşünmüştüm.

Ayrıca bana “ben Musevi’yim Türkiye’de de hiçbir Musevi’nin bankası yok ve bizim cemaatte de çok para var, kendilerinden olan bir banka sahibini daha rahat tercih ederler,” demişti. Bunun dışında **“dünyadaki bütün bankaların başında parayı yöneten ekseriyetle Musevilerdir, biz de sizinle birlikte onlara gidersek, kendilerinden biri olduğum için daha kolay güven kazanır, kredi ve ilişkilerimizde kolaylıklar temin ederiz”** sözleri bana hem doğru hem de mantıklı geldiği için hemen teklifini kabul ettim.

Burada bir hususa açıklık getirmek istiyorum. Çünkü yıllardır gerek kamuoyunda gerek medyada, bankayı alırken kredi kullanmanın bir suçmuş gibi algılandığını ve bundan dolayı suçlandığımı gördüm. “Bir bankanın satın alma bedelinin tamamı, alanın cebinde hazır bulunmuyorsa banka almak onun ne haddine” diye bir düşünce var. Sanki satın alınan herhangi bir yerin parasının tamamının, alan kişinin kasasında olması gerekiyormuş, yok eğer öyle değilse bu suç kapsamına giriyormuş gibi kabul ediliyor.

Halbuki dünyanın her yerinde bir girişimci, bir işin, bir projenin veya satın alınan yerin belli bir miktarını, diyelim %20 veya %30 gibi bir kısmını kendisi öz kaynağından koyar, bakiyesini kredi imkanları varsa oradan sağlar.

Kredi ve itibarı yoksa, zaten kredi alamaz ve o işi yapamaz. Kredi ve itibarı varsa ve o işi krediyle de yaparsa, bu daha da başarılı bir iş olur, çünkü başkasının parasıyla işi yapmış ve başarmıştır. Burada sadece hesaplanması gereken husus, **yapılacak olan işin sene sonu bilançosunda, kullanılan kredinin maliyetini de karşıladıktan sonra kâr edebiliyor olmasıdır.**

Dünyada bırakalım şirketleri, devletler de kredi almaktadır, onunla yatırımlar yapmakta ve elde ettikleri gelirlerle aldıkları kredi ve faizlerini geri ödemektedirler. Türkiye bile IMF'den, öne sürdükleri tüm şartları kabul ederek kredi alıp, bu kredileri faizleriyle geri ödediğine göre, kredi almanın yanlış bir husus olmadığı açık bir şekilde ortadır. Ne Türkiye'de ne de bu tür uluslararası finans kuruluşlarından kredi kullanan diğer ülkeler, bu kredileri alırken bir suç işlemiş olmuyorlar. Bir daire için konut kredisi kullanan birey içinde bu böyledir.

Türkiye'de sermaye kıt ama dünyaya baktığınızda en bol olan şey de sermayedir. Yeter ki onu kullanacağınız doğru ve karlı proje ortaya konulabilsin.

Örneğin bugün Koç Grubu bile özelleştirmeden Tüpraş'ı alıyor ama parasını cebinden çıkartıp ödemiyor. Hem kendisine bir ortak buluyor hem de kredisini bulmak için bir çok bankayla görüşüyor ve aldığı kredilerle aldığıнын bedelini ödüyor. Tabii zaten doğrusu da budur; fabrika kuran kişi de, herhangi bir yeri alan kişi ya da kuruluş da, alım bedelini bir finans kuruluşuna finanse ettirir. Cebinde parası hazır olan kişi bile bunu böyle yapar, çünkü finansman maliyetinin faizlerini giderlerine yazıp, kazancından ödeyeceği vergiden mahsup ederek daha az vergi öder.

Sümerbank'ta da ben gerek %50 peşinat miktarını, gerek iki sene

sonra ödenecek olan bakiye %50 miktarını ve vadeli kısmına karşılık gelen faiziyle birlikte, yaklaşık 115 milyon doları daha bankayı almadan, peşin olarak devletin kasasına ödeyip, ondan sonra bankanın içine girdim. Yani “bankayı ihalede aldım” deyip, bankayı teslim alıp içine girilmiş ve bankanın içindeki parayla bankanın bedeli ödenmiş değildir.

1995 senesinde dahi bankayı almadan önce onlarca fabrikası olan, 115 milyon dolar kadar parayı gerek kendi parası, gerekse kredi olarak bulabilen bir kişinin bu imkanlarının, herhalde piyasada ne kadar itibarlı, varlıklı bir kişi ya da firma olduğunun en açık göstergesi olması gerektir.

Ayrıca burada dikkat edilecek bir husus var: Ben Sümerbank’ı 1995 yılında satın alırken, **bir tek lira hiç kimseye borcum olmadığından (Merkez Bankası kayıtlarında bu husus sabittir ve teyit edilebilir)** “aman şu bankayı alayım da, banka sahibi olduktan sonra şu mevcut eski borçlarımı bankanın içindeki paralarla ödeyeyim” diye bir sebebim ve durumum da yoktu.

Halbuki medyada, “önüne gelene banka verildi ve bunlar da bankadaki paralarla eski borçlarını ödediler” denildi, devamlı yazıldı-çizildi. Başkasını bilebilmem mümkün değil ama benim durumum böyleydi, ben bankayı sıkışık veya borçlu olduğum halde veya sıkışık ve borçlu olduğum için almadım. Aksine kendime göre güçlüydüm ama daha da büyümek ve başka yeni yatırımlar yapabilmek, fabrikalar kurabilmek, her büyümenin gerçekleşmesinin temelini teşkil eden finans sektöründe olabilmek ve yurtdışında bankalar sahibi olabilmek için satın aldım.

O'nu kimse tanımiyordu şimdi devler arasında

Marmara Bira'nın sahibi olarak ortaya çıktı. Adı Hayyam Garipoğlu. Kimse tanımiyordu. Herkes tanımaya başladı. "25 yıllık tekstilciyiz, ama hep Adana'da kaldık bu yüzden tanınmadık" diyor. Şimdi de Sümerbank'ı satın alarak büyük devler arasına adım attı. Türkiye'ye ve Türkiye'nin geleceğine inandığını söylüyor.

Metin Akpınar, herhalde dünyanın yetiştirdiği en büyük sanatçılardan biri. Bazen kendi kendime "Eğer Metin Akpınar Türkiye'de değil Amerika'da yaşasaydı, O'nun eşsiz sanat gücünden sadece bizler değil bütün dünya yararlanırdı" diye düşünürüm.

Akpınar'ı son günlerde Marmara Bira reklamlarında görüyoruz. Marmara Bira reklamları başladığında çok merak etmiştim, "Acaba kim üretiyor?" diye. "Hayyam Garipoğlu" dediler. Hiç tanımiyordum. Ekonomi'deki arkadaşlar "Tanıman mümkün değil, çünkü kimse tanımiyor" dediklerinde çok şaşırım.

Sonra gazetelerde Garipoğlu ile ilgili haberler çıkmaya başladı. Banka sahibi de olmak istiyordu, Sümerbank'a talip olmuştum. İlk ihaleyi kazanmıştı ama ihale iptal edilmişti, ikinci de en şanslı durumdaydı sonunda da bankanın sahibi oldu.

Garipoğlu ile tanışma

"Ben Hayyam Garipoğlu" dedi gazetede ziyarete geldiğinde. Hiç beklemediğim biri çıktı. Uzun boylu değil, zayıf, gözleri pırlı pırlı parlıyor.

"Bir anda ne kadar büyük yatırımlara giriştiniz, kimsenin tanımadığı bir dev çıktı ortaya" diye konuya girdim.

"Hayır öyle demeyin" karşılığını verdi ve sürdürdü "Biz aslında uzun süredir sanayinin içindediz. Ama bir yıl öncesine kadar Adana'da olduğumuz için tanınmıyoruz. Yoksa 25 yıldır tekstil sektöründeyiz. Fabrikalarımızda 2300 kişi çalışıyor. Ayrıca kimya alanında da yatırımlarımız var. Bira işine girdik, şimdi de bankacılık sektöründeyiz."

Hayyam Garipoğlu'na "Bira

üretmek nereden aklınıza geldi, hem piyasada büyüldük var, şansınızı nasıl görüyorsunuz?" sorusunu yönelttim.

"Maya fabrikamız var. Akhırımıza bunu birada da kullanmak geldi. Son yıllarda dünyada hafif alkolü içicilere talep artıyor. Bizde sadece 2 bira fabrikası var. Oysa Almanya'da 1200 tane var. İyi bira yaparsak satacağımızı düşündük" dedi.

Bira nasıl gidiyor

Peki satışlar nasıl gidiyor acaba? O da iyiymiş. İçenler beğenmiş. Tek sorun reklam kurallarının gereği "Alkolsüz bira" diyebildikleri için bazıları bütün üretimin alkolsüz olduğunu düşünmüş, ama bu yanlış kanı da gideriliyormuş. Ayrıca özellikle Orta Asya ülkeleri Marmara Bira'yı çok beğenmişler. Müthiş talep gelmiş. Hatta bir çoğu peşin para ile gelip, TIR'lara bira kasalarını yükleyip gidiyorlarmış.

yormuş. Fabrikalarına diğer kardeşleri de ortak. 3 erkek bir de kız kardeşi varmış. Hepsi de işin başındaymış. Babaları da hala yaşıyorlarmış. Sefirdan başladıkları işlerini bugüne getirmişler.

Garipoğlu ailesinin Amasya'da 100 bin metrekarelik bir ipilik fabrikası ve bir ipilik dokuma fabrikası var. Ayrıca bir başka tekstil fabrikası da Lüleburgaz'da. Garipoğlu kimya alanında da ciddi yatırımlar yapıyor. 50 milyar Mark harcayarak Lüleburgaz'da bir Hidrojen peroksit fabrikası kurmuş. Açılışı yakında yapılacaktır. Hidrojen peroksit çamaşır beyazlatıcılar da kullanılıyor. Deterjan fabrikaları bu ürünü bugüne kadar ithal edermiş. Bundan böyle Türkiye'de de üretilmiş olacak. Serada da tutkal hammaddesi olarak kullanılan polivinil fabrikası varmış. Polivinil de bugüne kadar ithal ediliyormuş.

Bu yazının sonu

Hayyam Garipoğlu'nu tanıdığuma çok sevindim. Çok genç, atak ve girişimci bir tavır var gibi göründü bana. "Türkiye'ye inanıyorum, geleceğin iyi olacağına inanıyorum bu nedenle yatırım yapmaktan çeklinmiyorum" dedi.

Hep yazmaya çalışıyorum, Türkiye dörtbir yanından dışkıran girişimcileri sayesinde ayakta duruyor ve güçle yürüyecek.

Yeni devler arasına katılan Hayyam Garipoğlu bana göre bunun çarpıcı örneklerinden biri.

Sümerbank'ı aldı

Garipoğlu hiçbir dış destek almadan bugünlere geldiklerini belirterek "Bir bankaya ihtiyacımız olduğunu gördük. Araştırmaya başladık. Sümerbank ilimizi çekti. Çok iyi fiyat verdik. Sonunda kazandık" dedi. Hayyam Garipoğlu Sümerbank'ı 103 milyon 460 bin dolara almış. Yarısını ödemiş kalanını da 2 yılda bitireceğini. Bankacılıktan anlamadığını itiraf eden Garipoğlu "Sümerbank yönetiminde bu işi çok iyi bilen profesyoneller olacak, merkezi de İstanbul'a taşıyoruz" dedi.

Küçükten başlamış

Hayyam Garipoğlu 1954 doğumlu. Üç çocuğu var. 10-9 ve 7 yaşlarında. Öğrenimini Almanya'da Kimya okurken bırakmış, hayata atılmış. Yıllarca Liverpool pamuk borsasında çalışmış. Tekstile yakınlığı buradan geli-

'Sümerbank beş büyük banka arasına girecek'

Zehra GÜNGÖR

"KEYİFLERİ köpürtün" dedi ve kamuyu ilk kez onu Marmara Biralari'yle tanıdı. Şimdi, 103 milyon 460 bin dolarlık teklif vererek Sümerbank'ın bankacılık kısmını da alan Hayyam Garipoğlu, "Artık finans sektörü" diyor.

Garipoğlu, Sümerbank adını değiştirmemeye, bir kamu bankasından özel bankaya geçişte modern bankacılığın tüm sistemlerini oturtmaya, dinamik banka yapmaya, profesyoneller getirmeye ve beş yıl sonra Sümerbank'ı Türkiye'nin beş büyük bankası arasına sokmaya kararlı. "Bugünkü 49 şubeyi de 110'a çıkartacağız, bankayı orta ölçekli mevduat ve ihtisas bankası yapacağız, genel merkezi de İstanbul'a alarak bankanın yenilenmesinde biraz terleyeceğiz" diyor Garipoğlu.

RABAK'LA BAŞLADI

Hayyam Garipoğlu, Adana Ceyhanlı bir ailenin oğlu. Kamuyu onu önce batık is adamı Halil Bezmen'e ait Rabak'ı alışıyla sonra Marmara Biralari'yle, daha sonra da Sümerbank ile tanışa bile o çeyrek yüzyıldır iş dünyasında. Babasının açtığı yolda üç kardeşiyle birlikte ilerleyen Garipoğlu pamuk-

Sümerbank'ı 103 milyon 460 bin dolara satın alan Hayyam Garipoğlu, bankayı beş yıl içerisinde Türkiye'nin beş büyük bankasından biri yapmaya hazırlanıyor.

tan limona, mercimekten konfeksiyona kadar ihracatını yapmadığı ürün bırakmadığı gibi, bir fabrikası, arkasından irmik, ondan sonra makarna fabrikası kurmuş, un, makarna derken üç mayı fabrikası da kurup bunların ikisini İspanyollara, Fransızlara satmış. Üçüncüünü kendisine saklamış ve ne oldaysa ondan sonra almış. Maya işi biracılığı ge-

tirmiş. Yıl 1971. Hayyam Garipoğlu Liverpool'da kalıyor, ihracata bakıyıp ve pamukla başlıyor. 1975'te, Adana'dan limon, portakal, mercimek, nohut ihraç ediyor Kuveyt'e. Sonra geçiyor İstanbul'a ve 1976'da konfeksiyon ihracatına giriyor. Almanya'ya kadife pantolon satıyor. Bununla da yetinmeyip Adana'da çirçir, sav-

cın (pamuk çekirdeğini işleme işi) fabrikası kuruyor.

1977 - 78'de ithalata bağlı sanayiler zorluk içindedir. Garipoğlu o dönemlerde "iğne deliği işler" in önemini kavrayıyor ve "İham maddesi Türkiye'de olan işler yapmayı" diyor. Adana'nın pamuğunu ve buğdayını kendine malzeme ediniyor. Un ve irmik fabrikası kuruyor. Makarnacılığa giriyor, on yıl makarnacılık yapıyor. Sonra işlediği pamuğu ipliğe döndüren tesisler kuruyor.

MAYAYI KEŞFETTİ

Hayyam Garipoğlu, unu fırıncıya satıyor, parasını alınamıyor, ama maya önemli, onun parası hep peşin ödeviyorlar. Garipoğlu da bu nedenle maya işine giriyor 1986'da. Yaşamı boyunca hep arayış içinde oluyor, "maya işine en yakın sektör nedir?" derken, Türkiye'nin genç nüfusunu ve bira pazarında sadece iki marka olduğunu fark ediyor ve pazarın boşluğuna yakalıyor.

Bu şirketlerin bilançolarına bakıp karlı olduklarını görüyor ve Marmara Biralari'ni üretiyor. Şimdi pazarın yüzde 10'una göz dikmiş. Türk Cumhuriyetleri ve hatta İngiltere'ye bile bira ihraç etmiş. Şimdi ise, "Artık ilk hedefim Sümerbank" diyor.

Ailede herkes iş başında

ADANA. Adıyaman, Amasya, Lüleburgaz'a yatırım yapan Garipoğlu ailesi üyelerinin tümü yüksek öğrenimi ve aynı anda birkaç dilli rahatlıkla kullanabiliyorlar. Baba Garipoğlu 73 yaşında ve eski bir hukukçu. Hala şirketlerle ilgili. Kardeşlerden Nizam Garipoğlu Ankara Gazetecilik mezunu. Nida Garipoğlu Almanya Bremen Üniversitesi'nde ikisat okuyor. Kız kardeş Handan Güleç aslında şoför doktoru ama şirketlerinde kalite kontrol müdürlüğü yapıyor. Hayyam Garipoğlu da Almanya'da kimya okumuş. Fransızca, Almanca ve İngilizce'yi iyi derecede biliyor. Kardeşler ise bu üç dile ek olarak İtalyanca ve Arapça biliyorlar.

İğne deliğinden para kazanıyor

SÜMERBANK'ın yeni patronu Hayyam Garipoğlu 25 yıllık iş hayatında hep "iğne deliği işler" den para kazanma yollarını aramış, bulmuş ve kazanmış da. Ülkenin döviz darboğazına girmesiyle hammaddeyi Türkiye'de olan ürünleri üretip satmış. Sonra Türkiye'de ilklere imza atmış. Tekstil, kağıt ve tuval sanayinde kullanılan polivinil alkol tesisini Lüleburgaz'da kurup üretime sokmuş. Garipoğlu'ndan önce bu önemli hammaddeyi Türkiye 7 milyon dolar ödeyerek ithal ediyormuş. Dünyadaki 9 tesisten birisine sahip olan Garipoğlu bu üretimle Türkiye'nin polivinil alkol konusunda di-

şa bağımlılığını da kesmiş olacak. Hatta öyle ki Fransa'dan mal talepleri bile üretimi girmeden önce başlasın.

Bugün Türkiye'de yapılmış tesislerden ziyade hiç el atılmamış işlere meraklı Hayyam Garipoğlu, ipte yine tekstil, kağıt ve deterjan sektöründe beyazlatıcı hammadde olarak kullanılan hidrojen peroksit tesislerinin kurulmasına da bu yüzden girmiş. 23 - 24 milyon dolarlık ithalat yapan Türkiye bu madda da dışa bağımlı. Garipoğlu yeni tesislerle birlikte önümüzdeki yıldan itibaren Türkiye'nin tüm hidrojen peroksit ihtiyacını karşılamaya söz veriyor.

**Sümerbank, nihayet
özelleştirildi**
● Haber 7'nci sayfa

SABAH EKONOMİ

Sümerbank, Marmara Bira'nın sahibi Garipoğlu'nun

Hayyam Garipoğlu

Sümerbank, Marmara Bira'nın sahibi Hayyam Garipoğlu'na satıldı. 103.5 milyon dolara giden banka, dördüncü denemede bile olsa satılarak özelleştirilen ilk kamu bankası ünvanına kazandı.

Özellikle Yüksek Kurulu (OYK), Sümerbank'ın, Garipoğlu Grubu'nun sahip olduğu İpeks İplik Tekstil Sanayi A.Ş.'ye toplam 103 milyon 490 bin dolara satılmasını onayladı. Satış tutarının 51,7 milyon dolarlık kısmı sözleşme imzalandıktan peşin olarak ödenecek. Kalan tutar ise sözleşme tarihinden iki yıl sonra tahsil edilecek. Vadeleri bağlanan borç miktarda, ABD doları başında yıllık, Libor artı yüzde 2,5 oranında faiz uygulanacak. İlk kez 1993'te ihaleye

Sümerbank'ı 103.5 milyon dolara Marmara Bira'nın sahibi Hayyam Garipoğlu aldı. Bedelin yarısı peşin, geri kalanı 2 yılda ödenecek.

çıkaran ama bir türlü satılamayan Sümerbank'ın Temmuz ayında açılan dördüncü ihalesinde finale Garipoğlu ile birlikte Efes Pilsen'in sahibi Anadolu Holding 97,1 milyon dolarlık ve Sümerbank Turizm 90,3 milyon dolarlık teklifle kalmıştı. İş yaşamına 1970'de Adana'da pamuk işleme tesisleri ile başlayan, tekstil başta olmak üzere, bo-

ya ve plastik sanayinde faaliyet gösteren Garipoğlu Grubu, geçen yıl Bezemler'e ait Rabat Bakır Tesisleri'ni bünyesine kattı. Asıl ününü Marmara Bira ile bira sektörüne girerek kazanan Garipoğlu

52 yılın özeti: (31.6.1995-TL)

Ödenmiş sermaye	1,6 trilyon
Toplam mevduat	2,6 trilyon
Net kar 300,6 milyar	
Gayrimenkuller	1,4 trilyon
Personel	623 kişi

Grubu'nun sahibi Hayyam Garipoğlu Sümerbank'a yüksek teklif vermesi gerekmesini "Başka kar ediyor. Banka kredisi yok. Büyük

bir sorunu da yok. Bütün gayretimizle bu temiz altyapı üzerinde çağdaş bir banka yaratacağız" sözleriyle açıkladı.

49 şubeli bankada şube sayısını artıracaklarını kaydeden Garipoğlu, stratejilerini biraz da zamana yayacaklarını söyleyerek, "Kuşun kalkısına göre taş atacağız" dedi. Bilgiyayara yatırım yapacaklarını, personel çıkartmayacaklarını anıtan Garipoğlu, "Çağdaş bankacılığın tüm özelliklerini Sümerbank'a monte edeceğiz. Bankanın factoring, leasing birimlerini kuracağız, yatırım bankacılığı alanında da faaliyet sürdüreceğiz. Türkiye'de partner arayan bir Japon leasing devri ile temas halindeyiz. Mevduat ve hissas bankacılığını birlikte yürüteceğiz" dedi.

Sümerbank ihalesinin bende kaldığına dair haber

Nesim Malki kimdi?

Birinin öldürülmesi, üstelik bunun para uğruna yapılması çok yazık

Nesim Malki, dışardan bakıldığında çok zengin gibi görünen ama aslında zengin olmayan, bankalarla kredili müşteri olarak çalışkan itibarlı bir tüccardı. Bankalardan rahat bir şekilde başkalarının kullandığı normal kredi faiz oranlarından daha düşük faizli aldığı büyük meblağlı kredileri, tekstil piyasasında değerlendiriyordu.

Kendi parası ve bankalardan aldığı kredilerle Bursa'daki polyester iplik üreticisi fabrikalardan peşin para bastırarak satın aldığı iplikleri, İstanbul

ve Bursa’da banka faizlerinden daha fazla faiz oranlarıyla, ihtiyacı olan örgücü ve dokumacılar vadeli olarak satıp iyi para kazanan bir tüccardı. Benim kendisiyle tanışmamla onun öldürölmesi olayı arasında geçen zaman dilimi sadece üç aydır.

Bankayı devir alabilmek için bana düşen işi yapmış, kendi nakit ve teminat mektubumu hazırlamıştım. Malki’nin de para ve teminat mektubunu hazırlamasını bekliyordum ki ödemeyi yaparak, bankayı alalım, işe başlayalım.

Fakat Malki gün geçtikçe çeşitli bahanelerle kendi payına düşen parayı sağlamakta gecikiyordu. Sonunda nakit parayı bulduğunu fakat teminat mektubunu elde edemediğini söyledi. Bu durumda eksik para ödemiş olacağından, anlaştığımız pay olan %50’den %25’e düşmek kaydıyla, verilmesi gereken banka teminat mektubunun tamamını kendi imkanlarımla sağladım.

Bankanın alım ihalesine girdiğimde, Malki’yi henüz tanıımıyordum ve bankayı satın alan firma da tamamen benim şirketimdi. Nesim Malki ile olan bu anlaşmamız resmiyete dökölmemiş, sadece ikimizin arasında sözbirliği ile sağlanmış özel bir anlaşmaydı. Resmiyete dökmememizin sebebi de kendisinin bana anlatmasıyla şöyleydi:

Nesim Malki 1994 yılında bir banka satın almak ister. O zamanlar Fransızların, tek şubeli Banque Indosuez adında, İstanbul’da bir bankaları vardır. Malki bunlarla pazarlık edip bankanın satın alma anlaşmasını yapar. Bu arada bankacılık yapma lisansını alabilmek için de Hazine Müsteşarlığı’na başvurur.

Hazine Müsteşarlığı’ndan gerekli lisans çıkmak üzereyken yerli bir

gazetenin sahibi de bir banka sahibi olmak ister. Satılık bankası olan Fransızlara onlar da giderler fakat Fransızlar, “kusura bakmayınız, geç kaldınız biz bankayı sattık” derler. “Kime sattınız” dediklerinde, bunun Nesim Malki olduğunu öğrenirler.

Bunun üzerine Malki’yi bu banka alım teşebbüsünden vazgeçirmek amacıyla, gazetelerinin manşetinden “Türkiye’nin en büyük tefecisi Malki” diye bir haber yaparlar. Hazine Müsteşarlığı, Malki’nin lisans işlemlerini, tefeci olup olmadığını incelemek üzere durdurur. Böylece lisans alamayan Malki, bankayı alamaz ama sonra bankayı almak isteyen gazete grubu da başka nedenlerden dolayı alımı gerçekleştiremez. Bu bankayı daha sonra Ceylan Grubu satın alır ve adı Kapitalbank olur...

İşte Malki bu nedenden ötürü, “Benim şu anda hazine tarafından incelenmem bitmedi, bankayı yine sen tamamen ihaleyi kazandığın gibi tamamını kendi şirketlerinin adına al, lisans hakkım çıktığında benim payımı verirsin, sana güveniyorum. O zaman gider ben de Hazine Müsteşarlığı nezdinde kendi adıma tescilimi yaptırırım ve o zaman payım kadar ortak olmuş olurum,” demişti ve böylece mutabık kalmıştık.

Komplo teorisi yaratmaya meraklı bir sürü kişi, adam hakkında çeşitli kitaplar yazdılar. Yahudi sermayesinin temsilciliğinden, Mossad ajanlığına kadar hakkında söylenmedik laf bırakmadılar. Yok bankanın gizli ortağıymış, yok şuymuş buymuş...

Halbuki bir insan bu kadar para vererek bir yeri gizli olarak satın alır mı? Parasını ödeyerek aldığı bir hisse ortaklığının gizli veya açık olmasının ne farkı olabilir? Borsada da herkes her şirketin hisse senedinden istediği kadar alıp satabiliyor. Bürokrasiden normal iznini aldığı anda “ben de bu

bankadan hisse aldım” diyecek ve normal bir ortak olacaktı. İzin alamazsa da bana verdiği borcu geri alacaktı. Malki olayı benim açımdan ticari bir işti ve bundan ibaretti.

40 yıllık İstanbul piyasasında tecrübeli olan bir adamın, tanışmamızdan iki ay sonra kalkıp bana, tek sözüme karşılık yirmi altı milyon dolar gibi büyük bir rakamı vermesi de, bir yerde benim piyasadaki itibarımın ve onun bana olan güvenin güzel bir göstergesiydi. Hani derler ya, “bu rakamı baba, oğluna bile bu kadar kısa sürede vermez.”

Bugün de ticari faaliyetleri olarak, ürünü peşin alıp vadeli satan gerek Sultanhamam’da, gerek Türkiye’nin her tarafında binlerce Malki gibi tüccar var. Malki iş adabında belki katıydı, belki değildi ama hayatına mal olan, yaptığı tek hata, bir kişiye gereğinden fazla borç para ve mal verip ondan alacağını tahsil etmek istediğinde de öldürülmüş olmasıydı.

Ölmeden bir yıl önce de sırf varlıklı bir iş adamı olduğu için birileri, adamı tehdit edip avanta para istiyorlar, o da vermeyince gidip ayağından vurdurtuyorlar. Genç yaşında ayağından vurulan, sonra da öldürülen, yani bir hiç uğruna bu dünyadan giden bu kişi hakkında yazılanlar da maalesef ülkemizde yapılan yargısız infazlara örnek olarak hafızalarda kalacaktır.

Malki’yi bu kadar anlatmamın sebebine gelince... Adım nerede geçerse geçsin, sanki karanlık ve gizemli bir şeyler varmış gibi hemen yanına bir Malki ismi ekleniyor. Bu hususta dönemin Başbakanı Sayın Mesut Yılmaz da tamamen aslı astarı olmayan yalan beyanlarda bulunarak benim gibi, bir ülke müteşebbisinin yok olmasına sebep olmuştur.

Özetle, Malki ile bütün ilişkim şöyledir: 1995 yılında tanışmamız üzerine

bana 26 milyon dolar borç para vermiştir. Parayı bana verdiği 17.10.1995 tarihinden kırk bir gün sonra bir cinayete maruz kalıp Bursa'da öldürülmüştür. Bunun üzerine karısı ve ortağı bana gelip Malki'nin verdiği parayı geri istemişlerdir. Ben de hemen kendilerine, kırk bir gün önce aldığım 26 milyon doları geri iade ettim. İşte benim Malki ile olan bütün ilişkim bu kadar net ve açıktır. Bu husus, gerek mahkemelerin gerek devletin her kademesinin kayıtlarında aynen böyle mevcuttur.

Sümerbank'ın alındığındaki hali

Kamu yönetimindeki bir bankanın satış öncesi durum tespiti

Satın alma bedeli olan parayı ödeyip, bankayı teslim aldık. Ancak teslim aldığımız banka cumhuriyetin kendisine vermiş olduğu sanayileşmeyi başlatarak halka hizmet etme görevini yerine getirmişti ve artık özel sektöre teslim edilmeyi beklemekteydi. 1933 yılında Atatürk'ün talimatıyla kurulan Sümerbank, kalkınma planlarına uygun olarak yıllarca ülkemizin dört bir yanında çok çeşitli sanayilerin kurulmasına öncülük etmiştir.

Bankanın kuruluşunda, ana sözleşmesinin on birinci maddesinde, çok dikkat çekici bir şekilde, **“Bu banka ileride Türk müteşebbislerine devir edilmelidir”** diye yazmaktadır. Bu husus Atatürk'ün dahiyane öngörülerinden bir tanesidir. Zira 1930'lu yıllarda “özelleştirme” diye bir kavram dünyada bırakınız uygulamayı, daha düşünülmemişti bile. İlk özelleştirme uygulamaları 1970'li yıllarda İngiltere'de başlamışken, bunu Atatürk'ün kırk sene evvel düşünmesi ve düşünmekle kalmayıp kurdurduğu bankanın ana sözleşmesine dahi yazdırtmış olması takdire şayan büyük bir olaydır. Atatürk'ten bizlere miras kalan bu milli değere emanet edilmiş bir

bayrak gibi layık olduğu itibarı verecek şekilde büyütürken elimizden alındığı gibi, isminin de yaşatılamamış olması çok üzücüdür.

Devlet bu bankayı elinde tutarken, banka özelleşecek diye son üç yılında hiçbir faaliyette bulunmamış. Bankanın müşterisi kısıtlı, çok az bir mevduatı var, eleman kalitesi yetersiz, kredi kartı operasyon bölümü yok, bilgisayar altyapısı sıfır denecek kadar az ve her şeyden önce online değildi. Bütün şubeler devlet dairesi gibi karanlık, dekorasyonları eski ve modası geçmişti. Üstelik bilançosuna bakıldığında para kazanmadığı da görölüyordu.

Tabii bütün bu hususları biz bilerek aldık. Bunların hepsini çalışarak düzeltecek ve Sümerbank'ı modern bir banka haline getirtecektik. Zaten bankayı devraldığımızda Türkiye'de toplam yetmiş altı banka vardı ve Sümerbank'ın yeri, sondan dördüncü sıradaydı. Altmış beş yıldır kurulu bulunan cumhuriyetimizin ilk bankalarından olan Sümerbank, ne yazık ki aldığımızda sıralamada böyle ensonlardaydı. Bizim elimizde olduğu, çok kısa bir süre olan son dört yılında bankayı Türkiye'nin en büyük ilk yirmi bankası arasına sokmayı başarmıştık.

Sümerbank dönemimiz

İki buçuk yıla sığdırılan işler ve elde edilen muazzam başarı

Bankayı devraldığımızda 260 çalışan personelle işe başladık. El koyulduğunda ise bankada çalışan 1760 kaliteli eleman vardı. 300 eleman da sigorta, leasing, faktoring gibi kuruluşlarda olmak üzere toplam 2060 kişi olmuştuk. Ekim 1995 tarihinde bankayı satın alıp, 1998 yılında Petrol Ofisi'ni satın alma projesine kadar geçen iki buçuk yıldaki gelişmeleri kısaca özetleyeyim:

Bu kadar kısa sürede yoktan elde edilen başarı ve varılan hedef nokta, bizim insanüstü bir gayretle bu bankayı soymaya, dolandırmaya değil de büyötmeye, geliştirmeye geldiğimiz en büyük kanıtıdır diye düşünüyorum. Önce bankanın Ankara’da olan genel merkezini İstanbul’a taşımakla işe başladık. Ekonominin, paranın ve diğer bankaların da merkezleri, dört devlet bankası hariç hepsi İstanbul’daydı.

Satın aldığımızda Sümerbank’ın toplam aktifi 200 milyon dolar iken, banka elimizden alındığında, bu rakamı dolar bazında on misli büyüterek, toplam **aktiflerini 2 milyar dolara** getirmeyi başarmıştık.

Tüm Türkiye’deki müşteri sayısı, bankayı satın aldığımızda 40.000 iken, **bizim dönemimizde 400.000 müşteri**li bir banka haline gelmişti.

Aldığımızda, mevcut 49 şubeyi tamamen modern şekilde dekore ettik ve bunun üzerine bir o kadar daha yeni şube açtık, şube sayısını 89’a çıkarttık.

1933’ten, yani kuruluşundan 1995 yılındaki alışımıza kadar geçen altmış üç yıllık zaman sürecinde nelerin yapıldığıyla; alışımızdan 1999 yılında bankaya el koyulma süreci olan dört senede nelerin yapıldığı mukayese edilirse gerçekler ortaya çıkar.

Bütün şubeleri genel merkezle, bütün hesapların aynı anda görölebilmesi ve aynı anda işlem yapılabilmesi için bilgi işlem merkezini **on-line** haline getirdik (bu hale getirmek için çıplak gözle bakıldığında ortada görünmeyen bilgisayar programlarına milyonlarca dolar paralar harcadık).

Kredi kartı olmayan bankaya, yurtdışında da geçerli olan “**mastercard**”ı getirip 90.000 adet müşteriye pazarlamasını ve dağıtımını yaptık.

Garipoğlu yönetiminde 4 yıl 2 ayda sağlanan Sümerbank gelişimi.

Yüce Önder Atatürk'ün öncülüğünde kurulan Sümerbank'ın 62 yıllık bankacılık faaliyeti sonucu; 1995 yılında özelleştirilirken mevcut değerleri ile Garipoğlu yönetimindeki 4 yıl 2 ay sonunda sağlanan gelişim ve büyüme değerleri dikkatle incelenmelidir.

Sümerbank'ın 95'de özelleştirilen şube gayrimenkulleri aynen muhafaza edilmiştir. Hiçbir menkul veya gayrimenkul Garipoğlu Grubu'na veya 3. şahıslara satılmamıştır.

Sümerbank, Garipoğlu yönetimindeki bu 4 yıl 2 aylık sürede, bütün yaşanan olaylara, krizlere rağmen yatırım yaparak büyümüş, Türkiye'nin ilk 20 bankasından biri olmuştur.

Sümerbank'ın Garipoğlu yönetiminde geçen 4 yılda yaşananlar:

Dünya'da; Uzakdoğu ekonomik krizi
Rusya ekonomik krizi

Türkiye'de; 2. seçim yapılışı,
3 hükümet oluşumu,
Adana depremi,
Gölcük depremi,
1998 yılında başlayan ekonomik kriz.

1995

1999

	Özelleştirilen Sümerbank	Sümerbank'ta, Garipoğlu yönetimindeki 4 yılın sonucunda sağlanan ilave gelişim ve büyüme değerleri
Yurtdışı banka	Yok.	Romanya International (10 şubeli).
Kredi kartı	Yok.	Kredi kartları hizmeti verilmeye başlandı.
Bilgisayar altyapısı	Yetersiz, ilkel, çağa uygun değil.	Yenilendi, on-line network kuruldu.
ATM	Yok.	100 ATM kuruldu.
Finansman kuruluşu	Yok.	West Euro Finance şirketi kuruldu.
Sümerbank gayrimenkulleri		(95'te özelleştirilen şube gayrimenkulleri aynen muhafaza edilmiştir. Hiçbir menkul veya gayrimenkul Garipoğlu Grubu'na ya da 3. şahıslara satılmamıştır.)
Operasyon merkezi	Yok.	Operasyon merkezi kuruldu.
Müşteri sayısı	40.000.	400.000'e ulaştı.
Şube sayısı	49 olan şube sayısı,	89'a çıkarılmıştır.
Çağrı merkezi	Yok.	Çağrı sistemi kuruldu.
Faktoring	Yok.	Sümer Factoring kuruldu.
Yatırım kuruluşu	Yok.	Sümer Yatırım kuruldu. Borsa işlemleri için 33 adet seans odası açıldı.
Sigorta kuruluşu	Yok.	Türk Nippon Sigorta (%85 hissesi) alındı.
Leasing	Yok.	Sümer Leasing kuruldu.
Banka aktifleri	200 milyon dolar.	2 milyar dolar
Personel	260 personel	1760 personel
Pazar payı	%0 iken,	%2 oldu.
Şubeler	oldukça kötü durumda iken	modernize edilip çağa uygun hale getirildi.
Gelişim süresi	62 yıl	4 yıl 2 ay

Satın aldığımızda banka, ithalat ve ihracat işlemlerini çok kısıtlı miktarda yaptığı için yurtdışındaki bankaların çoğunun nezdinde hesabı dahi yoktu. Sümerbank'la çalışmasını istediğimiz bütün bu büyük bankalar, bizzat banka dış işlemler bölümü elemanlarınca dolaşarak hesaplar açıldı ve bu bankalar nezdinde krediler oluşturuldu. Tabii ki bütün bu bankalar bize “ooo hoş geldiniz, biz de sizi bekliyorduk nerede kaldınız yahu, gözümüzde tuttunuz” demiyorlardı. Aksine “bizim Türkiye’de çalıştığımız banka var” deyip hesap açmayı bile reddediyorlardı.

Bu kredileri onların nezdinde temin edebilmek için halktan faizle topladığımız paraları, bu yabancı bankalar nezdinde mevduat hesaplarında tuttuk. “Bilahare bakınız; bizler ciddi, çalışan ve parası olan bir bankayız” diyerek, ithalat-ihracat işleri yapıp bankamızın başarısını ispatlayarak küçük miktarlarda krediler oluşturduk. Sonra zamanla, bu kredi rakamlarını büyümeye gayret ettik.

Daha sonra her senti için büyük emek ve maliyetle oluşturulan bu kredilerin tamamı, o dönemdeki siyasi iktidarın beni bir günde, hiçbir ilgimin olmadığı Malki cinayeti olayıyla, Organize Suçlar Şube Müdürlüğü’ne götürüp gözaltına alıp üç gün orada tuttuklarında, bütün yabancı bankalar bize açmış oldukları bu kredileri iptal ettiler, bir anda sıfır haline gelmemize neden oldular.

Yurtdışındaki bu bankalarda kredileriniz olmazsa ne ithalat, ne de ihracat yapabilirsiniz, keza müşterilerinize dış ülkelerle ilgili hiçbir bankacılık hizmeti veremezsiniz. Yani banka çalışmaz, aynı benzini biten bir araba gibi yolda kalmış olur.

Bunların dışında, bankanın gelişmesi için bütün Türkiye’de faaliyeti ve bayileri olan bir **sigorta şirketini banka adına satın aldık.**

Sümerbank'a faktoring ve yatırım finansal şirketleri kurarak büyütüyoruz.

Bir **leasing** şirketini banka adına kurduk. Bir **faktoring** şirketini banka adına kurduk.

Borsa işlemlerine aracılık yapabilmemiz için 32 yerde şubesi olan bir **borsa yatırım şirketini** banka adına kurduk.

Sadece Türkiye’de kalmamalıyız yurtdışına da açılmamız gerek diye gidip **İrlanda’da bir finans** şirketini banka adına kurduk.

Romanya’da, genel müdürlüğü Bükreş’te olan ve diğer şehirlerde **on bir şubesi bulunan bir Romen bankasını sıfırdan başlayıp banka adına kurduk.** Romanya’da ilk kez uluslararası işlem gören kredi kartını piyasaya, Romen müşterilerin hizmetine sunduk.

**Satın aldığımız
Türk Nippon Sigorta
Genel Müdürlük Binası**

Romanya’da kurduğumuz Romen Bankası Genel Müdürlüğü

Benim satın alınması sırasında 115 milyon dolar verdiğim ve üstüne üstlük dört yıl içerisinde yukarda bahsettiğim işleri yapabilmek için en az alış bedeli kadar içerisine para harcadığım banka, el koyulduktan sonra şu andaki TMSF yönetiminin çok başarılı bir şekilde yaptığı gibi açık, şeffaf ve rekabet içerisindeki bir ihale ortamında değil de, rekabet ortamı yaratılmadan, ikili görüşmelerle eski BDDK yönetimi tarafından satılmıştır.

Halbuki bugünkü gibi iyi organize edilmiş bir satış yapsalardı, belki bankayı üç kuruşa değil de gerçek değerine satarlardı ve bugün bizden talep ettikleri para miktarı hiç olmazsa azalmış olurdu. Bankamız bu şekilde BDDK tarafından Oyakbank'a satılmıştır. Satış bedeli de sadece 35 bin dolar! Yanlış değil, **sadece 35 bin dolar!**

Bankamızı ve diğer kuruluşlarımızı satan eski BDDK yönetimi mallarımızın kime, nasıl, hangi fiyata, hangi şartlarla satıldığına dair bilgileri de bize bildirilmezdi.

Bankexpres'i satın alan Tekfenbank Genel Müdürü bir mülakatta satın alma bedeli olarak (bir sonraki sayfada görüldüğü gibi) cüzi bir bedel ödediklerini onaylıyor (ki doğrudur benim de duyumum, satın alma bedeli olarak bizim bankanın bedelinden de çok daha düşük ve komik bir bedel, 8 bin dolar ödedikleridir) ama daha da önemlisi, 140 trilyon lira tutarında hazır, emeksiz, masrafsız toplanmış bir meblağ BDDK tarafından bankanın içine mevduat olarak konulmuş ve "sen bunu tepe tepe kullan sonra bana üç senede geri öde" denilmiştir. Mevduat toplamak için harcanması gereken emek, zaman, itibar ve maliyetler göz ardı edilmiştir.

Sümerbank'ta da mevduat verildi mi verilmedi mi bilemiyorum ama

Birleşme bir yılda bitecek

Tekfenbank Genel Müdürü Erten, Fon'dan aldıkları Bank Ekspres ile birleşme sonrasında butik bankacılığına ağırlık vereceklerini söyledi

Tekfen Grubu'nun yatırım bankacılığı yanında ticari bankacılıkta da faaliyet göstermek istediğini belirten Tekfenbank Genel Müdürü Mehmet Erten, "Sektörün değişen yeni koşullarında varlığımızı daha çok duyurmak istiyoruz" dedi.

Bank Ekspres ile birleşmenin bu hedef için uygun bir adım olduğunu ifade eden Erten, "Tekfen'in yatırım bankacılığında 12 yıllık tecrübesi var. Türkiye'nin değişen şartları altında bu tecrübemize ticari bankacılığı da katmak istiyoruz" diye konuştu.

1987 yılında ticari bankacılık için yapılan ilk müracaatlarının siyasi ve ekonomik konjektör nedeniyle uygun görülmediğini belirten Erten, "O zaman bize verilme-yen ticari bankacılık iz-nini alan bazı gruplar bugün banka-larını muhafaza edemediler. Ekono-miye ve sektöre zararlar verdiler" de-di.

Eski günlerine dönecek

■ Neden Bank Ekspres?

Bank Ekspres, Fon'a geçtiğinde bu bankayı ileride alabileceğimizi düşünmüştük. Sektörde ve ülkede yaşanan bütün olumsuzluklara rağmen doğru kaidelerle, yasalara saygı-lı, uluslararası bankacılık normlarına uygun bir bankacılık yapıldığında her zaman bir imkan olduğunu ve banka-cılığın hâlâ geçerli bir yatırım alanı

olduğuna inanıyoruz. Bank Ekspres'in mevcut sloganı olan 'Dünya kalitesinde bankacılık' hizmeti vermek istiyoruz. Her zaman olduğu gibi tedbirli, muhafazakar, gelişmelere hazırlıklı ve kârlı bir tempomuz olacak.

■ Birleşen iki bankadan ortaya nasıl bir banka çıkacak?

Orta ölçekli bir banka olacağız. Bank Ekspres, 26 şubesi ile gelişen şartlarda doğru yaklaşım, doğru müşteri ve doğru ürün ile sektörde başarılı olacaktır. Butik bankacılığı yaklaşımımız olacak. Hizmeti sunuş biçimimiz müşteriye özel olacak. Bank Ekspres, kuruluş yıllarında çok özenle yönetildi.

Kayda değer bir müşteri yapısı vardı.

Bu eski günlerini yeni sahiplik altında geri getireceğiz.

■ Bu ne kadar zaman alacak?

Altı ile 12 ay arasında olacağını tahmin ediyorum. Daha işin çok başındayız. Kafamızda, felsefe olarak iki bankayı birleştirdik. Birleşme, Tekfenbank adı altında Bank Ekspres bünyesinde olacak.

■ Şube açacak mısınız?

Geçiş dönemi boyunca şube açma planımız yok. Zaman içinde verimliliği artırmak için bazı şube lokasyonları değişebilir. Fiziki olarak büyüme planımız yok ancak devr aldığımız bilançoyu büyüteceğiz.

■ Genel müdürlük binanız nerede olacak?

Şimdilik Bank Ekspres'in genel müdürlük binasında Doğu Holding'in kiracısıyız. Tekfen'in 4. Levent'teki kuleleri tamamlanana kadar bu binada kalacağız.

■ Bankanın size maliyeti ne oldu?

Bankanın sembolik bir devir fiyatı var. Ancak bilançosunda Fon'un bankaya daha önce verdiği 140 trilyon liralık bir mevduat var. Birinci taahhüdümüz bu parayı birleşmeden sonra üç yıl vadede Fon'a iade etmek. Böylece devlet bu bankaya aktardığı kaynağın önemli bir bölümünü faizi ile birlikte geri alacak. Faiz piyasa şartlarında belirlenecek. Artı biz bu organizmayı canlı tutacağız. Birleşmiş bankada özkaynakta asgari sınırların üstüne çıkacağımızı taahhüt ettik.

Mehmet Erten, 50 çalışanı bulunan Tekfenbank'ın Bank Ekspres ile birleşmeden sonra çalışan sayısının toplam 668 kişiye ulaştığını söyledi.

KADİFE
ŞAHİN

FINANS
SOHBETLERİ

Fotoğraf: OZAN GÜZELCE

Bank Ekspres'in sembolik bir fiyata ve 140 trilyon mevduatla, rekabet şartları yaratılmadan satılmış olması...

bütün bunlar bana göre bu satışı yapan eski BDDK yönetiminden hesabı sorulması gerekli konulardır.

Neden ve ne hakla bankamızı bir araba (o dönemde Sümerbank genel müdürünün kullandığı, bankaya ait araba bile 100.000 USD değerinde olduğuna göre, sadece bu araba bile eski BDDK yöneticilerinin değerlendirmesine göre, üç tane Sümerbank gibi ayrı ayrı bankanın satış bedeli edermiş!) fiyatına satıyorlar? Bir bankanın sadece bir tek şube binasının yeri, bir bilgisayar programı, mevcut müşteri portföyüne kadar yüzlerce konudan her biri kıymet olarak en az milyonlarca dolar değerindedir. Birilerinin bin bir emekle meydana getirdiklerini, emek vermeyenin müsrifçe harcaması olayıdır bu.

Ben bu bankanın sadece ismine 115 milyon dolar verdim ama siz 35 bin dolara sattınız. Küçük bir kıyaslama için yazıyorum, devlet sadece bir banka lisansı demek olan Denizbank'la, Anadolu Bankası'nın yalnızca isim haklarını 65-70 milyon dolarlara ihale ile satmıştı.

Bankamı kaç a aldığıma bakılırsa bunun yanında, bugün mevcut bankaların piyasada kaç a alınıp satıldığına bakılırsa ve neticede bizim bankamızın kaç para miktarına satılmış olduğu karşılaştırılırsa, uğradığımız haksızlıkların mertebesi anlaşılır herhalde.

Almanya’da banka alımı

Bizi uluslararası banka haline getirecek teşebbüsün hazin sonu

“Bu yetmez, daha da büyümeliyiz” dedik. “Almanya’da bir banka kuralım, Alman halkından da mevduat toplayalım, hem Almanlara hizmet edelim, hem ülkemizdeki işadamlarından gelen finansman taleplerini karşılayabilelim” diye düşünüyorduk.

Bu amaçla, Almanya’nın ikinci büyük bankasını, Münih merkezinde birçok şubesi olan bir bankayı satın alabilmemize ikna edebilmek için satıcı bankayla görüşmelere başladık. Büyük bankalar bankalarını satarken öyle “hadi ver parayı al bankayı” demiyorlar. Gerek bankayı alanı gerek sahibini uzun, titiz bir araştırmadan geçiriyor ve kendilerinin iş yapabilecekleri standartlara sahipseniz anlaşma yapmak için masaya oturuyorlar. Bu sınavı başarıyla geçmiştik. Bir yıl boyunca bu bankanın yöneticilerine gidip geldik ve onları misafir ederek bankamızın sunumlarını yaptık.

Keza Alman devletinin bankalardan sorumlu BDDK gibi olan kurumundan Almanya’da bankacılık lisansı alabilmek için altı ay uğraştık, gerekli işlemleri ve kontratları bitirdik. Almanya gibi sıkı bankacılık kurallarının olduğu bir ülkede bankacılık yapabileceklere lisans veren ilgili kurumun, gerek alıcı bankayı gerek onun sahibi olan beni detaylı incelemesi neticesinde, **Alman devleti bir Türk’ün sahip olduğu bankaya kendi halkından, kendi ülkesinde mevduat toplamasına ve bankacılık yapmasına müsaade ediyor ama kendi vatanımızda bırakınız bankacılık yapmayı, aynı kişi hapse gönderilmeye uğraşılıyor!**

Tam Alman bankasının hisselerinin Sümerbank'a devir teslim aşamasında, yine benim Malki olayıyla ilgili olarak Organize Şube tarafından göz altına alınmam üzerine, bütün bu çok uzun süren uğraş ve gayretlerin hepsi iptal oldu. Alman bankası da, Alman devleti yetkilileri de iyice incelemiş ve Almanya'da bankacılık yapabileceğimize kanaat getirip bizi kabul etmişlerdi. Ama kendi ülkesinde kara parayla ve ne olduğu belli olmayan bir cinayet bağlantısıyla, üstelik sıradan birinin sözleriyle değil de, ülkenin Başbakanı tarafından gazeteler ve televizyonlar nezdinde ve meclis kürsüsünden suçlanan birine elbette ki sıcak bakmayacak ve banka satışını iptal edeceklerdi.

Tabii biz burada firma olarak kaybettik ama esas Türkiye kaybetmiş oldu. Bir Türk'ün Almanya'da böyle çok şubeli bir bankasının olması, bizi Türkiye'de, Almanya'da ve Romanya'da bankaları olan büyük bir finans grubu haline getirmiş olacaktı. Bu imkan da daha da büyümek ve gelişmek isteyen bize, ileriki yıllarda bir sürü başka değişik ülkelere de gidip oralarda da rahatlıkla yeni bankalar kurma imkanlarımızı ortaya çıkartacaktı.

Sonuçta bütün bunlar Sümerbank'ı büyütüp, Türkiye'de daha çok girişimcinin bankadan krediler kullanıp yeni yatırımlar yapmalarına imkan hazırlayacaktı. Bütün bunları iki buçuk yıl gibi bir zaman içerisinde gerçekleştirebilmiş olmamız, aslında takdire şayan bir olay olacağına biz maalesef hortumculukla suçlandık. Halbuki kimse yaptığımız işlerin ve gelecek vizyonlarımızın neler olduğunun farkında bile değildi.

Petrol Ofisi olayı

***Siyasi entrikaları bilmeden,
ülke pastasından büyük
pay almaya kalkmanın bedeli***

Yoğun şekilde bu bankayı büyütme çalışmalarıyla 1998 yılına geldiğimizde özelleştirme idaresinin Petrol Ofisi'ni satışa çıkarttığını gördüm. Petrol Ofisi'ni incelediğimde Türkiye'nin her tarafında 5500 benzin istasyonuna sahip olduğunu, iyi bir marka değerinin bulunduğunu, Türkiye petrol dağıtım pazarının %50'sinden fazlasını elinde bulundurduğunu, yılda 5 milyar doların üzerinde de ciro yaptığını gördüm.

Eğer bu şirketi alabilirsek, bu cironun tamamının Sümerbank şubeleri üzerinden geçeceğini ve şehir merkezlerinde olan istasyonların içerisine de cep şubeleri kurarak, buralarda kredi kart işlemlerinden, fatura ödemelerine ve nakit tahsilatlar gibi işlemler yaparak bin şubeli bir banka olabileceğimizin hesap ve projelerini yaptık.

Yoğun rekabetin yaşandığı bankacılık sektöründe böylece, diğer bankalarla fark yaratıp rekabet ederek daha fazla büyüme imkanlarına kavuşacaktık. Petrol işini ve dağıtım işini de bilmediğimiz için kendimize işi bilen büyük bir uluslararası petroLCü ortak bulabilirsek, satın alma bedelini yurtdışındaki büyük bankalardan rahatlıkla sağlayabileceğimizi, yaptığımız çalışma ve görüşmelerle belirlemiştik.

Bunun üzerine ihaleye girmeden, dünya çapındaki büyük petrol şirketleriyle temasa geçtik ve bunlardan merkezi Amerika'da olup dünya devlerinden biri olarak kabul edilen Texaco isimli firmayla bu projede işbirliği

yapmaya karar verdik. İhaleye biz girecektik ve kazandığımız takdirde ortak olacaktık.

Bu ihaleye girme kararımın da aynı zamanda birileri tarafından batırılma kararımın olabileceğini o zamanlar nereden bilebilirdim ki... Petrol Ofisi ihalesine katıldığım güne kadar hem iyi bir sanayiciydim, hem de ülkenin büyüyen, gelişen, itibarlı bir bankacısıyım.

İhale tarihinden sonraki üç ay içerisinde arka arkaya, çorap söküğü gibi, hiçbir ilgimin olmadığı olaylarda, sanki benim suç eylemlerim varmış gibi aleyhimde hayali ve varsayıma dayalı senaryolar uygulanarak iftira bombardımanına tutuldum ve ülkenin en kötü adamlarından biriymişim gibi gösterildim. O güne kadar otuz senedir ticari ve özel hayatında kimseyle hiçbir ihtilafı bulunmayan ve hiçbir davası olmayan ben, Petrol Ofisi ihale gününden sonra birden kendimi Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde, Organize Şube Müdürlüğü'nün kapısında buldum ve her gün medyada, sanki mafya ile ilgili kirli ilişkileri olan biri gibi gösterildim. Otuz yıldır başarıyla yoktan var etmiş bir adamı bir günde ulaştığı yerden indirerek zindana sokuyorlardı...

İyi ki bu ülkede yargı ve hakimler var, çünkü yargısız infazla suçlandığım üç konudan da yine yargı sayesinde, hukukun üstünlüğü sayesinde beraatla kurtuldum.

“Allah kimseyi hekime ve hakime düşürmesin” derler ama esas söylenecek söz, **“onlardan mahrum etmesin”** olmalı. Hatta meşhur halk şairimiz Aşık Veysel bir dördlüğünde Kızılırmak nehrine: “Sen nasıl olsa hakim yok, benden kimse hesap sormazlar diye korkmadan bu insanların boğarak canlarını alıyorsun” der.

*Gençler yersin koca yersin
Gündüz yersin gece yersin
Hakim benden sormaz dersin
Kızılırmak seni, seni...*

Aylar süren gerekli yurtiçi ve yurtdışı çalışmalardan sonra istenilen banka teminat mektuplarını da verip, Ankara’da Petrol Ofisi’nin satışının yapılacağı ihale salonuna gittim. İhalenin başlamasına yarım saat kala eski Başbakan Sayın Mesut Yılmaz’ın yeğeni olan Sayın Mehmet Kutman Bey yanıma gelerek ”bu ihaleye katılma“ dediğinde hayretle “neden” dedim. Bana cevap olarak “ihaleyi biz alacağız, sen kazansan bile sana verdim” dedi.

O gün bu lafları dikkate almadım, çünkü kendisi o gün orada, ihaleye giren başka bir grubun danışmanı pozisyonundaydı. Rakip bir firmanın temsilcisinin sözüyle ihaleye girilmeyecekse, dünyada hiç kimse bir ihaleye katılmaz diye düşünmüştüm. Bu davranışımın bedelini bana sonradan çok ağır bir şekilde ödeteceklerini düşünmemiştim.

Bugün tabii ki bin pişmanım. Keşke o lafları ciddiye alıp oradan arkama bakmadan hemen kaçsaymışım. Bugün başıma gelen olayların hiçbirisiyle karşılaşmayacağım gibi, o dönemde başlattığımız büyüme hareketi sonucu, arada geçen yedi senelik zaman sürecinde uluslararası büyüklükte bir grup haline gelmiş olacaktık.

Ben ve ailem o güne kadar kendi çabalarıyla bir yerlere gelmiştik. Siyasetin bin bir entrikasını bilmeyen ve bunların içine girmemiş kişilerdik. Tabii Türkiye gibi daha kalkınma sürecini bitirmemiş ve hukuk sistemi tam oturmamış bir ülkede, siyasilerin etkin olduğu bir alana

Nefes kesen ihale

Cumhuriyet tarihinin en büyük özelleştirmesinde Petrol Ofisi'nin yüzde 51 hissesinin satışı 308.5 trilyonluk rekor fiyata ulaştı.

Daha da artacak Büyük ihalenin, Özelleştirme Yüksek Kurulu kararından sonra hızlanmasından, satışa hızlanarak da bu rakamın 330 trilyon liraya ulaşması bekleniyor.

Kıran kırana 7 yatarıncı aşamada kıran kırana bir rekabet yaşandı. 28 kez yapılan 52 turun sonunda 425 milyon dolar olan bedel, son turda 1 milyar 940 milyon dolara çıktı.

Patron Garipoğlu En yüksek fiyatı Hayyam Garipoğlu'nun sahibi olduğu şirketlerden Akaryakıt Ortağı ortak girişim grubu verdi. Önerilerine Petrol Ofisi'nin yeni sahibi Garipoğlu olacak. ● 9/16

28 şirketi var
44 yasadaki Hayyam Garipoğlu, 28 şirketin sahibi. Akaryakıt, Akaryakıt ve Lüksleşimdeki tekniği ve işi bilmeyen bulunan Garipoğlu'nun akaryakıt sektöründe de yatarıncı var.

Milyar \$'lık adam

İşadamı Hayyam Garipoğlu, Petrol Ofisi'ni almak için 308 trilyon lirayı gözden çıkardı

Naklen özelleştirme

Özelleştirmede en büyük blok satış gerçekleşti. Petrol Ofisi AŞ'nin % 51 hissesinin satışı için düzenlenen açık artırma, 1 milyar 160 milyon dolar ile en yüksek fiyatı veren Akaryakıt - Ortağı grubunda kaldı. Kıran kırana geçen açık artırma medya önünde yapıldı, "naklen" yayımlandı.

ÖYK onaylayacak

1 milyar 150 milyon dolara kadar çıkan Doğuş - Garanti grubu dev yirmi 12'nci turda beaktı. Tekliflerin iki ya da üçü Özelleştirme Yüksek Kurulu'na sunulacak. Garipoğlu'nun sahibi olduğu ortaklık onay alırsa satış bedelinin yarısı sözleşme tarihinde Hazine'ye yatırılacak.

Akaryakıt devi

Türkiye akaryakıt tüketiminin yüzde 51'ini karşılayan, 5 bin 769 istasyonu ve 6 bin 200 çalışanı bulunan, faaliyetleri 42 trilyon liraya ulaşan Petrol Ofisi'nin yeni sahibi olacak Garipoğlu, "Gerekli parayı bulmak için Soros dahil yabancı yatırımcılarla görüşüyoruz" dedi.

7. sayfada

Hayyam Garipoğlu

Petrol Ofisi ihalesini kazandığım günlerdeki gazete manşetleri

Tarihî özelleştirme

Almanya-Otelsi'nin sahibi Hayyom Garipoğlu (sağda), alkışlarla hayranların bir kalabalığına Petrol Ofisi'ni paralı satması oldu. Fotoğraf: Zaman Gazetesi

Türkiye'nin en büyük tesislerinden biri olan Petrol Ofisi, 1 milyar 160 milyon dolara (300 trilyon lira) satıldı.

Petrol Ofisi Garipoğlu'nun

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın 800 milyon dolar beklediği Petrol Ofisi özelleştirme ihalesini 1 milyar 160 milyon dolara (300 trilyon lira) Almanya-Otelsi ortak girişimi kazandı. Almanya-Otelsi, Kay Holding, Doğuş Holding-Garanti Bankası, İ. Bankası-Bayındır ve Park Holding, Ceylan Holding, Çukurova Grubu gibi şirketlerin arasında en yüksek teklifi sundu. Petrol Ofisi'nin yüzde 51'i satıldı.

Özelleştirmede dev adım

Almanya-Otelsi, özelleştirme bedelini, 5 yıl içerisinde ödeyecek. Vade yapılan tutarı dolar karşısında yüzde 93 faizi faizle ödeyecek. Petrol Ofisi'nin yarı paralı ve Hayyom Garipoğlu, 28 şirketin sahibi bir iştirak. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, POİİS ile ilgili soruları cevaplatırken özelleştirmesinden sonra tarihi bir özelleştirme gerçekleştirildi. -sancu 7-8

Petrol Ofisi ihale günü

girdiğinizde veya onların kararıyla sonuçlanacak bir kurumu satın almaya kalktığınızda, düz mantıkla ihaleye girip en yüksek fiyatı vermek, satın almak için yetmiyormuş.

Burada başka ilişkiler ve dengeleri de dikkate almak gerekiyormuş. Kasabadan gelen ve devletle o güne kadar hiçbir işi olmayan bizlerin, bu konuları bilmemesi de, tabii ki yaşadığımız felaketlerin bir sebebidir. Bu gün böyle bir ihale veya işe girsem bunlara mutlaka önceden dikkat ederim ama tabii ki artık iş işten geçti. Fincancı katırlarını bir kez ürkütmüştük. Aynı Temel'in boğazına ipin geçirilip de asılırken "son bir dileğin var mı, son sözün nedir" diye sorulduğunda: **"Ha bu bana ders olsun"** demesi gibi.

İhalenin iptali

İhale kazanana değil, almasına önceden karar verilene veriliyor

İhalenin 600-700 milyon dolara biteceği varsayılırken, ülkenin on büyük şirketinin katılımıyla, medyanın önünde yapılan ihalede, açık artırmada biz, en fazla fiyatı veren olarak, 1.160.000.000 dolarla ipi göğüslemiş olduk. Arkamızdan gelen ikinci kurum ise Garanti Bankası'nın da sahibi olan Doğuş Grubu ve üçüncü sırada ise Çörtük-Ciner-İş Bankası-PUIS ortaklığıydı.

İhalenin ardından hemen aynı gün, Ankara'dan İstanbul'a geçip Sayın Aydın Doğan Bey ve Sayın Dinç Bilgin Bey'le görüşerek onlarla, gerçekleştirmeyi düşündüğüm çeşitli projelerimi paylaşmıştım. Aydın Doğan Bey "bu ihaleyle artık Türkiye'nin en büyük grupları arasına girdin" dedikten sonra "nedir bu Petrol Ofisi işi, bu kadar değerli mi, bu fiyat eder mi biraz anlat Hayyam" dediğinde işin ne kadar büyük ve geleceğinin parlak olduğunu, ileride Türkiye'nin Orta Asya ülkeleri enerjilerinin üzerinden taşınacağı bir köprü gibi olabileceğini anlatmıştım. Zaten sonradan da Petrol Ofisi bizim elimizden alındıktan sonra, ihale iptal oldu ve daha sonra yeni bir ihaleyle Doğan Grubu'na kismet oldu. İhalenin yapılıp bittiği günün aynı akşamında ben hemen, "ihaleyi kazandığımıza göre Texaco ile nihai çalışmalarımızı bitirelim" diyerek New York'a uçtum . Orada bulunuşumun üçüncü gününde Amerikalılar bana bu ihaleyi vermeyeceklerine dair duyumlar aldıklarını belirttiklerinde, "olabilir mi böyle bir şey, tüm Türkiye'nin gözleri önünde yapılan bir ihaleyi nasıl kazanana vermezler" diye tepkimi göstermişim.

O gün ben, on altı fabrika çalıştıran, yurt içinde ve dışında bankası olan itibarlı kuruluşların sahibiydim. Ne suçum vardı da, kazandığım, hem

de tüm Türkiye'nin televizyonlardan seyrettiği, açık artırmalı şeffaf bir satış neticesinde gerçekleşen ihale bana verilmiyordu. Başıma sonradan gelecekleri henüz bilmediğimden; ihalenin bana, kazandığım halde verilmeyişini dahi, o gün için bir itibar kaybı ve büyük bir problem olarak görmüştüm.

Koç Grubu dahil Türkiye'nin büyük firmalarından on tanesi, altı ay önceden yapılacağı ilanlarla duyurulan bir ihaleye giriyor ama ihale kazanana verilmiyor, ikinciye de verilmiyor. Üçüncüye veriliyor!!!

Başbakan Sayın Mesut Yılmaz, sonradan TBMM kürsüsünden "Petrol Ofisi ihalesini ona, **ben vermedim**" diyor. Bana vermedin, hadi kabul diyelim ama ikinci olan Türkiye'nin en itibarlı, üçüncü büyük grubu olan Doğuş Grubu'na neden vermediğinin cevabını hiçbir zaman verememiştir.

Kazandığım halde ihale bana verilmeyecekse, baştan ihaleye alınmamalıydım. O günün bir bankacı ve sanayicisiydim. Eğer eksik, yanlış ve kanunsuz bir faaliyetim varsa, diğer faaliyetlerimi de gerçekleştirmeme izin verilmemeliydi. İhaleden sonra da gerek bankacılık, gerek sanayi faaliyetlerim devam ettiğine göre eksikim, yanlışım veya kulp takılacak bir konu da yokmuş demektir.

New York'dan birkaç telefon edip, ihale dedikodularını duyunca geri döndüm. İhaleden bir hafta on gün sonra Sayın Mesut Yılmaz'ın başkanlığındaki Özelleştirme Yüksek Kurulu ihalenin kazanana değil, ikinci olana da değil, üçüncü olana verildiğine dair resmi kararlarını açıkladılar!

Basın hemen bana, bu karar hakkında ne düşündüğümü sordu. Benim bankam olduğu için, her gün her işlemimle, gerek Merkez Bankası'na, gerekse hazineye bağlı olarak çalıştığımızdan, ayrıca da siyasi tanıdığım ve

Radikal 25/Kasım/98 Meclis'te son raunt

Bugün yapılacak olan güven oylaması ile 17 aylık 55. Hükümet'in düşmesine kesin gözüyle bakılıyor. Liderler, genşoru öncesi dün son sözlerini söyledi

ANKARA - Mesut Yılmaz başkanlığında 17 aydır devam eden 55. Hükümet'in kader oylaması bugün yapılıyor. 276 güvensizlik oyu ile düşmesi beklenen hükümetin yerine, kurulacak koalisyon ise, belirsizliğini koruyor. ANAP-DYP arasında, 'liderlerini kurtarma' konusunda varılan uzlaşma, CHP ve DTP'de ağır bir dille eleştirilirken, Ecevit, "Geleceğe bakalım" dedi.

Yılmaz: Hemen

Başbakan Mesut Yılmaz, hiçbir hükümet formülünün kendisini ilgilendirmediklerini ve seçimin en erken tarihte yapılmasını istediklerini açıkladı. Yılmaz, "Bundan sonra kurulacak hükümet icraat yapamaz, kimse hayal görmesin" dedi. Sümerbank olayını bilinçli olarak Türkbank olayıyla kıyaslanması için gündeme getirdiğini de anlatan Yılmaz, Baykal'ın o dönemde Sümerbank'ın özelleştirilmesiyle hiç ilgilenmediğini söyledi. İsim vermeden, bankanın mafyayla ilişkili olmakla suçladığı Hayyam Garipoğlu'nun eline geçtiğini, ancak kendilerinin Koçmaz Yiğit'in Türkbank'ı almasını engellediklerini söyleyen Yılmaz, Petrol Ofisi ihale-

Yılmaz-Baykal kavgası dün de sürdü.

sini de Garipoğlu'na vermediklerini söyledi.

CHP: Anayol

Baykal ise partisinin grup toplantısında, ANAP'ın Çiller'i, DYP'nin de Yılmaz'ı aklatmasını eleştirerek, "Birbirlerini kimler aklatıyorsa hükümeti onlar kursun. Kurulan hükümet bir çıkan koalisyonu olur" dedi. Baykal, Türkiye'de arınma sürecinin yaşanmaya başladığını ifade ederken, "Türkiye'de dipten bir derin dalga geliyor. Kim

ne biliyorsa söylesin, yara alan alacak, düşen düşecek, ayakta kalan kalacak" dedi. CHP, genşoru önergesinde kabul oyu kullanılması konusunda 22'ye karşı 42 oyla bağlayıcı grup kararı aldı.

DSP: CHP kursun

Ecevit, yeni hükümet arayışlarını değerlendirirken, ilk formülü hükümeti düşürenlerden beklediklerini söyledi. Ecevit, kendisinin başbakanlık talebi olmadığını belirtirken, ANAP

ve DYP'nin Yılmaz ve Çiller hakkındaki soruşturma komisyonlarında beraber hareket ettiklerinin sorulması üzerine şöyle konuştu: "Yeni bir durum olduğunda arkadaşlarımız eski defterleri kapatmanın uygun olacağını belirttiler. Ben de bu görüşüyüm."

DTP ret verecek

DTP'nin 'saygı gereği' bugünkü genşoruda ret oyu kullanması kararlaştırıldı. DTP lideri Hüsamettin Cindoruk, Yılmaz'la Çiller'in soruşturma komisyonlarında karşılıklı aklamalarını ise sert şekilde eleştirdi. Meclis denetiminin çamura saplandığını vurgulayan Cindoruk, "Sıra cep koalisyonunda" diye konuştu. Cindoruk, ANAP-DYP-DSP hükümetinin kurulması halinde, bunun siyasal ahlaka aykırı olacağını da savundu.

Kutan: Düşecek

FP lideri Recai Kutan ise genşoru oylamasında FP'nin hükümetin düşmesini engelleyeceği iddiasını yalanladı.

BBP'li Mehmet Ekici ise ANAP-DYP-DSP'nin hükümet kurmasının zor olacağını belirtirken, "Eğer sekiz oyu-muza ihtiyaç olursa destek vermeye hazırız" diye konuştu. (Radikal)

Sene 1998. Ben bir banka sahibiyim ama Başbakan Meclis çatısı altında bankanın mafyayla ilişkili olduğunu ve Petrol Ofisi'ni bana, kendisinin vermediğini bizzat söylüyor.

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Bu konuda düştüğüm doğruları Sayın Başbakan'a anlatım. Hükümet, bu konuda kararını verdi, ek protokolü yaptı; Mavi Akım Projesi yürüyor.

Huzurumuda yapacağım taahhüt şudur: Hiç kinase yılanların, dedikoduların, lafların, saplantıların, önyargıların arkasına saklanmasın. Benim bu projeyle gönül bağı var; ama, benim değil, üçüncü derece akrabamın bu projeyle menfaat bağı olduğunu ispat eden olursa, bütün sıfatlarımdan istifa ediyorum. (ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bütün sıfatlarımdan istifa ediyorum.

Bir şey daha söylüyorum: Sayın milletvekilleri, burada, bu Meclis, şu sıralarda görev yapan bütün hükümet üyelerinden, başbakanlardan, her türlü hesabı sorma hakkına sahiptir. Benim hakkımda tonlarca soruşturma var; bazıları devam ediyor, belki, ileride bazıları da açılacak; hiçbirine itirazım yok, bu Meclis her şeyi araştırma hakkında sahip; ama, bir iddiayı ortaya atarsa, kanıtlanırsa varsa, bunu getirecekler.

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) – Belgeler var!..

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Eğer, kanıtları yoksa, araştırma isteyecekler, soruşturma isteyecekler.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Genel Başkan, gazetelerde yazıyor.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Gazeteler çok şeyler yazıyor!..

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Eğer, bunların hiçbirini yapmazlar da buraya gelip, hem de Genel Başkan sıfatıyla, bu tekerlemeleri burada tekrarlarsa, bu neyi ifade eder? Bu, sadece, onu yapan şahsın azzını ifade eder. (ANAP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, burada POAŞ'tan bahsedildi. Şimdi, güncel olduğu için huzurunuza getiriyorum; söylenilenlerin ne kadar samimi olduğunu ölçmek için, bir kriter olduğu için huzurunuza getiriyorum. Sayın Çiller'in Başkanı olduğu hükümet, azınlık hükümeti, Doğru Yol Partisi azınlık hükümeti, emrû iki hafta sürdü. O azınlık hükümeti sırasında bir özelleştirme yapıp, Sümerbankı bir şahsa verdi; biz, bunu eleştirdik, dedük ki "yanlış insana verdiniz." Aradan dört sene geçti; o şahıs, Türkiye'nin itibarını batırdı, mafyayla ilişkileri gazetelere döktü. Romanya'ya gitti, Romanya'da rafineri aldı, parasını ödemedi, bizi, Romanya'ya rezil etti. Bir hafta önce, bu hükümet, o bankaya el koydu, Sümerbanka el koydu, o şahıstan bankayı aldı.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Kasıtlı koydu onu; siz istediniz diye el koydu!..

SALİH SÜMER (Diyarbakır) – Kaç bankaya el koydu?!..

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Şimdi, benim başında olduğum hükümetin, Sayın Başbakan Yardımcısının, diğer bakanların da içinde olduğu Özelleştirme Yüksek Kurulunun oybirliğiyle, POAŞ ihalesinde en yüksek teklifi veren bu şahsa değil de, başka birisine... (DYP sıralarından gürültüler)

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – İkinciye niye vermediniz?

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ... başka birisine, yetkisi dahilinde, takdirî içinde, uygun gördüğü...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) – İkinci ne oldu?

BAŞKAN – Lütfen, dinleyelim efendim; dinleyelim...

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ... başka birisine POAŞ'ı verdiği doğrudur.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – İkinciye vermediniz, üçüncüye verdiniz!..

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Türkiye bir hukuk devletidir. Bu şahıs, buna karşı mahkemeye gitmiştir. İdare mahkemesi, bu idarai yerinde görmemiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Öyle bir dava yok! (ANAP sıralarından "dinle" sesleri, gürültüler)

BAŞKAN – Lütfen, dinleyelim efendim... Lütfen, müdahale etmeyelim.

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – Bununla ilgili hukuk yolları sonuna kadar kullanılmıştır ve idarenin, hükümetimizin bu konudaki tasarrufunun hukuka uygun olduğu mahkeme kararıyla ortaya çıkmıştır.

Değerli milletvekilleri, şimdiki ben, burada sizlere şunu sormak istiyorum: Acaba, bugün Sümerbankı o şahsa vercin siyasi iradeyi mi yargılamak gerekir; yoksa, POAS'ı o şahsa vermeyenleri mi suçlamak gerekir? (ANAP sıralarından alkışlar, DYP sıralarından gürültüler)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Resminiz var; resminiz!..

SALİH SÜMER (Diyarbakır) – Sayın Başkan, 10 dakika oldu!

A. MESUT YILMAZ (Devamla) – ...ama, hazırunuzda ifade ediyorum, Türkiye'nin hayrı için, milletimin hayrı için, bu bedel ne olursa olsun, her zaman ödenmeye hazırım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Sayın Başkan, Sümerbankın özelleştirilmesiyle ilgili olarak, Sayın Yılmaz, yanlış, kasıtlı bilgiler verdi. Özelleştirmede görev alan bir arkadaşınız olarak, cevap hakkımı kullanmak, sataşmaya cevap vermek istiyorum; Sümerbankla ilgili yalan söyledi! (ANAP ve DYP sıralarından gürültüler)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – 6 tane bankaya, kime izin verdiklerini söylesinler burada; Türkbankın ihalesini nasıl yaptıklarını söylesinler burada! (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, bu şekilde, karışıklık konuşmalarla, biz, bu toplantıyı bitiremeyiz ki!

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Ama, bir sataşmaya cevap verildi.

Sümerbankı, Sayın Yılmaz istiyor diye batırdılar.

BAŞKAN – Hayır efendim; hayır, hayır!..

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Siyasi amaçla el konulmuştur, siyasi kılıf için el konulmuştur. Ege Banka kim izin verdi?!

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen efendim... Lütfen... O böyle dedi, biz böyle dedikde bunun altından kalkamayız. Lütfen efendim...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Sayın Başkan, Egebankı 1998 yılında kim devretti, kim sattı Demirel'e?! Kim devretti?! (DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Peki efendim...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Türkbank olayından dolayı hangi hükümet istifa etti?!

BAŞKAN – Efendim, bunları bir başka platformda, başka zeminde, elbette, her zaman konuşma hakkınız var.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ama, takdir edersiniz ki...

H. UFUK SÖYLEMEZ (İzmir) – Sayın Başkan, yeni bir sataşma yaptı. Türkbankın hesabını versin, Egebankın hesabını versin; sonra, biz, gelip anlatalım burada!

siyasi bir gücüm olmadığından, itiraz edecek ve tepki verecek halim yoktu.

Onun için bankanın Hazine, Merkez Bankası ve devletle olan ilişkilerinde farklı ve olumsuz işlemlere maruz kalmasını önlemek adına, mecburen de olsa susmak zorunda kaldım. Hani bulunduğum durumu güzel izah eden ve cidden çok kuvvetli mesaj veren bir fıkrayı aynen nakledeyim:

Padişah efendimiz temmuz, ağustos aylarında Yıldız Sarayı'nda ikamet ederken öğlen vaktinin sıcak saatlerinde sarayın bahçesine çıkar, bir ağacın altına koyduğu sedirde bir-iki saatlik öğle uykusuna yatarmış. Bu arada kendisinin rahatsız edilmemesi için sarayı çevreleyen yollardaki trafiği kapatmış.

Tabii o zamanki trafik, çift atlarla çekilen, adına "london" ya da "fayton" dedikleri arabalardan ibaretmiş. Bu arabaların çekicisi olan atların nallı olması sebebiyle yürürken taşlara vuran nalların sesi, Padişah'ı uyandırıp rahatsız edeceğinden yol kapanırmış. İşte böyle bir günde, sarayın civarında iki kişi kavgaya tutuştukları, yüksek sesle birbirlerine bağırarak küftükleri için Padişah efendimiz uykusundan uyanmış. Meseleyi tahkik etmiş. Kavga edip gürültü çıkartanların huzuruna getirilmesini emretmiş.

Zaptiyeler emri infaz edip, kavgacıları efendimizin huzuruna getirmişler. Padişah efendimiz "niye yüksek sesle kavga ediyordunuz" diye sormuş. Bunun üzerine biri, diğerinden alacaklı olduğunu, diğerinin ise bu parayı vermediğini, buna mukabil birbirlerine yüksek sesle küfür ettiklerini söylemiş.

Padişah efendimiz zaptiye olarak hazırda ve huzurda bulunan dört jandarma erine hitaben, "mesele anlaşılmıştır, tez bu kara ceketliyi asacaksınız, dördünüz ötekinin de ırzına geçip bırakacaksınız" diye emir vermiş. Bunun

üzerine, adamlar huzurdan alınıp infaz yerine götürülürken, ırzına geçilecek kişi hükmün aynen yerine getirileceğini çok iyi bildiği için zaptiyelere hitaben: **“Sakin karıştırmayın ha! Beni ırzıma geçip bırakacaksınız, bu kara ceketliyi asacaksınız, sakın şaşırmayın ha”** demiş.

İşte biz de asılmamak için bu mantıkla hareket ederek, daha nice, fıkrada olduğu gibi, kabul edilmez işlemleri mecburen kabul ettik.

Ben itiraz etmedim ama ülkede ne kadar gazete, televizyon ve köşe yazarları varsa hepsi “burası muz cumhuriyeti mi, sen eğer kazanana vermeyeceksen neden ihale yapıyorsun, bu kafayla mı AB’ye gireceğiz” gibi sözlerle aylarca tepkilerini yazdılar.

Bazıları da, “eğer kazananın bir eksikliği yanlışı varsa ve bu sonradan ortaya çıkmışsa, ihalede ikinci gelen Doğuş Grubu’na neden vermiyorsunuz da, Mesut Yılmaz’ın yeğeni Sayın Mehmet Kutman’ın danışmanlığını yaptığı üçüncü gruba veriyorsunuz” gibi çeşitli yazılar yazdılar ve bunlar pek çok gazetede çıktı.

Bir de üstelik mecliste, Sayın Mesut Yılmaz hakkında soruşturma önergeleri verilince, Mesut Yılmaz Bey bu meclisteki önergeler ve medyadaki yazılardan dolayı, sanki **bunlara sebep olan kendi değil de benmişim gibi**, herhalde kafasında beni bir düşman olarak canlandırdı. Halbuki hayatımda onu şahsen hiç görmemiştım ve beni tanımazdı bile.

Ben gerçekten, üç-beş ay bu ihalede boşuna çalıştık ama sağlık olsun, başka bir iş yaparız diye olayı önemsemedim ve olanları unutup işime gücüme bakmaya başladım. Sadece idare mahkemesine, yasal hakkım olan itirazımı yaptım ama o dosyanın içerisine de bu hususta basında çıkan, köşe

80 **Petrol Ofisi ihalesini kazanmama rağmen bana verilmemesine dair manşetler.**

Yeni Şafak

Cuma

17 Temmuz 1998

Yıl 4 Sayı 1323 / 80.000 TL

Tartışmalı POAŞ ihalesine siyaset bulaştı

Şaibeli satış

Petrol Ofisi AŞ.'nin, ihalede üçüncü teklifi veren İş Bankası-Bayındır-Park-PUİS konsorsiyumuna satılması kamuoyunda yeni soru işaretlerine yol açtı

SİYASİ KARAR

ÖYK'nin, ihalede 1 milyar 160 milyon dolarla en yüksek teklifi veren Hayyam Garipoğlu'nu ve 1 milyar 150 milyon dolarla ikinci teklifi veren Doğu Holding'i atlaması, kararın siyasi olduğu kuşkusunu doğurdu. İhalenin dörtlü konsorsiyum lehine önceden belirlendiği iddia edildi.

İŞ BANKASI PROBLEMİ

Konsorsiyumda yüzde 30 hissesi bulunan İş Bankası'nın ihaleye katılmasının Avrupa Birliği'yle uyum yasalarına aykırı olduğu ortaya çıktı. Bu husus dikkate alınmadan İş Bankası'nın ihaleye kabul edilmesinin yanlış olduğu belirtiliyor.

Ferhat Ünlü'nün haberi 7. sayfa

PERŞEMBE, 16 Temmuz 1998

TEKETEK

Fatih ALTAYLI

Fax No: (0212) 677 03 27 - 677 03 28

İhale şeffaf sonuç karanlık

PETROL Ofisi'nin satışı ile ilgili ihale ÖYK tarafından sonuca bağlandı.

En yüksek fiyat veren Garipoğlu Grubu devre dışı kalırken, Petrol Ofisi'nin yeni sahibi İş Bankası, Park Holding, PUİS ve Bayındır Ortaklığı malı götürdü.

İlgili değil mi? İhalede birinci olan değil, üçüncü olan değil, üçüncü olan POAŞ'ı alıyor.

ÖYK'nin açıkladığı gerekçe, üçüncü gelen söz konusu grubun fiyatını birincinin düzeyine çıkar-mış olması...

Peki Garanti Bankası ile birlikte ihaleye katılan Doğu Grubu ne olacak?

Ora "Teklifini sen de yük-seltiyordun mu?" diye soran ol-muş mu?

Öğrendiğimiz kadarıyla böyle bir şeyden Doğu Grubu'nun ha-

beri yok.

Bu ihale sözde şeffaf yapıldı. Televizyondan naklen yayımlandı.

Ama bu da Türkiye'deki her şey gibi kandirmacaymış.

Kapalı kapılar ardında iş bitirildi...

Cumhurbaşkanı Demirel'e yakınlığıyla bilinen Bayındır'ın adı, Cumhurbaşkanı'nın kayınbiraderi Ali Şener'in adı, sahibi olmadığı için Genel Müdür'ün elinde olacak olan bankanın adı, hatta kimi karanlık ilişkilerin isimleri geçiyor bu sonuça.

Anlaşın ki ey Türk millet, sizin götüncünüz boyasalar da, her şeyi götüncünüz önünde yaparsalar da, bu devlet bu millet soyulacak.

Birleri yine malı götürecek... Yoklana şeffaflığa da ihtiyac kalmayacak.

Cürümlü donanmasız bile olmayacağı için şeffaflık gereksiz olacak.

ALTAYLI

677 03 27 - 677 03 28

PERŞEMBE, 8 Temmuz 1998

Hatırlatma

MESUT Yılmaz'ın kuzeni **Mehmet Kutman**'ın adı Yılmaz'ın başbakanlığı döneminde bu köşede sık sık analırmıştı.

Petrol Ofisi özelleştirmesinde, Yılmaz'ın başkanlığını yaptığı Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun, ihaleyi en fazla fiyat veren 1. ve 2. firmalar dururken 3. gelene vermesi sonrasında da **Mehmet Kutman** adı burada gündeme gelmişti.

Çünkü Yılmaz'ın kuzeni **Kutman**, 3. olduğu halde ihaleyi almayı beceren konsorsiyumun danışmanıydı.

Hatırlatırım dedim.

Cevap bekleyen sorular

- Satış, Akıncı-Orteks ve Doğu Holding'in yeni teklifleri sorulmadan neden gerçekleşti?
- Yüzde 10 hissesi bulunan PUİS'in kuma 100 bin ortak kazandacağı yayıl bir iddia değil mi?
- İş Bankası'nın özkaynaklarıyla ilgili olarak neden araştırma yapılmadı?
- Gayrimenkullerin belli bir süre satılmayacağı konusunda bir taahhüt alındı mı?
- Konsorsiyumdan Telekom ihalesinde olduğu gibi tesislerin yenilenmesi öngörü istendi mi?
- Yeni bazı kriterler ileri sürülerek ihalenin en yüksek teklifi veren firmadan alınması özelleştirmeye darbe vurmuş mu?

CUMA, 17 Temmuz 1998

ONUNCU KÖY
BEKİR COŞKUN

Maksat şeffaflık

DEMEK ki bu değişik bir ihale...

İhaleyi "**şeffaf**" olsun diye televizyonda halka açık yaptılar, sonra **çarşaf** altında işi başkasına verdiler.

Doğrusunu isterseniz ihalenin **çarşaf** bölümünden önceki **şeffaf** bölümü çok hoştu.

Zarflar açılıyor, televizyonlar canlı yayın-
lıyorlar, halkımız mutlu mutlu malının **şef-
faf** satılmasını izliyor, Başbakan ve ortakla-
rı "**Gördüğümüz gibi şeffaflık dönemi
başlamıştır**" diyorlar.

Sonra?..

Getirin çarşafı...

★

Petrol Ofisi'nin ambleminde bir **kurt**
başı vardır.

Anadolu'nun tozlu-topraklı yollarına ser-
piştirilen **kurt başlı** tabelaları ekonomide
de **milliyetçiliğin** sembolü saydılar önce.

Milliyetçi-maneviyatçı tosuncuklar
sonra **kurt başını** satışa sundular.

Nasıl?..

Şeffaf...

Bizi ilgilendiren zaten işin "**şeffaf**" ya-
rı.

Siz hiç böyle "**şeffaf**" şey gördünüz
mü?

Özelleştirme Yüksek Kurulu, tele-
vizyondaki **şeffaf** ihaleden sonra **Başba-
kan**'ın başkanlığında toplanarak, çarşaf al-
tında ihaleyi, kazanan arkadaştan alıp
üçüncü sıradaki gruba verdi. Gerekçe ola-
rak da "**Sermayenin halka yayılmasını
ve halkın menfaatini**" gösterdiler.

Daha önce aklımız nerdeydi?..

Peki o televizyondaki **şeffaf** ihale ney-
di?..

Şeffaflık halkın çıkarını korumak için
düşünüldüyse... Ama iş **halkın menfaati**
için başkasına verildiyse, halkımızın **çıkara-
rını menfaatinden** nasıl ayırt ettiler?..

İhalenin **şeffaf** bölümünü kaybedip,
çarşaf bölümünde kazanan ortaklığın yüz-
de 60 hissesi **Çankaya**'ya yakınlığı ile ta-
nınan **Kamuran Çörtük** ile **ANAP**'a ya-
kınlığı ile tanınan **Turgay Ciner**'in...

Kalan yüzde 10 hisse ise Petrol Ofisi
bayilerinin oluşturduğu **PÜİS**'in... **PÜİS**'in
üyesi, yani Petrol Ofis bayisi **70 milletve-
kili** var.

Çankaya-Başbakanlık-Meclis...

Şeffaftan, çarşaftan sonra, bu işe işin
hoşaf yanı.

"**Peki, hani bunun içinde halkımı-
zın çıkarı ile menfaati?..**" diyeceksiniz.

Bilemeyiz...

Bilebildiğimiz; yaptıkları doğru bile olsa,
özelleştirmenin artık eskisi kadar **masum**
olmadığı.

İkincisi; **en çok şeffaf olanın ise
bunların kendi çıkarlarının olduğu...**

**Kimin eli kimin cebinde asla bile-
mezsiniz, göremezsiniz.**

Şeffaftır...

CUMA, 17 Temmuz 1998

ARKA ODA
ERDAL SAĞLAM

Özelleştirme ne içindi?

ÖNCEKİ gün Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (ÖYK) aldığı bir karar, gerçek ve adil bir piyasa ekonomisinin kurulması adına, özellikle son dönemin bürokratları tarafından gösterilen çabalara büyük darbe vurmuş oldu.

Özelleştirme için "sermayenin tabana yayılması", "piyasa ekonomisinin oluşturulması" gibi amaçlar sayılır. Özelleştirmenin, ekonomide devletin etkisini kırmak, dolayısıyla rasyonel kararlar yerine politik kararların belirleyiciliğini önlemek için, yapılması gerektiği de söylenir.

Politik kararları engellemek için yapıldığı söylenen özelleştirme hareketinin "politik kararlar"la sekteye uğratılmasını anlamak mümkün değil.

Şimdi bir düşünün: Kamunun bir malı satılacak. Bunun için bir ihale açılıyor. Bu aşamada "birileri-ne 600-700 milyon dolara peşkeş çekilecek" lafları çıkıyor. Ama satış için açık artırmaya gidilince; adamın biri çıkıyor fiyatı, kim ne verirse üstüne çıkarak, epeyce yükseltiyor. Bu açık artırma basının önünde yapıldığı gibi TV'den bütün halk nalden seyrediyor. İnsanlarda "helal olsun kamu malı satılıyor ama fiyatı epey yükseldi, bu kez adil bir satış oluyor" imajı oluşuyor. Herkes maç seyrederek gibi açık artırmaya izlerken, aynı zamanda yıllardır çalışılan özelleştirmeyi benimsetme adına da ciddi bir adım atılmış oluyor. Sonuçta "peşkeş çekileceği" söylenen fiyat, neredeyse lütfen katlanıyor.

Açık artırmadan sonucunda en yüksek fiyatı, adı fazla duyulmamış ancak daha önce yine Özelleştirme'den bir banka satın alıp bunu yürüten bir adam alıyor. İkinci sırada bir büyük grup, üçüncü sırada ise bir büyük banka, iktidara ve daha yüksek tepelere yakınlaştığı ile bilinen bir holding, adı daha öncelikle hükümet döneminde çete bağlantılarıyla anılan bir bakana yakınlığı ile bilinen başka bir şirket ve Maliye'nin yüksek oranda vergi kaçırıldığını saptadığı "sektörün patron temsilcileri"nin oluşturduğu bir konsorsiyum yer alıyor.

O KADAR ÇOK SORU VAR Kİ...

İhalenin sonlarına doğru açık artırmaya yürütenler "bu birinci sırada yer alana satılacak anlamı taşımıyor, ÖYK karar verecek" diye birkaç kez tekrarlasalar da, ihaleyi takip edenler, kamu malının ucuz satışına engelleyen kişiye satışın yapılacağına, neredeyse kesin gözüyle bakıyorlar.

Tam bu sırada üçüncü sırada yer alan şirketlerin sahiplerinin pervasızca, etrafta "Bu iş daha bitmedi" dedikleri duyulmaya başlıyor. "Patron temsilcileri" ise dozu artırıp, açılıca "bizim haldemur" diyebiliyorlar.

Bunlara rağmen hala "Bu kadar da olmaz, böyle bir karar alamazlar" görüşüyle, üçüncü sıradakilerin ihaleyi alacağına ihtimal veren arazi.

Meğerse ÖYK'nın toplanıp, zaten önceden belli olan karara gerekçe oluşturmak için toplanmışlar. Sonunda "sektörün patron temsilcileri"nin sayısı çok, böyle halka yaydık demisler ama bakmışlar bu da yetmemiş, halka yaygınlığı karıştırmak için bu kez "konsorsiyumdaki banka halka açık" gerekçesini bulmuşlar.

Koalisyonun DSP kanadı bu "halka açıldık bahaneleri"ne ne kadar razı oldu bilmiyoruz. Bundan sonra ne ölçüde tartışılabilir onu da bilmiyoruz ama ortada o kadar çok soru var ki. Bu sorular mutlak yanıtlanmalı.

Her şeyden önce "politik kararları önlemek için yapılan özelleştirmede nasıl olup da politik karar verildiği" açıklanmalı. "Madem vermeyecektiniz niye birinci olan, fiyatı bu seviyeye yükselten adamı açık artırmaya aldınız, neden daha önce banka verdiniz?" soruları açıklanmalı. Üçüncü olana satmak için fiyatı yükseltmesini telif ederken, birinci olana neden "çok ortak alır mısın?" sorusunun sorulmadığı açıklanmalı. Bundan sonra özelleştirme için açılacak ihalelere gerçek alıcıların nasıl çekileceği, kamu malının fiyatının yükseltilmesini nasıl sağlayacakları, özelleştirmeye güveni azaltan bu karardan sonra yerli ve yabancı şirketlere nasıl "ihaleye girin, en yüksek fiyatı veren alır" denebileceği açıklanmalı.

İhale günü "bu pilav daha çok su götürür" diyerek, Petrol Ofisi satışının, bir haberci olarak çok verilmiş olduğunu görmüştük.

Gerçekten de sevgilerimizde yazılmadık. Keşke yazılmasaydı...

İhaleyi kazanmama rağmen, Petrol Ofisi'nin iktidara yakın olanlara verileceğine dair köşe yazısı

Emin ÇOLAŞAN

Özelleştirme rezaleti

SEVGİLİ okuyucularım, bir özelleştirme rezaleti ile yüz yüze. Kemerunda Petrol Ofisi olarak bilinen POAS, bundan bir süre önce açık ihale ile özelleştirildi. Eleştirilerden çok olarak yapıldan ihaleye birerler katıldılar, fiyat arttılar... Ve "mah-muz" 1 milyar 160 milyon dolara, Hayyam Garipoglu ile kademesi tuttu.

Açık atırmada en yüksek ikinci fiyatı Garanti Bankası-Doğuş ortaklığı, üçüncü yüksek fiyat ise İş Bankası-Hayydar Holding-Park Holding-PÜS ortaklığı vermişti. Birinci ile ikinci arasında 50 milyon dolar fark vardı.

Rezalet, önceliğin yapıldan Özelleştirme Yüksek Kurulu toplantısında patladı. Sadıkler istenen toplantı sonrasında yapıldan açıklanarak ihalenin Hayyam'dan alması üçüncü gelen grubu Hayyam'ın fiyatıyla verildiği bildirildi.

Hayyam kimdir? Tarımın etmem. Belki bir işkâğıtçıdır, belki düğün ve güverile bir kademesi. Belki karavara alımlarında, belki düğünler. Bildiğin tek şey, bu yılın bundan üç yıl önce Sümerbank özelleştirme ihaleye katıldı ve en yüksek bedeli verip ihaleyi kazandı. Sümerbank'ın sahibi petrol Hayyam.

Ihalede verildiği yeni gruba, bu hükümetin yakın bir kademesi yer alıyor. Bu, Bayındır'ın sahibi Kamran Çörtük, ikinci Park'ın sahibi Turgay Ciner.

Toplantıda çok utanç verici olaylar. DSP'nin bakanlar bu karara karşı çıkmıyor, ama ANAP kanını dindiyor. Neden? Ne oluyor?

Bundan bir süre önce, Bayındır Holding'e verilmeyen enerji ihalesinin bu yolla giderileceği ve kurulduğunu, Türkiye'nin en büyük kuruluşlarından POAS'ın verileceği söylentileri çıkmış. POAS, Bayındır'a verilecekti. Ancak ihalede Hayyam açılıp fiyat artınca iş yattı!

Neşter ihale sonucundan sonra, iş Hayyam'a kaçtığını Çörtük övünerek söylüyor. "Bu iş benim bitemdi" diyor. Ayrıca Petrol Ofisi ihalesini izledi den PÜS Başkanı İsmail Aydemir de aynı sözleri gazetecilere söylüyor. Demek ki bir bildikleri varmış!

"İşin gerçekten de bitmediği" önceliğin ortaya çıkmış ve ihale yeni sahiplerine verildi. Hükümet göreviyle işler açıldı.

"Amacımız sermayeyi tabana yaymaktır. İş Bankası'nın ve PÜS'ün yüz binden fazla ortağına POAS'a ortak etmektir."

Bu gerçeğe gülmektir. Ama daha da önemlisi, hukukla bağdaşmaz. Sıradan Hayyam davası açsa, çok büyük cezalarla bu karar iptal edilir... Çünkü Hayyam ihale komisyonuna açılan bir şey yapmamıştır. Kemer dırtıp davaları alması ve sipariş tarihini çıkartması belki.

Hayyam bu iş için 1 milyar 160 milyon dolar fiyat vermişti. Bu parayı karabandın altında bulmuş. İhale sonucunda sonuca giren, parayı buldu-

ğuna açılmıştır. Ama sonucunda, ihale komisyonuna yakın bir şey yapmamıştır.

O halde iş Hayyam'dan nasıl alması ve üçüncü gelen ortaklığa nasıl verildi?

İkinci yüksek fiyatı veren ortaklık hangi gerekçeyle ihalede?

İşte bu sorular indelenmektedir.

Serim hükümet olarak amacın "sermayeyi tabana yaymak" bu ihale ihalesinde açıklanmış. Sermayeyi tabana yaymayacak olan ihaleye sokmanın. Başka bir kaçkın varsa, bundan da ihale partilerine koyarın. Örneğin bugün Hayyam komisyonunda ya veya bu kaçkına düğü ben bunu önceden bildiklerin ve kendileri ihaleye alınmış.

Serim alması üç yıl önce Sümerbank'ın satılması, bu adama Türkiye'de yalı yalı barınarak yapılmış ve bugün kendisi ya veya bu ne demek "güvenilir" görüş, kazandı (ihaleyi ihalede alacak).

Böyle rezalet olur mu?

Bu iş çocuk oyuncuğu mu?

Devletin 1 milyar 160 milyon dolarlık mal, böyle kalandan ve rasgele yöntemlerle satılır mı?

Yoksa birilerine alınp çavın ilikleriyle mi veriliyor?

Burada sığın kimse yalın aradın. Bu yalın ilanca firmayı kalamak. İlanca ortaklığı eleştirmek için yazmamış. Hiç umurunda değil. Ama devlet içinde böyle işkâğıtsizlik olmaz.

Eğer hükümetin Hayyam'la ilgili bir kaçkını varsa, bunu kamuoyuna açıklamak zorundadır. Ne olabilir bu kaçkılar?

Üçkâğıtçıdır... Parayı bulamayacak ve Türkiye'ye zaman kaybettirecektir... POAS gibi bir kuruluş üstesinden gelebilecektir... İş sarpı sardracaktır...

Bunun gibi saçlam gerekçeler çıkmadı, siz yapılmış bir ihale sonucunu nasıl değiştireceksiniz? Hangi gerekçe, hangi yasanın hangi somut maddesiyle?

Hayyam yalan mahkemeye gitse, yargı bu karar iptal eder. O zaman ne yapacaksınız? Ne diyeceksiniz? Geçirmen ayır, belki yalan sarım bedeli nasıl ödeyeceksiniz?

Ama endişe etmeyin, bu komandaya giden kademesi, devletle çatırmayı, mahkemelik olmayı kolay göre alamazlar... Çünkü diğer işleri alırs. Bu yüzden, Hayyam'a da gündüz verilecek ve mahkemeye gitmesi büyük olasılıkla ödenmektedir. Hükümet bunu bildiği için bu iş yapıldı!

Serim bir kase "pırlay" söylettiği çıkacak, belkilerin komayı kullandığı, adama göre mahkemeye yapıldığı, hükümetin göreviyle, kâğıt olarak yalan işi söyleyecek.

Bunun ardından kim nasıl kalacak?

Böyle yazılmayı ve keyfi özelleştirme olur mu?

Türkiye böyle yönetilir mi?

Sayın Emin Çolaşan Bey doğru tahmin etmiş. "İş adamları devletle mahkemelik olmayı göze alamazlar," demiş. Ben bunu göze aldım ama sonra başıma neler geldi...

POAŞ'ta sürpriz final

ÖZELLEŞTİRME Yüksek Kurulu, POAŞ'taki yüzde 51'lik kamu hissesinin, 1 milyar 160 milyon dolarla ihalede en yüksek teklifi veren Hayyam Garipoğlu yerine, ihalede en yüksek üçüncü teklifin sahibi olan İş Bankası, Bayındır Holding, Park Holding ve PUIS grubuna verilmesini kararlaştırdı. Yüzde 51'lik hissenin satışında Garipoğlu'nun teklif ettiği en yüksek değer uygulanacak.

İşin Çelebi, ÖYK toplantısının ardından düzenlediği basın toplantısında, gazetecilerin sorularını yanıtladı. İşin Çelebi, bir gazetecinin, "POAŞ ihalesinde en yüksek teklifi veren Aknaya-Orteks Ortak Girişim Grubu'na ihalenin verilmesi kanuna aykırı değil mi?" şeklindeki sorusuna karşılık, bu haktan 40-45 Özelleştirme Kanunu ile verildiğini, ihalenin söz konusu gruba, sermayenin tabana yayılması, grubun sektöre yakınlığı, sektör içindeki bilgisi ve tecrübesine güvenerek verildiğini

CUMHURİYET tarihinin en büyük ihalesinde final, sürpriz oldu. Özelleştirme Yüksek Kurulu, POAŞ'taki yüzde 51'lik hisseyi en yüksek teklifi veren Hayyam Garipoğlu yerine, üçüncü teklifin sahibi İş Bankası, Bayındır Holding, Park Holding ve PUIS'in oluşturduğu gruba vermeyi kararlaştırdı. Dörtlü grup, POAŞ için Garipoğlu'nun teklif ettiği gibi 1 milyar 160 milyon dolar ödeyecek.

bühdirdi. Çelebi, söz konusu grubun halka açıklığı açısından 100 binden fazla ortağı

bulduğuna dikkat çekerek, "Bu etken oldu. Ayrıca, grubun nasıl petrol dağıtacağı stratejisi, çalışma programları da önemliydi" dedi.

Çelebi, bir başka soru üzerine de, İş Bankası-Bayındır-Park-PUIS Grubu'na ihaleyi, bir milyar 160 milyon dolar koşulu ile verdiklerini, söz

konusu grubun da bu rakamı taahhüt ettiklerini söyledi.

İş Bankası, Park Holding-Bayındır, PUIS ortaklığında, PUIS'in yüzde 10 değerlerinin yüzde 30'ar hissesi bulunuyor. POAŞ'da altın hisse Özelleştirme İdaresi'nde tutulacak ve kamu

menfaatleri altın hisse ile korunacak.

100 BİN ORTAK

POAŞ ihalesini değerlendiren devlet Bakanı Güneş Taner de, özelleştirmedeki felsefelerinin sermayenin tabana yayılması olduğunu kaydetti. Taner, POAŞ'ın İş Bankası, Park, Bayındır ve PUIS'in oluşturduğu konsorsiyuma verilmesi ile birlikte, yaklaşık 100 bin kişinin POAŞ'a ortak olacağını sözlerine ekledi.

ÖYK ayrıca Antalya Limanı'nın 30 yıl süre ile işletilmesinin 29 milyon dolara Ortadoğu Yatırım'a, Trabzon Limanı'nda 24,5 milyon dolara Trabzon Ortak Girişim Grubu'na verilmesini kararlaştırdı. Kurul, Deniz Nakdiyat'a alt Paşa Limanı Üsküdar binasının da 16,2 milyon dolara Vadim İnşaat'a verilmesine karar verdi.

İsmail Çelebi

Garipoğlu: Şok oldum

POAŞ ihalesinde 1 milyar 160 milyon dolarla en yüksek teklifi veren Hayyam Garipoğlu, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun dünkü kararını Hürriyet'e değerlendirirken, "Şok oldum. Bu karar beni ve ihalede ikinci teklifi verenleri mağdur etti. Oturup düşüneceğiz. Hukukten yapabileceğimiz bir şeyler varsa yapacağız. Alanlara hayırlı olsun" dedi. Garipoğlu, ihale sonrasında ödemesi gereken 580 milyon dolarlık peşinatı bulmak için Avrupa ve ABD'de çok sayıda fon ile görüşme yapıyordu. Yaklaşık bir hafta süren görüşmelerden sonra Türkiye'ye dönen Garipoğlu, "Parayı ABD'den buldum. Çok uygun şartlarla bir konsorsiyumdan kredi alıyorum. Peşinatın bir bölümünü de ölkem kaynaklarıyla karşılayacağım" açıklamasını yapıyordu.

Hayyam Garipoğlu

Kim ne teklif vermişti?

Grup	Teklif (Bin TL)
Aknaya-Orteks	1.160.000
Doğuş-Garanti	1.150.000
İş-Bayındır-Park-PUIS	1.110.000

Petrol Ofisi ihalesinin iptaline yönelik tepkiler

Yılmaz'a POAŞ soruşturması

**KAMURAN AKKUŞ -
NECDET YURTERİ/ANKARA**

POAŞ'ın geçen hafta Başbakan Mesut Yılmaz başkanlığında toplanan Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (ÖYK) kararlarıyla yapılan "saibeli" satışları dün FP tarafından Meclis gündemine getirildiği FP Konya Milletvekili ve TBMM KİT komisyonu üyesi Veyssel Candan'ın Başbakan Mesut Yılmaz hakkında hazırladığı soruşturma önergesi Meclis Başkanlığı'na verildi.

İHALEYE FESAT KARIŞTIRILDI

Soruşturma önergesinde, ÖYK'nin POAŞ'ı "usulsüz" bir şekilde hareket edildiği, "ihaleye fesat karıştırıldığı", en fazla iki teklifi yapan firmayı atlayarak üçüncü sıradaki konsorsiyuma verdiği ifade ediliyor.

Candan'ın Başbakan Mesut Yılmaz hakkındaki soruşturma önergesi şöyle: "Petrol Ofisi A.Ş.'nin yüzde 51'lik kamu hissesinin özelleştirilmesi için ihaleye çıktığı ve ihalede en yüksek fiyat veren (1.160 milyon dolar) Ak-maya-Orteks Grubu'nda kaldığı bilinmektedir.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 15.7.1998 tarihli toplantısında aldığı beklenmedik bir kararla ihaleyi alan firmayı devre dışı bırakmış, 2'nci sırada olan firmayla da görüşmeden, ihaleyi 3'ncü sıradaki konsorsiyuma verdiğini açıklamıştır.

Konu dikkatle incelendiğinde, ihale-nin sonuç bölümü hariç, 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu'nun şeffaflık ilkesine aykırı olduğu, ayrıca 4054 sayılı Rekabet Kurulu Yasası'nın çiğ-nendiği, Özelleştirme Yüksek Kurulu kendi kuruluş kanununda olmamasına rağmen sıra değişikliğine giderek ve tercih kullanmak suretiyle ihaleye fesat karıştırarak devleti zarara uğrattığı görülmektedir. Daha da önemli olan Başbakan'ın bir tutumu Özelleştirme Kurumu'nu yıpratmış, saibe altında bırakmış ve ileride yapılacak özelleştirmeleri de etkileyecek bir hâl almıştır.

Bu sebeple Başbakan Mesut Yılmaz ve Devlet Bakanı İsmail Çelebi hakkın-

da T.C.K.'nin 240'ncı maddesinde görevi kötüye kullanmak suretiyle ihaleyi fesat karıştırma sonucunu oluşturan eylemlerinden dolayı Anayasa'nın 100'ncü, TBMM içtüzüğü'nün 107'nci maddesi uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasını arz ve teklif ederiz."

SORUŞTURMAYA "SKANDAL" GEREKÇELER

Yılmaz hakkındaki soruşturma önergesinin "gerekçe"sinde ise şu görüşlere yer verildi:

"• POAŞ Özelleştirmesinde satışa esas olan değerlendirme sağlıklı yapılmamıştır. Birçok gayrimenkul iz bedel üzerinden yazılmış ve gerçek değerin yazılması durumunda satışın zor olacağı düşünülmüştür. Ayrıca bürokratlar etki altında bırakılarak, özelleştirmeye karşı oldukları ithamıyla karşı karşıya bırakılmışlardır. Bu manlık içerisinde POAŞ'ın mal varlığı 650 milyon dolar olarak deklare edilmiştir. Bu değer gerçek kıymetin çok altında olup eksik ve yanlıştır. POAŞ yetkililerinin verdiği bilgiye göre POAŞ bilançosundaki kasa, banka, stoklar ve alacaklar gibi her an nakte çevrilebilecek değerlerin toplamı 90-100 trilyon liradır. Ayrıca Petrol Ofisi'nin aktifinde yer alan ve değeri trilyonlarla ifade edilen gemi, tanker, uçak, ikmal tankerleri ve kara nakil vasıtaları 1 TL iz bedel üzerinden izlenmektedir. Devlet Planlamadan ödeneği alınamayan birçok yatırım, bakım onarım faslından yapıldığı için bilanço aktifinde yer almamaktadır. Gerçek bir değerlendirme ve hesap yapıldığında POAŞ'ın bugünkü değerinin birkaç katrilyon olduğu ortaya çıkacaktır.

"• POAŞ'ın özelleştirilmesinde altyapı eksiklikleri mevcuttur. Özellikle çalışan personelin, işçi memur ve sözleşmeli personel açısından belirsizlikler mevcuttur. Bu ana kadar 1903 sözleşmeli personel tazminatlarının kimin tarafından ve nasıl ödeneceği hususunda yazılı olarak müracaat etmelerine rağmen henüz bir cevap alamamışlardır. Şayet çalışan işçiler

tazminatları ödenmek suretiyle işten çıkarılacaklarsa veya memurlar başka bir devlet kurumuna aktarılacaksa, bu yapılacak işlem 4046 Sayılı Özelleştirme Kanunu'nun çeşitli fıkralarına aykırıdır.

"• POAŞ petrol ürünleri üretim, rafine ve dağıtımında bir halkayı teşkil eder. Bu halkada POAŞ'la birlikte TUPRAŞ, TPAO ve BOTAŞ bulunmaktadır. Bu halkanın en kârlı bölümü de POAŞ'ın yaptığı dağıtım hizmetidir. POAŞ'ın yalnız başına özelleştirilmesi, diğerlerine zarar verecek ve özellikle de özelleştirme kapsamında olan TUPRAŞ'ın değerini düşürecektir.

"• 4046 sayılı özelleştirme kanunu ihalenin bütün safhalarının şeffaf olmasına amirdir. Halbuki bu olayda perde arkasında tüm işler tamamlandıktan sonra, son aşamada finale kaldığı söylenen firmalara TV ekranları açılmış ve oradan da çıkan neticeye de uyulmamıştır.

"• POAŞ özelleştirilmesinde yine 4046 sayılı özelleştirme kanununda stratejik öneme haiz fıkra ihlal edilmiş ve satışa alınmış hisse yani kamu denetimi 5 yıla sınırlandırılmıştır. Bu durum hem sakıncalı hemde yasalara aykırıdır. Kaldı ki; geçmişte baktığımızda, 1974 Kıbrıs Barış Harekati'nde özel bir işletme olan ATAŞ Rafinerisi bakıma alınma gerekçesiyle üretim durdurulmuş, ihtiyaç, devlet kuruluşu olan İFRAS'tan karşılanmıştır. 1990 Körfez Krizi'nde yabancı şirketler bütün ürünlerine zam yapıyorlar, ancak POAŞ eski fiyatla satışa devam ediyor, bu durumda yabancı şirketlerde fiyatları indirmek zorunda kalıyor. 1994-1996 yılında yabancı sermaye kuruluşu olan ATAŞ Rafinerisi zarar gerekçesiyle üretimi durduruyor, bunun sonucunda hükümet aldığı bir kararla yüzde 15'lik Akaryakıt İstikrar Fonu'ndan vaz geçiyor. Yine Yunanistan'la yaşanan Kardak Krizi'nde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyacı bir gecede POAŞ bayilerine verdiği ürünü geri alarak karılıyor. Özetle alınmış hisse yani kamu denetiminin 5 yıla sınırlandırılması sakıncalıdır.

**Mesut Yılmaz Bey hakkında, Petrol Ofisi ihalesi ile ilgili
TBMM soruşturma önergesi veriliyor!**

Yeni Şafak

Cumartesi

18 Temmuz 1998

Yıl 4 Sayı 1323 / 80.000

Muhalefet, Petrol Ofisi A.Ş. satışını soruşturma önergesi olarak gündeme getirecek

Şaibeli ihale Meclis'te

Petrol Ofisi'nin özelleştirilmesi sırasında en yüksek fiyatı veren Hayyam Garipoğlu yerine üçüncü sırada yer alan Bayındır Holding, İş Bankası, Park Holding ve PULS'ten oluşan konsorsiyuma verilmesi "Şok karar" olarak nitelendirilirken, muhalefetin konuyu soruşturma önergesi olarak gündeme getireceği öğrenildi.

Başbakan Mesut Yılmaz başkanlığında toplanan Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun ihalede 1 milyar 160 milyon dolarla en yüksek teklifi veren Hayyam Garipoğlu'na ve 1 milyar 150 milyon dolar ile ikinci teklifi veren Doğu Holding'i atlaması "Siyasi karar" olarak nitelendirilirken, muhalefet te olayın pe-

Hasan Ekinci

DYP'li Hasan Ekinci, "Bu olay hükümeti bile götürür. İhalenin 3. sırada yer alan şirketlere verilmesi Patagonya'da bile olmaz" derken, FP'li Veyssel Candan, POAŞ'ı soruşturma önergesi olarak gündeme getireceklerini söyledi.

Veyssel Candan

zerine rastlanmamış, herkes 'pes' dedirtecek ihaleleri bu dönemde gördük. Bundan sonra hangi patron devlete güvenerek ihalelere girecek? İhalelerden birinci çıkan bir partizanlık yapılacak mı, acaba bu ihaleyi alabilecek miyim? diye düşünecek" dedi. FP'li Konya milletvekili Veyssel Candan, soruşturma önergesi olarak gündeme getireceklerini belirterek, "POAŞ'ın gerçek değeri 2,5 milyar dolardır. Petrol Ofisinin bu fiyata satılması devletin zarara uğratılması demektir. Özelleştirme Yüksek Kurulu ihaleyi başka bir kuruluşa vermesinde devletin hiçbir menfaati yoktur. Bu ihaleye siyaset karışmıştır" diye konuştu. (Serap Cevheroğlu/Bilal Çetin)

şini bırakmayacağını açıkladı. DYP'liler, Anasol-D Hükümeti'nin yaptığı "Şaibeli İhalelere" bir yenisinin daha eklendiğini belirterek, konuyu soruşturma önergesi olarak Meclis gündemine getireceklerini söylüyorlar.

DYP Genel Başkan Yardımcısı

Hasan Ekinci, POAŞ'ın satışının Türkiye'de yapılan en büyük ihalelerden biri olduğunu ifade ederek, "Televizyonlar önünde şeffaf ihale yapılmış. Kamuoyu önünde birinci olan tespit edilmiştir. Böyle bir ihale Türkiye'de değil, Patagonya'da bile olmaz. Dünyada eşine ben-

'Özelleştirmede ilkesizlik sürüyor'

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, özelleştirmede ilkesizliğin sürdüğünü belirterek: "POAŞ dahil tüm özelleştirmeler yeniden gözden geçirilmelidir" dedi.

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, Türkiye'de özelleştirmelerin siyasi tercihler doğrultusunda yapıldığını belirterek, "Özelleştirme Yüksek Kurulu kamuoyunun önünde yapılan ihaleleri bile hükümsüz kalmaktadır. POAŞ dahil tüm özelleştirmeler tekrar gözden geçirilmelidir" dedi. İzmit Körfez Geçiş ihalesi ve özelleştirme uygulamalarıyla ilgili olarak açıklama yapan Uslu, İzmit Körfez Geçiş ile ilgili iddialar ve özelleştirmelerdeki

keyfîlik, hükümetin özelleştirme ihalelerini eline yüzüne buluşturduğının somut örnekleri olduğunu söyledi. Uslu, çalışanların ücretlerinden kesilen vergilerle gerçekleştirilen devlet ihalelerinden hesap sorma hakkına sahip olduğunu belirterek, "Hükümet, işçinin, memurun, dargelinin, esnafın, yetimin, yoksulun verdiği vergileri nerele harcadığını, nasıl harcadığını dair kamuoyunu bilgilendirmelidir" diye konuştu.

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu

Şaibeli ihale Meclis'te

FP VE DYP'DEN TEPKİ

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun kararıyla el değiştiren Petrol Ofisi'nin özelleştirilmesi Meclis gündemine alınıyor. DYP'li Ekinci, "Bu olay değil Başbakan'ı, hükümeti bile götürür. İhalenin 3. sırada yer alan şirketlere verilmesi Patagonya'da bile olmaz" derken, FP'li Candan, soruşturma önergesi vereceklerini söyledi.

Haberi 8. sayfa

Petrol Ofisi'nin İş-Bayındır-Park-PUİS konsorsiyumuna verilmesi soru işaretlerini artırdı

POAŞ'a siyaset bulaştı

ÖYK'nın Hayyam Garipoğlu'nu ve Doğu Holding'i atılması kararını siyasi olduğu kuşkusunu doğurdu. İhale sonucunun dörtü konsorsiyum lehine önceden belirlendiği iddia ediliyor.

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun, cumhurbaşkanı tarafından en büyük özelleştirme ihalesi niteliğini taşıyan POAŞ ihalesinde verdiği nihai karar şüphesiz neden oldu. Kurul'un, POAŞ'ı ihalede 1 milyar 110 milyon dolarla üçüncü teklifi veren İş-Bayındır-Park-PUİS konsorsiyumuna satması soru işaretlerini yol açtı.

ÖYK'nın satış kararını verirken, ihalede 1 milyar 160 milyon dolarla en yüksek teklifi veren Hayyam Garipoğlu'na ve 1 milyar 130 milyon dolarla ikinci

teklifi veren Doğu Holding'i atılması kararını siyasi olduğu kuşkusunu gündeme getirdi.

Uzmanlar, POAŞ ihalesinin soru işaretleriyle dolu olduğunu belirterek, "Bayındır beri ihaleyle ilgili kuşkuyla notalar vardı. POAŞ'ı 700-800 milyon dolara hükümetin yakın şirketlere satmak istiyorlardı. Ancak kamuoyu oluşunca teklifler de yükseldi ve bir anlamda planlar bozuldu. Akmece-Orteks çıkışı yükselttiği için İş-Bayındır-Park-PUİS ortaklığı da yüksek teklif vermek sözünde kaldı. Ancak

her koşulda bu konsorsiyumun ihaleyi alacağı belliydi" dediler.

Cumhurbaşkanı tarafından en büyük ihalesi niteliğini taşıyan POAŞ ihalesinin ÖYK'nın sürpriz kararıyla notlandırılması dünyasında da şaşkınlıkla karşılandı. Uzmanlar, ÖYK'nın kararı için, "En yüksek teklifi Garipoğlu vermişti. POAŞ'ın üçüncü teklifi veren konsorsiyuma satılması garip" yorumu yaptılar.

İş Bankası kuşkusu

Ote yandan konsorsiyumda yüzde 30 hissesi bulunan İş Bankası'nın ihaleye katılmasını Bankalar Kanunu ve Avrupa Birliği'yle uyum yasalarına aykırı olduğu öne sürüldü. İş Bankası'nın -bankaların ötekaynakları arasında iştirak sahibi olabilece-

ği kuralı gözetiminde bulunulmaması- ihaleye kabul edilmesinin yanlış olduğu belirtiliyor. Uzmanlar, "AB kararlarına göre bankaların iştiraklerini küçültmesi gerekiyor. İş Bankası'nın büyük bir ortaklıkta ihaleye katılması Bankalar Kanunu ve Avrupa Birliği ile uyum yasalarına aykırı" diye konuşuyorlar.

Bu arada konsorsiyumun ihaledeki sürpriz bir şekilde çıkması girişim grubunun ortaklarıyla ilgili iddiaları tektar gündeme getirdi. Bir süre önce, girişim grubunun ortaklarından Park Holding'in sahibi Turgay Ciner'in İş Bankası'nın yurt dışındaki şubelerinden büyük potansiyel kredi kullandığı iddia edilmişti.

(Fehat ÖZÜLÜ)

Cevap bekleyen sorular

- Satış, ihalede en yüksek teklifi veren Akmece-Orteks ve Doğu Holding'in yeni teklifleri sorulmadan neden gerçekleştirildi?
- İş Bankası, Bayındır Holding ve Park Holding'in yüzde 30'luk hisselerinin yanında yüzde 10'luk hissesi bulunan Petrol Ürünleri İştirakleri Sendikası'nın, bu hisseye kuruma 100 bin ortak kazandıracağı görüşü gerçekçi mi?
- Hazine, ihaleye katılması için İş Bankası'nın ötekaynaklarıyla ilgili herhangi bir araştırma yaptı mı?
- Özelleştirme İdaresi, ihaleyi kazanan konsorsiyumdan gayrimenkullerini en azından belirli bir süre satın almayacağı konusunda bir taahhüt aldı mı ve bu taahhüt satış sözleşmesine yansıtılacak mı?
- İhaleyi kazanan konsorsiyumdan -teklifin ihalesinde olduğu gibi- teslimatı yerleşmesi ön-şartı istendi mi?

Özelleştirme İdaresi verdiği kararı savundu

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB), POAŞ'ın yapılan ihalede en yüksek teklif olan 1 milyar 160 milyon dolar veren Akmece Orteks Ortak Girişim Grubu'na verilmeyecek, aynı fiyatı vermek kaydıyla T. İş Bankası, Bayındır, Park ve POAŞ ortak girişim grubuna satılmasına karşın kendini savundu. ÖİB'ten yapılan yazılı açıklamada, ortak girişim grubu içinde yer alan T. İş Bankası'nın kamu hisselerinin özelleştirildiği hatırlatılarak, T. İş Bankası'nın dolayı yoldan POAŞ'a hissedar olabileceğinin sağlanabileceği ve bu yolla özelleştirmenin tabana yayılacağı kaydedildi. ÖYK'nın kararını böyle onaylamasının Ortak Girişim yapısının çok önemli olması nedeniyle sermayenin tek elden toplanmasına engel olacağına belirtildiği, açıklanmış, POAŞ ve 2 bin 800 ofis bayıcının şirkete ortak olabileceği ifade edildi. Açıklamada, satış sözleşmesinin imzalanması ve hisse devri anlaşmalarının sonlandırılması Rekabet Kurulu'nun nihai görüşünün alınacağı belirtildi.

Diyet için ihaleyi yok saydılar

Ankara-Petrol Ofisi, en yüksek fiyatı Hayyam Garipoğlu'nun vermesine rağmen aynı fiyatı İş Bankası, PUİS, Bayındır ve Park Holding'in içinde bulunduğu ortaklığa satılacak, şirketin satışına siyasetin karıştığı belirtildi. FPİB Candan, hükümetin POAŞ'ın satışına kurulması yardım olan holdinglere 'diyet' ödemesine devam ettiğini gösterdiğini söyledi.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan ihalede POAŞ için en yüksek fiyat 1 milyar 160 milyon dolar ile Hayyam Garipoğlu vermişti. Ancak Başbakan Mesut Yılmaz başkanlığında toplanan Özelleştirme Yüksek Kurulu POAŞ'ı üçüncü yüksek teklifi veren İş Bankası, PUİS, Bayındır ve Park Holding ortaklığına verdi.

İhalede POAŞ'a en yüksek fiyatı veren Hayyam Garipoğlu'nun ÖYK'de POAŞ'ın ortaklığa satılacağı önceden haber aldığı belirtiliyor. Hayyam Garipoğlu'nun CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın genel merkezinde ziyaretinde CHP'nin

İş Bankası'nda hisselerini kullanarak POAŞ ihalesinden İş Bankası'nın çekilmesini sağlamanın istediği belirtiliyor. Bu arada Petrol Ürünleri İştirakleri Sendikası'nın Başbakan Yılmaz'a yapacağı ziyarette POAŞ'ın ortaklığa satış konusunda Başbakan Yılmaz'ın söz verdiği kaydedildi.

Weysel Candan

"Diyete devam"

FP Konya Milletvekili Weysel Candan, POAŞ'ın Bayındır Holding'in içinde bulunduğu ortaklığa satılacağı önceden kararlaştırıldığını iddia ederek "Bu için içine siyaset soktular. Hükümet kendisinin kurulmasına yardım olan çevrelere diyet ödemeye devam ediyor. Hükümet sırf diyet ödemek için yapılan ihaleyi yok saydı. POAŞ'ın bu ortaklığa satın almasından devletin hiçbir yarar yok. Devletin kasasına yine 1 milyar 160 milyon dolar girecek. Hiç olmazsa 50 milyon dolar daha fazla fiyatta satılabilir. POAŞ'ın gerçek değeri 2.5 milyar dolardır" dedi. (Bülent ÇETİNKAYA)

Petrol İşçisi Rekabet Kurulu'nu uyardı...

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun sermayeyi daha fazla tabana yaymak amacıyla petrol üretici iştiraklerinin de içinde bulunduğu şirketler grubuna verdikleri yönündeki açıklamaları Petrol Ofisi işçisini tatmin etmedi. Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram Yıldırım, POAŞ'ın içerisinde PUİS'in de bulunduğu ortak girişim grubuna satışının şirketin tekelleşmesine engel olmayacağını söyledi. Yıldırım, "Bu satış tekelleşmenin önüne geçmez. Kurul bu şekilde kamuoyunu yanıltıyor" dedi.

Rekabet kurulu inceleme başlattı

Ote yandan Rekabet Kurulu Başkanı Aydın Ayaydın, POAŞ'ın yüzde 51'lik kamu payının Türkiye İş Bankası, Bayındır Holding, Park Holding ve POAŞ konsorsiyumuna verildiğini açıklaması üzerine, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 10. maddesine göre On İnceleme başlatıldığını bildirdi. (Mehmet ÖZGÜR)

Petrol Ofisi ihalesine siyasetin bulaştığı ve ihalenin sonucunda kimin kazanacağını önceden belirlendiğine yönelik iddialar.

yazarlarının benim lehime ve Mesut Yılmaz'ın aleyhine olan yazılarını eklemiştim. Gücü elinde bulundurana itiraz edilir miydi, Başbakan'a karşı emir dinlemenin dışında bir şey yapılabilir miydi! Başarılı olmak için haklı bile olsam **susmam lazımmış, konuşmamam lazımmış**, verilen karara itiraz etmemem lazımmış. Ülkenin başbakanı sana bir ihaleyi vermeme hakkında bir karar alıyor ve sen onun bu kararını yargıya taşımaya kalkıp hak arama yoluna gidiyorsan başına her türlü olayın gelmesi bu ülkede hâlâ normal sayılabilir! Bir banka sahibi arkadaşım, başbakan hakkında dava dosyama eklediğim, onun aleyhinde yazılar bulunan bir kalın dosya kadar gazete kupürünü Mesut Bey'in getirtip, hepsine baktığını aktarmıştı. Şimdi bu tarihten sonra bankama el koyma sürecine kadar, arka arkaya başıma gelen olaylar zincirine bakın.

Türkbank ihalesi

Haksız yere yedi buçuk sene, bir davada boşu boşuna yargılanmak

Kısa adı Türkbank olan Türk Ticaret Bankası, Merkez Bankası tarafından satışa çıkartılmıştı. Biz, "Sümerbank'a, ismi ve pazardaki konumu iyi olan bir başka bankayı satın alırsak, gerçekleşmeyen Petrol Ofisi'ndeki banka şube sayısını hızla artırma projemizi hayata geçirebiliriz ve büyümeye böyle devam ederiz" diyerek, bu bankanın satın alma ihalesine, banka olarak girme kararı vermiştik.

Merkez Bankası uluslararası bir firmaya, bankanın değer tespitini ihaleye çıkmadan yaptırmıştı. Biz de yine televizyonların önünde yapılan bu şeffaf ihalede, banka için devletçe tespit edilen değer yaklaşık iki mislini, bankayı satın alabilmek için kapalı zarf içinde teklif olarak vermiştik.

Katılımcılar: Bankekspres, İktisat Bankası, Yurtbank, DenizBank ve Sümerbank'tı. İhale, şartnameye göre önce kapalı zarfla olacak ve ihaleye katılan beş bankadan, en düşük fiyatı veren bir banka ilk turda elenecek, kalan diğer dört banka açık artırmayla ihaleye devam edecekti.

Zarflar açıldığında, 340 milyon dolarla en düşük fiyat bizim teklifimiz olduğu için ilk biz elendik ve diğer firmalar açık fiyat artırmalı ihaleye devam ettiler. Nihayetinde de 600 milyon dolar ile ihale Korkmaz Yiğit'te kalmıştı. İkinci Ahmet Zorlu, üçüncü Erol Aksoy ve dördüncü Ali Balkaner'di. Korkmaz Yiğit'in başına (kendisi ile ilgili burada detaylarına girmeyeceğim, fakat medyayı takip edenlerin bildiği) çeşitli olaylar geldi. Bunların üzerine hem ihale iptal oldu, hem de kendisi hakkında suç işlemek üzere örgüt, çete kurmaktan ve ihaleye fesat karıştırmaktan davalar açıldı.

Peki burada, açık ihaleye katılıp fiyat artıran diğer üç bankacı hakkında hiçbir dava açılmazken, neden sadece benim hakkımda suç işlemek amacıyla kurulan, çeteye yardım ve ihaleye fesat karıştırmak suçlarından DGM mahkemelerine dava açıldı? Neden sadece ben? Yedi buçuk sene boyunca ve başlangıçta devamlı olarak, Sümerbank'ın da sahibi olduğumdan bahsedilerek, her iki ayda bir adım **“Türkbank davasında ihaleye fesat karıştırmaktan ve çete kurmak suçu davasından yargılanan Hayyam Garipoğlu”** diyerek yazılı ve görsel basında geçti.

Çünkü artık benim için düğmeye basılmıştı bir kere. Bir banka sahibinin adının manşetlerde DGM'lik bir suçla ilgili olarak geçmesinin ne kadar itibar zedeleyici olduğunu düşünün artık. Halbuki ne çeteye, ne de ihaleye fesat karıştırmakla benim bir ilgim yoktu.

Yedi buçuk senelik yargılamanın sonunda İstanbul Mahkemesi, hakkımda ihaleye düşük fiyat vererek, Korkmaz Yiğit'in ihaleyi kazanmasına yardım ettiğim kanaatiyle çeteye yardım etmekten, hatalı bir şekilde bir sene yedi ay hapis cezası verip cezayı erteledi. Fakat yüce Yargıtay'a yaptığımız itirazda Yargıtay Başsavcılığı, diğer sanıkların cezalarının onaylanmasını isterken, **olayla hiçbir ilgim olmadığımdan, benim beraatımı istemişti.** Daha sonra dava, zaman aşımından dolayı ortadan kalkmıştı.

Ama yedi buçuk yıl boyunca adım gazetelerde, televizyonlarda suç örgütüyle bir ilişkim varmış gibi yazıldı durdu. Halbuki ne yapmıştım? Bankama bir banka daha satın alabilmek için devletin açtığı resmi bir ihaleye Sümerbank bir banka olarak katılmıştı, hepsi bu kadar. Verdiğimiz fiyat da diğer dört katılımcıdan daha düşük olduğu için elenmiştik. Yedi buçuk yıl boyunca bir bankacının isminin DGM'nin duruşma salonlarında bağırılması, her duruşma öncesi ve sonrası haber niteliği taşıyan konu olması nedeniyle basının da ilgi odağı olmuştu.

Türkbank davasında, Korkmaz Yiğit'in suçlanmasında, Alaattin Çakıcı ile olan telefon görüşmeleri ve ilişkileri gündeme getirilmişti. Böyle bir davaya benimle Çakıcı ismini birleştirerek, bir suç örgütünün ferdiymişim gibi görüntüler verilmiştir.

Halbuki ben Çakıcı'yı ne tanır ne bilirim. Benim cep telefonum çok kişi tarafından bilindiği için beni kendisi müteaddit defalar aramıştır. O zamanlar Çakıcı yurtdışında kaçak olduğundan, numarası belli değildi ve ancak istediği zaman, istediği kişileri arayabiliyordu.

Aramalarında Türkbank'ın Korkmaz Yiğit tarafından alınması gerektiğini, Korkmaz'ın arkadaşı olduğunu, hem sert hem yumuşak şekilde söylemişti.

Duruşmaya Yiğit, Garipoğlu ve Ataç kabildi.

'Çakıcı, devletin gizli dosyası gibi'

■ MIT eski görevlisi Yavuz Ataç Türkbank davasında, "Çakıcı yakalandığı ana kadar devlet görevindeydi" dedi. Ataç, "O, devletin gizli dosyası gibidir" diye konuştu. ■ 9'da

DRESİ: www.aksam.com.tr

'Çakıcı, devletin gizli dosyası'

Kamuoyunda Türkbank ihalesi olarak bilinen davada ilk kez ifade veren MIT eski görevlisi Yavuz Ataç, yeraltı dünyasının ünlü ismi Alaattin Çakıcı'yı devletin gizli dosyasına benzetti. Çakıcı'nın Fransa'da yakalanana kadar devlet görevlisi olarak çalıştığını öne süren Ataç, "O, devletin gizli dosyası gibidir. Devlet surları başkalarının eline geçmemesi için onu teslim olmaya ikna ettim" dedi. Çete kurarak Türkbank ihalesine fesat karıştırdıkları iddiasıyla yargılanan işadamları Korkmaz Yiğit, Hayyam Garipoğlu, Emin Cankurtaran ve MIT es-

ki görevlisi Yavuz Ataç'ın da aralarında bulunduğu 8 sanığın yargılanmasına devam edildi. İstanbul 6 No'lu DGM'deki davanın dünkü duruşmasında, MIT eski görevlisi Yavuz Ataç ilk kez ifade verdi. Alaattin Çakıcı'yla görevi gereği görüştüğünü açıklayan Ataç, Çakıcı'ya "Kaçması yönünde haber gönderdi" iddiasını yalanladı. Çakıcı'nın yakalanana kadar devlet görevlisi olarak çalıştığını iddia eden Ataç, onu devletin gizli dosyasına benzetti. MIT eski görevlisi, "Bizi sanığın suçlu olup olmadığı fazla ilgilendirmez. Devlete ait bazı

bilgilere sahip kişi, devlete ait bir dosya gibidir. Benim görevim, onun yabancı ülke eline geçmesini engellemektir. Çakıcı'nın suçları beni ilgilendirmez" diye konuştu. Duruşmada işadamları Kamuran Çörtük ve Zeynel Abidin Erdem, Cefi Kamhi, Erdoğan Demirören, Ahmet Nazif Zorlu ve mimar Behruz Çinici tanık olarak dinlendi. İşadamı Çörtük, Yiğit'in dönemin Başbakan'ı Mesut Yılmaz ile görüşmesine aracılık etmediğini söyledi. Bunun üzerine söz alan Korkmaz Yiğit, televizyonlarda yayınlanan kasetlerinde söylediği her şeyin doğru olduğunu yineledi. Sanık Yavuz Ataç'ın duruşmalardan varestesiz tutulmasını kabul eden mahkeme heyeti, işadamı Erol Aksoy'un tanık olarak dinlenmesi için duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Yılmaz'a tazminat

Bu arada Ankara 18. Asliye Hukuk Mahkemesi, Kanal 6 ve Kanal E televizyonlarda yayınlanan konuşmalarında ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın kişilik haklarına saldırıda bulunduğu gerekçesiyle işadamı Korkmaz Yiğit'i 10 milyar lira manevi tazminata mahkûm etti. Devlet eski Bakanı Güneş Taner de, 2,5 milyar lira manevi tazminat kazandı.

■ Kamuran GÜLARSLAN

İşadamları sanık sandalyesinde

Duruşmaya işadamları Korkmaz Yiğit, Hayyam Garipoğlu, Emin Cankurtaran, Kamuran Çörtük, Cefi Kamhi, Erdoğan Demirören ve Ahmet Nazif Zorlu kabildi.

Banka sahibiyim ama benimle ilgisi olmayan Türkbank ihalesi ile DGM'de sanık olarak yargılanıyorum.

Onun telefonları dinlendiği için bu konuşma kayıtlarının tamamı devletin elinde bulunmaktadır. “Bu ihaleye girme, girersen düşük fiyat ver” şeklinde, tehdit olarak kabul edilen, kendi isteğinin dışında gelmiş bu telefonlardan bir bankacının ne suçu olabilir?

Eğer ben birisi tarafından tehdit ediliyorsam, burada ben suçlu mu, **yoksa mağdur mu oluyorum? Böyle bir olayın vukuunda emniyetin görevi beni korumak mıdır**, yoksa çeteye birlikte suçlamak mıdır?

Bu telefonlara aldırmadık, banka yönetimi olarak toplanıp Sümerbank’ın bu ihaleye girmesine karar verdik. Devletin belirlediği bankanın satış değerinin takribi iki misli de, ihaleye bizzat katılan bankamızın Ankara bölge müdürü tarafından ihale ortamında teklif edildiyse, burada ben nasıl suçlanabilirim? Ben iş mi yapacaktım, fabrika mı kuracaktım yoksa nasıl olsa izi kalır diyerek, bana atılan çamurlarla mı uğraşacaktım? Bana göre verdiği mesajı kuvvetli olan bir fıkrayı aktarmak istiyorum:

Adamın biri boş kalmış, çarşıda iş arıyormuş. Bir dükkanda cama asılı “işçi alınır” yazan bir ilan görmüş. İş bulurum sevinciyle kapıyı açıp iş aradığını söylemiş. Bunun üzerine dükkan sahibi, iş isteyen adamı dükkanın hemen arkasına götürmüştü. Orada bulunan on metrelik bir çamur kitlesinin dışarıya atılarak temizlenmesini istemişti. Kendisine de bu iş için bir yevmiye ücret vereceğini bildirmişti.

Bunun üzerine adam, dükkan sahibinden almış olduğu bir kürekle, bir yevmiyelik ücret karşılığında aldığı bu işi, iki saat içinde bitirip dükkan sahibinden ücretini istemiş ve parasını almış. İkinci gün yine aynı işsiz adam iş ararken aynı dükkanın önünden geçtiğinde “işçi aranıyor” levhasının kaldırılmadığını görünce içeri girip, “başka işiniz varsa onu da yaparım” demişti.

Bunun üzerine dükkân sahibi adamı yanına alıp, kapalı büyük bir depoya götürmüş. Depoda ortaya dökülmüş bir kamyon patates varmış, dükkân sahibi, “bu patateslerin iyisini kötüsünü ayıracaksın, yan taraftaki kaplara koyacaksın” demiş ve işine dönmüş.

Akşam olduğunda dükkân sahibi deposuna gidip yapılan işi görmek istediğinde, çünkü o çalışkan adamın çamurları iki saate attığını hatırlayarak, bir yevmiyelik mesai karşılığında kovaya konulan patatesin sadece üç-dört kilo ettiğini görünce, “Yahu sen dün o kadar çamuru iki saat içinde atmış, işi bitirmiştin. Burada yaptığın iş neyin nesidir” dediğinde “Abi ben gençliğimde kötü politikacıydım. Etrafa çamur atardım. Çamur atmak benim mesleğimdir iyi bilirim, onun için o kadar çamuru çabucak atabildim. İyiye kötüden ayırmaktan anlamam” demiş.

İşte ben de halen fıkradaki gibi kötü politikacı tarafından **kolaylıkla atılan bu çamurları temizlemeye uğraşıyorum.**

Organize Şube Müdürlüğü’nde göz altına alınmam ve neticeleri

Siyasi gücün, kamu organlarını talimatı doğrultusunda kullanarak, suçla ilişkisi olmayanlara suç isnadı atabilme gücü

Türkbank ihalesinden sonra gelelim ikinci esas korkunç olaya: Akşam bir iş görüşmesindeyken İstanbul Emniyet Müdür Muavini cep telefonumdan arayarak, “Bir konu hakkında bana beş dakika uğrar mısın” dedi, ben de “evet” diyerek yanına gittiğimde “seni göz altına alıyoruz” dedi. Şok olmuştum.

Malki cinayetinde Sümerbank sorgusu

Özelleştirme kapsamındaki Sümerbank'ı alan Hayyam Garipoğlu, 'Bankanın gerçek sahibi Malki' iddiasıyla ilgili olarak gözaltına alındı

Altan DELER, Efe ERDEM

NESİM Malki cinayeti soruşturması kapsamında önceki akşam gözaltına alınan işadamı Hayyam Garipoğlu'nun, öldürülmeden önce yoğun ticari ilişkisi bulunduğu Malki'nin "Sümerbank'ın gerçek sahibi olduğu" yolundaki iddialarla ve cinayetin azmettiricisi olarak sorgulanacağı öne sürüldü.

Tefeci olarak tanınan Musevi asıllı işadamı Malki'nin Erol Evci'ın azmettirmesi sonucu öldürüldüğünden belirlenmesinin ardından genişletilen ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlar ve Kaçakçılık Şube Müdürlüğü'nün İstanbul Şube Müdürlüğü'yle ortaklaşa yürüttüğü soruşturma kapsamında gözaltına alınanların sayısı 19'u Bursa, 18'i İstanbul'dan olmak üzere 21'e yükseldi.

Garipoğlu, Malki'nin ortağı Erol Erkoen ve kardeşi Yaşar Erkoen, Malki'nin şirketi Tunca Tekstil'in mali işler sorumlusu Bayram Bozdemir, Bursa Emniyet Müdürlüğü Cinayet Bürosu eski amiri Sebahattin Şeker, Bursa Terörle Mücadele Şubesinde görevli eski polis memurları Galip Kolak ve Esat Coşkun, Evci'den alacaklı Bursa işkadını Hamide Aytaç ile cinayette tetikçilik yaptığı öne sürülen Mehmet Sömbül ve eşi Mine'nin de aralarında bulunduğu zanlılar dün öğleden sonra gruplar halinde Vali Fikri Gürbüz Hastanesi'ne götürülerek sağlık kontrolünden geçirildi.

'Yılmaz'ın oyunu'

Zanlılardan Fazıl Taştan, "Ben Bursa'dan ANAP milletvekili aday olacaktım, ancak Mesut Yılmaz'ın oyununa geldim. Serbest kaldığımda her şeyi açıklayacağım" diye konuştu.

Polis gözaltındaki sanıkların sorgulanması sonucunda Malki'den aldığı 2 trilyon lirayı

Malki'nin şirketleriyle yoğun ticari ilişkisi olan Hayyam Garipoğlu da sorgulandı. Cinayette iştiraki olmadığını söyleyen Garipoğlu, serbest kalacağını söyledi.

vermeyen Evci'ın, Bursa'da tahsilat işleri yapan eski ülkücülerle bağlantı kurduğunu ve cinayetin bundan sonra gerçekleştiğini belirtti. Evci'ın tetikçilere yükü miktarında ödeme yaptığı da ortaya çıktı.

Malki ve Evci'le ilişkili herkesin ifadesine başvurulacağı belirtilen yetkililer, gözaltı sayısının artabileceğini belirtti. Zanlıların bugün İstanbul DGM'ye sevk bekleniyor.

Bursa Emniyet Müdürlüğü Kemal Bayrak özel bir uçakla İstanbul'a gelirken, emekli olduktan sonra Evci'ın yanında çalışmaya başlayan Bursa eski Emniyet Müdür Yardımcısı Yusuf İlhan'ın gözaltında bulunmadığı, Bursa Cumhuriyet Savcılığı'na başvurularak aranıp araştırılmasına sorulduğu ileri sürüldü.

Kaynağı sorulacak

Özelleştirme kapsamındaki POA'ya verdiği rekor fiyata rağmen sonuç

alamayan Sümerbank'ın sahibi Hayyam Garipoğlu'nun, Malki cinayetiyle ilgili olarak ifadesinin alınacağı belirtildi. Garipoğlu'nun, Sümerbank'ı almasından yaklaşık 2.5 ay sonra öldürülen Malki'nin şirketleriyle olan ticari ilişkileri de inceleme altına alındı.

Sağlık kontrolünden geçiren Garipoğlu, gözaltına alınmasıyla ilgili sorulara, "İfadem alınmak üzere getirildim. Henüz ifadem almadılar. Benim hiçbir şeyle ilişkim ve bağlantım yok. Yarın (pazartesi) mahkemeye çıkarılacağım ve serbest kalacağım. Daha sonra basın toplantısı yapıp her şeyi açıklayacağım" diye yanıt verdi. Sümerbank'ın gerçek sahibinin Malki olup olmadığını da soru kapsamında olduğu belirtilirken, Garipoğlu'na Sümerbank'ın satın alınmasında Malki'nin rolünün ve banka için kaynağı nereden bulunduğu sorulacağı öğrenildi.

Bir banka sahibi, cinayet sebebiyle gazetelerin manşetinde!

“Sebeup ne?” dediğimde “Bilmiyorum” diyerek beni oradan, yanımda polislerle birlikte Organize Suçlar Şubesi'ne gönderdi.

Ben daha olay ve sebepler nedir bilmiyorum ama dışarı çıktığımda bir bakıyorum ki önceden haberdar edilmiş en az kırk-elli kameraman ve gazeteci beni çekiyor ve flaşlar patlıyor. Geceyi şubede geçiriyorum, avukatım dahil hiç kimse benimle görüşemiyor. Sabahleyin manşetlerdeyim ve bütün gazeteler, **“Sümerbank'ın sahibi Hayyam Garipoğlu, Malki cinayeti ile ilgili göz altına alındı” haberleriyle dolu.**

Çıldırmmamak elde değil. O gün ben bir banka sahibiyim, sanayiciyim, iş adamıyım, itibarlıyım, aile sahibiyim ve kimseyle bir ihtilafım devam yok. Ama ne yapabilirim ki devlet, polis gücüyle beni alıp getiriyor ve orada tutuyor. Sonra meseleyi orada öğreniyorum. Meğerse gözaltına alındığım tarihten üç sene önce öldürülen Malki ile ilgili cinayete karışan yedi-sekiz kişi Bursa'da yakalanmış ve İstanbul'a getirtilmiş. Beni de sanki cinayetle bir ilgim varmış gibi onlarla birlikte göz altına alıyorlar!

Halbuki uzaktan yakından hiçbir ilgim yok ama beni bir defa yok etmeye karar verdiklerinden, senaryo bu şekilde uygulanmaya ve çamurlar atılmaya böyle başlanıyor. Organize Suçlar Şube Müdürlüğü'nde üç gün gözaltında tutuluyorum. Orada yaşadıklarımın, unutulmayacak hatıralar olduğunu söylemeliyim.

Bir banka sahibi, bir cinayet olayı ile ilgili olarak gözaltına alınırsa, dünyanın hangi ülkesinde olursa olsun o banka ayakta kalamaz ve hemen, bir-iki günde batar.

Normal faaliyetlerini o dönemde yürütmekte zorlanıp kendiliğinden

'Yılmaz çetesinin oyunu'

Taştan, serbest kaldıktan sonra baskınlardan bir basın toplantısıyla anlatacağı söyledi.

Eski ANAP'lı Fazlı Taştan, Malki operasyonunu değerlendirirken, "Olay, Mesut Yılmaz çetesinin oyunu" diyerek, Başbakan'a suçlamada bulundu

Başbakan'ı suçladı

Nesin Malki cinayetine karıştıkları gerekçeyle gözaltına alınan ANAP Bursa 20. dönem milletvekili adaytı Fazlı Taştan, Sümerbank'ın sahibi Hayyam Garipoğlu ve Mehmet Sümbül ile 19 kişi İstanbul DGM'ye sevk edildi. Gazetecilerin sorularına cevaplandırarak Taştan, "Bunlar Mesut Yılmaz çetesinin oyunu" diyerek, Başbakan Yılmaz'ı suçladı.

Evcil yurtdışında

Emniyet'ten yapılan açıklamada, Malki'nin öldürülmesi olayının acentecisi olan Evcil Evcil ve olaya karışan diğer üç kişinin yurt dışında olduğunun tespit edildiği bildirildi. DGM'ye çıkarılan 19 şahısın ise, Alimtin Çakıcı'nın emri ile İstanbul'dan toplam 2 milyon 600 bin dolar harcı ödöldüğü bildirildi. (Yılmaz Yıldı-İzmir Saruhan)

Garipoğlu ifade verdi: İşadamı Nesin Malki'nin öldürülmesine karşıydı gerekçeyle gözaltına alınan işadamı Hayyam Garipoğlu da, dün İstanbul DGM'de ifade verdi

Milliyet
BAŞINDA GÜVEN

Çorap söküğü gibi

Malki cinayetine, kamu ihalelerinin yıldızı da karıştı...

Hayyam Garipoğlu sorguda. Gülben Ergen de ifade verdi

İstanbul'da soruşturma başlatılan Malki cinayeti soruşturmasıyla ilgili soruşturmanın gündeme alınması sonucu 22'ye varan, işadamları ve politikacıların bulunduğu bir grup, İstanbul'da soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı.

Gazetecilerin de ilmi

Soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı.

Para işiyle ilgili çekişme

Soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı.

Gülben Ergen, soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı.

Evcil'in ortakları

Soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı.

Evcil Evcil, soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı.

Mehmet Sümbül, soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın başlatılması sonucu Hayyam Garipoğlu ile soruşturma başlatıldı.

Sümerbank'a siyaset bulaştı

Başbakan Yılmaz'ın Sümerbank-mafya ilişkileri suçlaması ne Hazine'yi, ne savcılıkları harekete geçirdi. Yılmaz'ın Bankalar Yasası'na aykırı bu açıklamaları yargısız infaz olarak değerlendirildi

ANKARA - Üç yıl önce özelleştirilen Sümerbank, Başbakan Mesut Yılmaz'ın 'Mafyayla ilgili kişilere satıldı' iddiası nedeniyle kritik bir noktaya geldi. Ancak Bankalar Yasası'nın kesin hükümlerine karşın ne banka ile ilgili bir işlem yapılıyor ne de iddiaları ortaya atan Başbakan Yılmaz hakkında.

TBMM Genel Kurulu'nda gensoruyla ilgili görüşmelerde Başbakan Yılmaz, Sümerbank'ın mafyayla ilişkisi olan kişilere satıldığını savundu. Türkbank ihalesini kastederek, "Yüzde yüz devlet

güvencesinin olduğu bir yerde bir bankanın çoğunluk hisselerinin mafyayla ilişkili kişilere satılmasına göz yumamazdım" diyen Yılmaz, Baykal'ı suçlayarak 'Sümerbank'ın mafyayla ilgili kişilere satıldığını' söyledi. Yılmaz, dün de grup toplantısında bu iddialarını daha ileri götürerek sürdürdü. Başbakan Yılmaz, Sümerbank'ın sahiplerine 'kara para aklama, gümrük suçundan mahkûmiyet ve maliki cinayetiyle ilgili olmak' suçlamalarını yöneltti.

Başbakan'ın bu ifadelerine karşın Sümerbank için mafya

bağlantısı nedeniyle bugüne kadar işlem yapılmadığı belirlendi. Böyle bir işlem başlatılmış olsa bile Bankalar Yasası'na göre Yılmaz'ın sözleri suç oluşturuyor. Yasa, gerçek bile olsa bankalarla ilgili bu tür bilgilerin açıklanmasını yasaklıyor. Bu yasağa aykırı davranışlar için yasa hapis cezası öngörüyor. Hazine, yapılan açıklamalar karşısında suskun kalırken, Sümerbank ile ilgili iddialar konusunda topu cumhuriyet savcılarına atıyor.

Sümerbank'ın sahibi Hayyam Garipoğlu da DGM'deki sorgulamasında Sümerbank'ta Malki ile ortak

olduğunu doğrulamıştı. Garipoğlu'nun itiraf ettiği ve Bankalar Yasası'na göre suç oluşturan bu durum hakkında da henüz ne Hazine ne yargı tarafından bir işlem başlatılmış değil.

Yargısız infaz

Sümerbank'ın patronu Hayyam Garipoğlu ile ilgili suçlamalar henüz soruşturma aşamasında bile değilken ve Garipoğlu'nun suçluluğu kesinleşmezken, Başbakan Yılmaz tarafından yapılan açıklamalar, yargısız infaz olarak değerlendiriliyor. (Radikal)

Başbakan meclis çatısı altında, bir banka sahibini kastederek, "mafayla ilgili kişilere satıldı" beyanatını verince, gazeteler Sümerbank'a siyasetin bulaştığını konu etti.

batan bankalar varken, bizim bu korkunç darbeye karşı yine ayakta kalabilmemiz, aslında bir mucizeydi.

Ayrıca Sümerbank'ın **bu şartlar altında bile hâlâ batmamış olması**, bankanın sağlıklı bir yapıda ve hortumlanmamış oluşunun en güzel ispatıydı. Ekonominin içinde olanlar, bu tip olaylarda bankaların nasıl bir-iki günde zora düşüp gerçekten böyle kapandıklarını çok iyi bilirler.

İşte bu istenilen neticenin elde edilmesi için de, beni Malki cinayeti ile ilgili olarak talimatla gözaltına aldırانlar, siyasi güçlerini hukukta ve devlet idaresinde kullanarak, beni böylece batırmak istediler.

Petrol Ofisi gibi büyük bir ihaleye girerken, gerekli yerlerden gerekli icazetleri almadan, bu işlerin yapılamayacağını hem bana gösterdiler hem de daha önemlisi, böyle bir girişimi olanlara, **“bakın görün, ibret olsun, bizimle hareket etmeyenlerin başına neler gelir”** diyerek başkalarına mesaj verdiler.

Sümerbank gibi yabancı bankalar nezdinde hiç kredisi olmayan banka; Ekim 1995 tarihinden, bu olayın gerçekleştiği Eylül 1998'e kadar geçen iki buçuk-üç yıl gibi kısa süre içerisinde, yaklaşık **500 milyon dolar** kadar yurtdışındaki bankalar nezdinde krediler oluşturmuştu. Bu kredileri oluşturmayı başarabilmek için çok fazla zaman ve büyük gayretler gösterilmişti.

Bu krediyle biz, Türkiye'deki ihracatçı ve ithalatçıların talep ettikleri ihracat akreditif kredisi ve yabancı banka teminat mektupları kredi taleplerini karşılıyorduk. Organize Suçlar Şube Müdürlüğü'ne cinayet olayıyla götürüldüğüm gün; bu kredileri veren bankaların tamamı, bankaya açtıkları bütün bu kredilerini hemen iptal ettiler.

Bankanın mali durumu iyi olduğu için “tamam, bu özel durum karşısında şu anda katlanmaktan başka yapabileceğimiz bir şeyimiz yok. Zaman içerisinde yabancı bankacılara bunun bir hata olduğunu nasıl olsa anlatır, durumumuzu tekrar düzeltiriz” demiştik. Ama tabii uzunca bir dönem, kredilerimizin iptali nedeniyle hiçbir dış bankacılık işlemi yapamadık ve banka bu şartlarda devamlı zarar etti.

Yine yurtiçinde bulunan bütün bankalarla, Sümerbank’ın kimi bankayla az miktarda, kimi bankayla daha yoğun kredi ilişkileri başlamıştı. Tabii haklı olarak, bu yerli bankaların da tamamı aynı gün, “hemen bize paralarımızı geri verin” dediler. Doğal olarak, sahibi cinayetle gözaltına alınan bir bankaya verilmiş bir kredimiz olsaydı, biz de ilk etapta derhal onu geri tahsil edip parayı kurtarmaya çalışırdık. Bütün bu bankaların paralarını derhal iade ettik.

Bunlardan daha önemlisi, tüm Türkiye’de Sümerbank’a mevduat yatırmış olan vatandaş, hemen şubelere hücum ederek paralarını almak için bankanın önünde sıraya girdi. Parasını çekmeyecek olanlar varsa dahi, ne olur ne olmaz diyerek çekmek istiyorlardı.

Tabii ki herkes bu davranışlarında haklıydı. Benim de param böyle üstüne şaibe bulaşmış bir bankada olsa, ben de gidip hemen paramı çekerdim. Kendi bankamızda çalışan elemanlarımızdan mevduatlarında para olanlar bile, ne olur ne olmaz diyerek paralarını almışlardı.

Para ürkek ve korkaktır güvenli yer arar. Normal olarak böyle bir olay dünyada hangi bankanın başına gelse, hemen bir günde yıllar içerisinde yatırılmış olan bu paraların geri çekilme talebini karşılayamaz. Ya devletten geçici para alır milletin parasını öder ya da o gün kasasında halkın bütün talebini karşılayıp ödeyecek kadar parası kalmadığı için batar, kapanır gider.

Biz de normal olarak böyle olacağımız, yani batacağımız beklentisiyle, hiç ilişkimiz olmayan bu cinayet olayının içerisine, böylece haberimiz olmadan çekilmiştik.

Peki ne oldu Sümerbank’a? Battı mı? Hayır batmadı! Halkın bankadan talep ettiği parayı “bugün olmaz yarın ödeyelim” dedi mi? Hayır, kim istediye anında parasını aldı. Devlete “ben zor durumdayım bana para verin” dedi mi? Hayır bir tek lira talep etmedi. Neden? Çünkü Sümerbank doğal olarak, o tarihte de sahibi tarafından hortumlanmadığı için ve toplanmış olan halkın paraları bankada durduğu için bankada toplanan paralar, şu anda suçlandığımız gibi o zaman da banka sahibinin cebine gitmediği için, parasını talep eden herkese ödeme yapıldı.

Hatta bankacılıkta toplanan mevduatın %11 kadar kısmı Merkez Bankası’na hemen yatırılır. Burada banka adına bir hesaba yatırılan ve adına “mevduat munzam karşılığı” denilen bu paranın amacı, ülkede herhangi bir genel kriz olur veya bankanın başına bir problem gelir de, halk birden parasını almak için bankaya müracaat ederse ve bankada o gün için, bu talepleri elindeki mevcut paralarla ödeyemezse diye kullanmaktır. İşte Merkez Bankası’ndaki mevcut para, böyle günler için alınmış bir tedbirdir ve para hemen buradan alınıp kullanılır. Çünkü bu para bankanın kendi parasıdır.

Bizim başımıza bu denli önemli bir olay gelmesine rağmen, bırakınız Merkez Bankası’nın bir katkısının olması, Sümerbank’ın kendisine ait olan bu paramız dahi bize o sıcak günlerde, istememize rağmen verilmedi.

Banka sahibi, cinayetle ilgisi var mı yok mu belli değil ama bütün gazetelerin manşetinde olunca, halk bankaya hücum ediyor ama Merkez

Bankası hâlâ bankaya ait olan, bankanın böyle günler için tutulan parasını ödemiyor.

Ne zaman ve hangi şartlar vuku bulursa öder, bilemiyorum. Tabii bu tutumun da o gün için bankanın kapatılma senaryosunun bir parçası olması gerektiğini düşünüyorum.

Merkez Bankası aylar sonra biz, krizi atlatıp normale döndüğümüzde “azalan mevduatınız var ve bundan dolayı sizin bizim nezdinizde fazla yatan paranız var, aradaki farkınızı alabilirsiniz” dediler. Merkez bankaları dünyada siyasetten bağımsız olması lazım gelen kurumlar olmalı. Kriz anlarında yangın söndürme veya yangını başka yerlere bulaştırmama gibi görevleri yerine getirmelidir.

Bizde siyasilere bağımlılık o tarihte ne orandaydı bilemiyorum. Görünen ve sabit olan ise şuydu: Bırakın yangını söndürme amaçlı müdahaleyi, kendi paramızı dahi alamamıştık ki bu, resmen “siz batın” denen projeye katılmaktan başka bir şey değildi.

Sümerbank, Merkez Bankası’nın bu olumsuz tavrına rağmen batmamıştır ama Demirbank aynı tutum karşısında batmak zorunda kalmıştır.

Demirbank örneği

Büyük balık küçük balığı yutar

Aynı durum, bankamıza el koyulduktan iki yıl sonra Demirbank olayında da görülecektir. Demirbank yıllardır devlet hazine bonolarından iyi para kazanmış, sağlam bir bankadır. Daha fazla büyümek ve daha fazla kazanmak

için büyük miktarlarda hazine bonolarından yine alır. Faizlerin düşme trendi devam etmesi durumunda, bundan daha çok kazanacak olan Demirbank'ın bu şekilde büyümesinden rahatsız olanlar, bankanın batırılmasına karar vermiş, bono piyasasında yapılan manipölasyonlarla bankanın zora düşmesine sebep olmuşlardır.

Merkez Bankası da bu oyuna katılıp, bankanın ihtiyacı olan likiditeyi vermeyince, banka yüksek faizlerden edinilen zararla batmak zorunda kaldı. O krizde Merkez Bankası, yangın başlamaya yakinken bankanın ihtiyacı olan suyu verseydi, ne banka batardı ne de %7000'lere çıkan faiz krizleri olurdu. Tabii bu olaylar, arkasından genel ekonomi krizinin de gerçekleşmesine neden olmuştur.

Az dayak

İşkence görmesem de onurumuzu kırdılar

Bütün televizyon kanalları, Emniyet Genel Müdürlüğü Organize Şube Müdürlüğü önünden bütün gün canlı yayın yapıyorlardı. Sümerbank'ın sahibi Hayyam Garipoğlu'nun cinayetle ilgisi hakkında, değişik, aslı astarı olmayan senaryolar yazıyorlardı. Halbuki ben Malki'yi sadece üç ay süre ile tanımıştım ve katlinin üzerinden de üç yıl geçmişti. Bursa'dan yakalanıp getirilen adamları da hayatımda ilk kez orada görüyordum. Organize Şube Müdürlüğü'nden, her sabah ve akşam, sanki çok önemli bir iş yapıyormuş gibi, herkes sıraya konuyor, eller kelepçeleniyor ve hastaneye doktor muayenesine götürülüyorduk, komedi sahnesi gibi. Sebebi de, "acaba o gün işkence gördük mü" diye kontrol edilmemizmiş.

Kabus gibi geçen, hiç kimse ile bir dakika bile görüştürülmediğim

oradaki üç günün sonunda bir sürü polis arabası eşliğinde Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne götürüldüm. Poliste kaldığım sürede hak etmediğim hareket ve sözlerle maruz kaldım ama gözlerimi bağlayıp korkutarak yaptıkları bir-iki hafif hareketin dışında ağır fiziki işkence uygulanmadı. Bu da ülkeye hizmetimden dolayı bir kısım yöneticilerimizin ödülüydü!

Halbuki diğer sanıkların geceleri işkence görmeleri sebebiyle bağırımlarını duymak bile insanı ürpertiyordu. Polislerin bana işkence yapmamalarının tek sebebi, benim cinayet olayıyla bir ilgimin olmadığını onların da çok iyi bilmelerinden başka bir şey değildi. Öldürüldüğüne üzüldüğünüz bir adamın cinayetiyle ilgili tutuluyorsunuz ve hep o korkulan DGM'ye (Devlet Güvenlik Mahkemesi) getiriliyorsunuz. Aklımdan bin türlü ihtimal geçiyor, ya burada da tıpkı göz altına alınmam gibi tutuklama kararı verilerse ne yaparım...

Hayatımda kimseye zarar vermemeye hep gayret ettim. Bir kavga veya sarhoş bile gördüğümde yolumu değiştiren ben, şimdi neyle karşı karşıyaydım. Bütün bu olanların sonunda hiçbir şey çıkmayacağını hukuk ve adaletin üstünlüğünün mutlaka gerçekleşeceğini kesinlikle biliyordum, ama otuz sene boyunca üzerine titreyerek, hassasiyetle korumaya çalıştığım itibarımız bir günde yok oluyordu.

Malki cinayeti ile ilgili emniyette tutuluyordum ama oradaki zabıtlarda da kayıtlı olduğu gibi, bana sordukları sorular **Malki cinayetiyle ilgili değildi, sürekli Petrol Ofisi ihalesiyle ilgili olarak şu şekilde soru yöneltiyorlardı:** “Petrol Ofisi’ni alacağın bir milyar dolar nerede lan, nereden buldun bir milyar dolar kadar parayı lan, hangi hesapta bu parayı tutuyorsun lan” gibi sorulara muhatap oldum. Beni sorgulayan polise nasıl anlatacaktım ki, kimsenin cebinde bir milyar dolar para olmaz. Bu bir projedir ve bunun finansmanı uluslararası bankalardan bir konsorsiyum yapılarak ancak bulunabilir.

DGM

***Yargı sayesinde Malki
suçlamasından kurtuluyorum***

DGM nezaretinde saatlerce bekledikten sonra beni küçük, içerisinde sadece bir masa ve bir sandalye olan odaya aldılar. Sakal tıraşım uzamış, kravatsız bir şekilde beklerken (belki intihar ederiz diyerek kravat ve ayakkabı bağlarımız alınmıştı) içeriye bir katip ve savcı girdi. Daha yerine oturmadan: **“Bana bak,” dedi “ben Mesut Yılmaz’ın hem hemşerisiyim, hem arkadaşım, hem de her gün üç defa telefonla konuşurum kendisiyle. Şimdi senin ifadeni alacağım ve en ufak bir ilişkin varsa cinayetle, hemen tutuklayacağım seni”.**

Ben çok iyi hatırlıyorum, şöyle demiştim: “Sayın savcım Allah sizden razı olsun, sizden tek bir istirhamım var, beni mümkün olduğu kadar fazla sorgulayın ve milyarda bir dahi olsa cinayetle ilişkim alakam olduğunu görürseniz o zaman bana elinizdeki bütün yetkiyi fazlasıyla kullanarak en ağır cezayı verin” dedim. Neticede üç saat süren sorgunun sonunda (sanırım medyada bu kadar gündemde olduğum için) takipsizlik kararı vermedi savcı, ama doğru davranıp tutuklama da istemedi.

Arkasından hakim karşısına çıktığımda, orada da Malki'yi kısa bir süreliğine tanıdığımı, bir borç para alıp geri ödememden başka bir ilgimin olmadığını, cinayetin Bursa’da işlendiği sırada İstanbul’da bulunduğumu, gözaltına alınanlardan hiçbirini tanımadığımı, onların da beni tanımadıklarını ve onları ilk defa nezarette gördüğümü anlattım. Neticede serbest bırakıldım.

Üç-beş duruşma sonrasında yargılandığım 6 Nolu Devlet Güvenlik

10'LU DEVLET C. C. MAHKEMESİ
BAKUR

Knd No: 60700

MUTEFERRİK NO
ESAS NO

BA, KAN
UYE
ÜYE
KATİP

MUTEFERRİK KARAR

: 2000/175
: 1999/208

: Sedat Karagül-21774
: Köksal Şengün-20909
: Ali Rıza Konuralp-19714
: Hayrettin Özgül-133

Istanbul DGM C. Başsavcılığının 17.06.1999 tarih ve 1999/812 esas, 1999/812 sayılı iddianamesi ile sanıklar Mehmet Emin CANKURTARAN ve Hayyam GARIPOĞLU haklarında TCK.nun 313. maddesine göre cezalandırılmaları için kamu davası açılmıştır.

Sanıklar Mehmet Emin CANKURTARAN ve Hayyam GARIPOĞLU haklarında mahkememizde bulunan bu kamu davasının yine mahkememizin 1998/350 esas sayılı dava dosyası ile irtibatlı olması nedeniyle birleştirilmeleri hususunda DGM C. Savcısındaki görüşü alınarak, dosya incelendi.

GEREKİ DÜŞÜNÜLDÜ

Sanıklar Hayyam GARIPOĞLU ve Mehmet Emin CANKURTARAN haklarında daha önce mahkememizin 1998/350 Esas sayılı davasında aynı konuda dava açılmış olduğu anlaşıldığından suçun vasfıda dikkateslinarak bu sanıklarla ilgili dava dosyasının tefr edilerek mahkememizin 1998/350 esas sayılı dava dosyası ile BİRLEŞTİRİLMESİNE.

Bu sanıklarla ilgili dosya içerisindeki tüm belgelerin ve iddianame suretinin birleştirilen dosyaya gönderilmesine Mahkememizdeki sanık hakkındaki davanın esasının bu şekilde kapatılmasına.

Evrak üzerinde yapılan inceleme sonunda oybirliği ile karar verildi. 27.03.2000

Uye-20909
Köksal ŞENGÜN

Uye-19714
Ali Rıza KONURALP

K-133
H. ÖZGÜL

6 Nolu DGM mahkemesinin, Malki cinayetiyle ilgim olmadığından, dosyadan çıkartma kararı

Mahkemesi baktı ki benim bu dava ile uzaktan yakından hiçbir ilgim yok, dava daha devam ederken, beni davadan **tefrik** ederek çıkarttı. Yani ben bu davadan ne beraat ettim, ne ceza aldım. Tefrik edildim, yani ilgim olmadığı anlaşıldığından dava dışı bırakıldım.

İlgim olmayan bir davaya birileri tarafından, cinayetle ilgimin olmadığı bilinmesine rağmen, sadece bankamı kaybetmem ve batmam için dahil edilmişim, ama adaletli olan yargının sayesinde de kurtulmuştum. Tabii bu durum eşeğini kaybeden adamın, onu tekrar bulduğunda sevinmesi gibi bir olaydı aynı zamanda.

Banka tamamen bir itibar ve güven kuruluşudur. Kim bir daha, adı bu tip ilişkilerin içerisine girmiş bir bankanın sahibine ait bankaya para yatırır, çalışır veya kredi verirdi? Sadece sanayici olsam daha az zararlarla bunu atlatılabılırdım, ama tek sermayesi güvenirliliği ve itibarı olan bankacılıkta bu darbenin altından kalkabilmek hiç de kolay değildi.

Tekrar bankanın başına dönmüştüm ama bankadan hâlâ hızla mevduat çekiliyordu ve kredilerimizin hepsi kesildiği için banka hiçbir iş yapamıyordu. Bunun yanında tabii ki tüm personel ve diğer masraflar aynen devam ediyordu. Artık bütün banka ekibi olarak, bu kazayı en az zararla atlatabilmek için çalışmaya başlamıştık.

Tabii o zaman bunu başımıza gelebilecek en büyük felaket olarak görüyordum. Bu tarihten bir yıl sonra bankamızın tamamen elimizden alınacağını, arkadan hapis günlerinin geleceğini, o zamanlar rüyamda görsem bile inanmazdım.

Kara para olayı

Kamu gücünü kullanarak yoktan yaratılan üçüncü suçlama

Daha çekeceğimiz bitmediği için bir gün baktım yine aynı Malki olayı günlerinde, bu sefer beni MASAK çağırıyor. MASAK'ın devletin bir kurumu olduğunu ve açılımının Mali Suçlar Araştırma Kurulu olduğunu o gün öğrendim. Maliye müfettişleri, hesap uzmanları gibi konularında uzmanlaşmış Maliye Bakanlığı'na ait denetim elemanlarından oluşan, yetkileri geniş bir kurum.

Dönemin başbakanı Sayın Mesut Yılmaz'ın hakkımda söylediği, gazetelerin manşetlerinde yer alıp yazılan bir kara para haberi yazısı üzerine kalabalık bir heyetin huzurunda ifademi aldılar. Sorgulanmam, bende kara para var mı yok mu, bankayı alırken kullandığım para kara mı ak mı gibi hususlardan oluşuyordu.

Bu ifadenin arkasından dört sene boyunca, ne kadar şirketimiz, ne kadar fabrika ve faaliyetimiz varsa; bankadan önceki durumumuzdan, bankayı aldıktan sonraki durumumuza ve bankayı alırken hangi kredileri aldığımızdan, Nesim Malki'den aldığımız borç paraya kadar, her hesabımız didik didik incelendi.

İşbu dört yıl yoğun geçen ve binlerce sayfalık bir çalışmanın neticesinde yazılan raporda, benim ve şirketlerimin kara para ile uzaktan yakından bir ilginin olmadığı hususunda MASAK tarafından temiz raporu yazıldı. Bunun üzerine de savcılık makamı, kara para soruşturması üzerine düzenlenen dosya hakkında takipsizlik kararı verdi.

T.C.
İSTANBUL
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
EKONOMİK SUÇLAR BÜROSU

HAZIRLIK NO: 2002/33121
BÜRO NO: 2002/16989
KARAR NO: 2002/3392

TAKİPSİZLİK KARARI

DAVACI : K-H

MÜSTEKİ : MALİYE BAKANLIĞI MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU
BAŞKANLIĞI

SANIK : HAYYAM GARİPOĞLU: Kasım ve Sakine'den olma, 1954 doğ. Adana Ceyhan
Türkbaşı köyü mül. kayıtlı olup, halen Şenlikköy cad. NO:61 Florya/İstanbul
adresinde bulunur.

SUC : 4208 sayılı kanuna muhalefet.

SUC TARİHİ: 1995 yılı

Hazırık evrakı incelendi.

Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının 03.06.2002 tarih ve
B.07.0.MSK.0.02/İNC/İHALE-1475 sayılı yazısı ile;

Hayyam Garipoğlu ile ilgili Sümerbank'ın özelleştirilmesi, Türkmenistan'dan yapılan
pamuk ithalatı ve buna bağlı yurt içi ve yurt dışı işlemleri hakkında 4208 sayılı kanun kapsamında
yapılan inceleme sonunda düzenlenen 30.04.2002 tarih ve 1036/131-1 sayılı araştırma ve inceleme
raporu gönderilerek sonuçta verilecek kararın yönetmeliğin 27. maddesi gereğince başkanlığa tebliği
talep edilmiştir.

30. 04. 2002 tarih ve 1036/131-1 sayılı raporun incelenmesinde;

- 1 - İnceleme konusunun Hayyam Garipoğlu hakkında Sümerbank'ın özelleştirilmesi,
Türkmenistan'dan yapılan pamuk ithalatı ve buna bağlı yurt içi ve yurt dışı işlemleri kapsadığı.
- 2 - Sümerbank'ın özelleştirilmesi kapsamında yapılan ihale sonunda bankanın Hayyam
Garipoğlu'na satış işleminin 14.10.1995'te yapıldığı, ihalenin 17.10.1995'de kesinleştiği, bir kısım
ödemenin peşin, bir kısmının da taksitlere bağlandığı, taksitlerin değişik bankalardan alınan yasal
kredilerden oluştuğu,

Kara para suçu ile ilginizin olmadığına dair yargı kararı.

3 - Türkmenistan' dan yapılan pamuk ithalatının da 1995 yılında Mersin Serbest Bölgesinde bulunan şirketlerden normal ithalat şeklinde gerçekleştirildiği,

4 - Yapılan araştırmada 4208 sayılı yasanın 2. maddesinde belirtilen öncül suçlardan hiçbirinin işlendiğine dair tespiti mevcut olmadığı,

Belirtilmiştir.

Sanık savunmalarında suç teşkil eden bir eyleminin bulunmadığını bildirmiştir.

Esasen 4208 sayılı yasanın 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe girdiği böylece suç tarihi olan 1995 yılında kara para aklamak fiilinin suç teşkil etmediği cihetle;

Sanık hakkında müsnet suçtan takibata yer olmadığına kararını, bir örneğinin Mali Suçları Araştırma Kurulu'na gönderilmesine, tebliğden itibaren 15 gün içinde Eyüp Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına itirazı kabul olmak üzere T.C.K.'nın 2/1, C.M.U.K.'nın 164. Maddeleri uyarınca karar verildi. 24.10.2002

İstanbul Cumhuriyet Savcısı
Sadi Yoldaş- 20831

F.G.

Aslında savcılık makamının takipsizlik kararında, görüldüğü gibi, dört yıl boyunca Türkiye Cumhuriyeti'nde olmayan, yani daha kanunu çıkmamış bir suçla yargılandığımı göz önüne seriyor. Beni, 1995'te bankayı alırken, kara para mı kullanıyorum diye yıllarca inceliyorlar, sonunda kara paranın yok olduğu tespit ediliyor. En önemlisi şu: 1995'te Türkiye'de "kara para" diye bir suç unsuru veya kavramı yok. Çünkü kara para kanunu ilk defa 1996 yılında çıkıyor. **Yani ben bu durumda, yürürlükte olmayan bir kanunla, dönemin başbakanın suçlamasıyla yargılandım ve yargı yine beni akladı. Ben bu ülkede, bu şartlarda bankacılık gibi güven temeli üzerine kurulu bir işi nasıl sürdürebilecektim?**

Temizel iftiraları

***Dünyayı algılayabilme vizyonu olmadan,
"sadece temizim!" iddiası ile hafiye gibi
ülke yönetmeye kalkmanın zararları***

Sayın Mesut Yılmaz'ın aleyhimde medyada ve TBMM'de alenen yaptığı kara para suçlaması üzerine, büyük olasılıkla ondan talimat alan, o zamanki tarihlerde ülkeyi batırdığı yazılan Maliye Bakanı ve BDDK Başkanı olarak adı geçen ve bu ülkeye verdiği zararları yıllar geçtikçe daha iyi anlaşılacak olan Sayın Zekeriya Temizel, üzerimize gelerek bize kan kusturdu.

İyi bir vergi tahsilatçısı olma özelliğine sahip olduğu varsayılan Sayın Temizel, ülkenin koskoca maliye sisteminin başına bakan olarak geçince, bütün olayları ancak alışık olduğu; vergileri inceleyip, işadaminin defterlerinde bir açık bulduğunda sadece bunu tahsil etme mantığıyla olayları gördüğü için, ülkeyi görülmemiş bir krizin içine sokmuştur.

Temizel 400 trilyon ZARAR ETTİRDİ

14/11/2001 - Salih

BDDK eski Başkanı Zekeriya Temizel'in, 28 Kasım 2000'de İktisat Bankası yönetimine yolladığı bir yazı, Hazine'nin yani halkın üzerine 250 milyon dolarlık bir yük getirdi

BDDK eski Başkanı Zekeriya Temizel'in 24 gün arayla kaleme alıp imzaladığı iki belgenin Hazine'ye, yani halka faturası tam 251 milyon 50 bin dolar, yani 400 trilyon lira oldu. Habertürk'te yayınlanan Sırrı Çağlar imzalı habere göre siyasete yeniden geri dönüş için ekonomik program çalışmalarına soyunan ve vakıf kuruculuğu yapan Zekeriya Temizel, tek imzayla Hazine'yi 400 trilyon lira zarara uğrattı.

Temizel, kasım krizi nedeniyle bankacılık sisteminin sarsıntı geçirdiği 28 Kasım 2000 tarihinde, zordaki İktisat Bankası'na bir yazı yollayarak, bir off-shore bankası olan Kıbrıs'taki Trade Deposit Bank'ın tüm yükünün İktisat'a devredilmesini istedi.

İktisat Bankası yönetimine gönderilen yazıda, Erol Aksoy'a ait Trade Deposit Bank'ın tasfiye edilmesi ya da şubeye dönüştürülmesi istendi. Ayrıca İktisat Bankası'nın gerçek mali bünyesinin de netleştirilmesi talep edildi. Bu yazı üzerine İktisat Bankası yönetimi Trade Deposit Bank'ın tüm yükünü 1 Aralık 2000 tarihli yönetim

kurulu kararıyla İktisat Bankası bünyesine devretti. Bankanın zararı ikiye katlandı.

FİKİR DEĞİŞTİRDİ

Temizel 3 hafta sonra İktisat Bankası'na yeni bir yazı daha göndererek 28 Kasım tarihli yazısını hiç kaleme almamış gibi tam tersini istedi: "Herhangi bir nakit tahsilat yapılmaksızın ayrı bir tüzel kişiliği olan Trade Deposit Bank'ın aktif ve pasif hesaplarının bankanız kayıtlarına alınması uygun görülmektedir..."

Oysa o tarihe kadar ilk yazı işleme konmuş ve 250 milyon doları aşan Kıbrıs bankasının yükü Hazine'ye, yani halka 'devredilmişti'. Türk Bankalar Kanunu'na tabi olmayan bir banka niteliğindeki Trade Deposit Bank'ın topladığı mevduatlar sigorta kapsamında değildi. Ama Temizel'in ilk mektubuyla, bu mevduatları sigorta kapsamına sokuverdi.

Böylece pek çok banka sahibi, off-shore bankalardaki mevduatlar nedeniyle mahkemelik olurken, Temizel, İktisat Bankası'nın eski sahibi Erol Aksoy'u bu suçlamadan kurtarmış oldu.

Zekeriya Temizel

Temizel kafası 7 yılımızı yaktı

Sadece 6 ay görev yaptı, bu kısa dönemde peşpeşe iki krizi tetikledi ve milli gelirimizi 1994 seviyesine indirdi

CATHERINE DERSİ

Stres yüzünden "Astım"ı azdı

Catherine Derviş

DEVLET Bakanı Derviş'in eşi Catherine Derviş astım hastası. Yıllardır tedavi gören bayan Derviş'in son dönemde hastalığı nüksetti. Catherine Derviş'i tedavi eden Prof. Numanoglu, hastalığa kötü hava, stres ve yorgunluğun yol açtığını bildirdi. "ABD dönüşü rahatsızlandı. İlaç alıyor" dedi. Derviş çifti doktor güvencesiyle yitimi tatili için Bodrum Gölköy'e gitti. **8'DE**

YİNE ERBAKANCILAR

Bayan muhabire siyasi yumruk

ERBAKAN'IN korumalarının ve partilerinin gazeteci dövme alışkanlığı dün de sürdü. Erbakan ve Saadet Partisi lideri Kutan'ın Kağıthane'de katıldığı açılış sırasında SP'li Belediye Meclis üyesi, atv muhabiri Melvay Koçak'ı yumrukladı. Duduğu ve gözü şişen Koçak neye uğradığını şaşırırken, belediye meclis üyesi partililer tarafından kaçırıldı. **9'DA**

Koçak bu hale geldi.

BÜ KOPYASI

İSTE GERCEĞİ

İZZET BEY'İN YÜRÜYÜŞÜ BİLE BAŞBAKAN GİBİ...

Izzet Bey, fiziksel özelliklerinin yanısıra giysi tercihinde de Ecevit'e müthiş benziyor. Kasketsiz sokaka çıkmıyor. Montu Ecevit modeli. Yürüyüşü sakın ve dikkatli. Böyle olunca, geçtiği yollarda polisler hemen selam duruyor.

Vallahi Ecevit değil, İzzet'im

İZZET Halkman (62), Ankara'da bir Bağ-Kur emeklisi. Ama buna kimseyi inandıramıyor. Çünkü, Ecevit'in ikiz kardeşi gibi... Kasketli, binyüz, güçlüğü ve montuyla öylesine bir benzerlik ki bu, kolay kolay kimse ayırt edemiyor.

ÖSTELİK İzzet Bey, Ecevitler gibi Otan'da oturuyor. Dışarı çıkmı herkes "Sayın Başbakanım" diye yolunu kesip dileklerini iletir. İhtiyaçları, tayin rica edenler unan unan İzzet Bey'e dil döktüyor. Sonra gülüşüyorlar. **5'TE**

ZEKERİYA Temizel topu topu 6 ay görev yaptı. BDDK Başkanı olarak 120 milyar dolarlık Türk bankacılık sektörü ona emanet edildi. Göreve geldiğinde ne Kasım krizi vardı Türkiye'de, ne de ülkeyi felakete sürükleyen Subat krizi. Zorlanan birkaç bankayı rehabilitasyonla edeceğine, sektörü hoyratça budamaya kalktı. Suçlu-susuz tüm banka sahiplerini, kredi alan müteber idamlarını DGM önüne çıkarmak için çalıştı.

HEM SAVCI HEM YARGIÇ OLDU

GÖREVE geldiğinde, bankacılık bilgisini bankaya para yatıran sokaktaki vatandaştan fazla değildi. Koltuğa oturduktan birkaç ay sonra "Bu işi öğrendim, 20 yıllık bankacıları cebimden çıkartırım" demekten çekinmedi. Batan gemi tablolarıyla sisli odasında, derdine çare arayan bankacılarla çözüm yerine gerilim üretti. Usulsüz suç duyurularıyla kendini bazen savcı, "bursuz", "vurguncu" gibi terimlerle bazen yargıç yerine koydu.

ŞİMDİ TAM TERSİ YAPILIYOR

BUGÜN bankacılık sektörü Temizel'in yaptığı her şeyin tersi yapılarak kurtarılmaya çalışılıyor. O, "Yükümlüklerini yerine getiremeyecekler" gerekçesiyle bankalara el koyuyordu. Bugün devlet "Yükümlüklerini yerine getiretilsin" diye bankalara para koymaya hazırlanıyor. Temizel döneminin izleri silinecek ama ya hasar? Çünkü Temizel'in payının büyük olduğu kriz nedeniyle Türkiye'nin milli geliri 150 milyar dolara indi. Yani 1994 seviyesine, 65 milyon insan tam 7 yılını kaybetti.

YATIZ SEMERETİNİN HABER ANLIĞI 22'DE

YATIZ Noel Baba Saadet **SELAMAM! BEN NASRETTİN'İN MOCA**

BDDK'ya atanmadan önce bankacılığı, ancak maaşını almaya gittiği bankadan parasını çekme işlemi kadar bilen bir kişi, ülkenin en önemli kurumlarından biri olan BDDK'nın başına atanınca, bundan bütün bankalar ve finans sistemi zarar görmüştür. Tüm Türkiye'nin zarar etmesine, kaybetmesine neden olmuştur. Olanlar oldu ama ben hâlâ bu tip kişilerin dünyayı algılayamayan dar bakış açılarından dolayı yaptıkları hatalarla; ülkeye verdikleri, keza bütün insanlarımıza verdikleri zararların hesabını vermemelerini hazmedemiyorum, içime sindiremiyorum.

“Sadece ben dürüstüm” kisvesi altına bürünmekle olmuyor! “Beraatı zimmet asıldır” derler. Yani anayasamıza göre sadece Sayın Temizel'in değil, herkesin dürüst olduğu kabul edilir. Kifayetsiz yönetimleriyle ülkede dev ekonomik krizlerin çıkmasına sebep olan siyasiler namuslu olacak ama onların verdikleri zararları çekmek zorunda kalanlara hortumcu denecek. Bir Maliye Bakanı olarak, bir BDDK başkanı olarak ülke yönetimiyle meşgul olacağına, hakkımızda şahsi yazıları ve kendi imzasıyla DGM savcılarına hafiyelik yapıyor, mektuplar gönderiyordu. Bunları mahkeme dosyalarındaki yazılardan gördüm. Keşke bunları, birilerinin talimatı ile değil de bilerek ve haklı olarak yapsaydı.

Tabii sonuçta tamamen aklandığımız, yıllarca haksız yere suçlandığımız kara para olayına dışardan bakınca “oh ne güzel bak aklanmışsın, daha ne istiyorsun” denilebilir. Ama işin iç yüzü öyle değil.

DÜN 282900 ÖNCEKİ 283000	DÜN 172300 ÖNCEKİ 172300	DÜN 18000 ÖNCEKİ 18100
DOLAR Türk Lirası olarak	MARK Türk Lirası olarak	ALTIN C. Altı (Bin T.L.)

EKONOMİ

23/ekim/1998 Hürriyet

Yılmaz: Bazı bankalar kara paraıyla ilişkide

BAŞBAKAN Mesut Yılmaz, Hazine ve Merkezi Bankası başta olmak üzere, devletin tüm birimlerini bazı bankaların karapara akladığı konusunda uyardı. Bu uyarısını bir haftadan beri yaptığı belirlenen Yılmaz, salı günü yapılan ANAP Grup Toplantısı'nda da konuyu dile getirdi. Yılmaz, o toplantıda bugün CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ile yapacağı görüşmeyi anlatırken bankalarla ilgili yeni bir düzenlemeye gerek olduğunu vurgulayarak, bunun için hazırlanan bir yasa tasarısının Meclis'ten geçmesi gerektiğini belirtti.

Yılmaz, Türkiye'yi düşük profilili bir hükümete terk etmeyi doğru bulmadığını belirttiği bu bölümde sözlerini şöyle sürdürdü: "Zemine kadar Meclis'in çok tempolu çalışması gerekir. Bankalar Kanunu'nda düzenleme yapacak tasarının çıkması lazım. Bazı bankaların kara para ilişkisi var. Bunların açığa çıkması için, bu yasa gerekli."

YAPACAK BİR ŞEY YOK

Yılmaz'ın bu konuyu pazartesi günü yapılan ANAP Başkanlık Divanı toplantısında da gündeme getirdiği öğrenildi. Çetelerle mücadele konusunda arkadaşlarına bilgi veren Yılmaz,

BAŞBAKAN Mesut Yılmaz, hafta başından beri hem ANAP Başkanlık Divanı'nda, hem de partisinin grup toplantısında, "Bazı bankaların karapara akladığı"nı dile getirdi. Yılmaz, "Bu ilişkilerin açığa çıkması için yasa değişikliğine gitmek gerekiyor" dedi.

bazı bankaların da karapara akladığı yolunda haberler geldiğini söyledi. Bankalar Kanunu'nda yeni bir düzenlemenin gerekli olduğunu kaydeden Yılmaz'ın o toplantıda dile getirdikleri de şöyle: "Bugün şu anda gözaltında bulunan bir işadamların bankasına, mevduat sahiplerinin

alması var. Dilerim olumsuz bir gelişme olmaz. Eğer olursa, müdahale olacağımız sınırlı. Çünkü, konuyla ilgili bir yasa çıkmış, Anayasa Mahkemesi iptal etmiş. Onun yerine de yeni bir düzenleme yapılmamış."

Yılmaz'ın sözünü ettiği ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen düzenlemenin, zor durumdaki bankalara devletin müdahalesi ile ilgili olduğu öğrenildi. Ancak, uzmanlar, mevcut yasalardaki bazı eksikliklere karşın, devletin Bankalar Kanunu'nun 64'üncü maddesi gereğince zor durumdaki bankalara müdahale edebileceğini bildirdiler.

Yılmaz'ın bugün Baykal'la yapacağı görüşmede, özellikle küçük bankaları ilgilendireceği tahmin edilen bu konuda destek isteyeceği bildirildi. Baykal'ın, devletin zor durumdaki bankalara müdahalesine olanak sağlayacak söz konusu tasarının Meclis'ten geçmesine her türlü desteği vereceği kaydedildi.

Sekir KUCUKSAHİN/ANKARA

Başbakan kara para ile kendi ülkesinin bankalarını ve beni suçlayarak uluslararası bankacılık dünyasında Türk bankalarına yanlış yere kara paracı damgası vurduruyor.

700 trilyon lira

Suç isnat edebilmek amacıyla söylenen bir başbakana yakışmayan yalan

Önce belirtiyim ki biz sıradan bir kara para incelemesi veya şikayetiyle incelenmiyorduk, bizim şikayetçimiz Başbakan'dı ve ona göre nasıl incelendiğimiz herhalde tahmin edilebilir. Başbakan, gazetelerin manşetinden **“Malki öldüğünde bir gecede 700 trilyon lira para el değiştirdi ve bunun arkasında Garipoğlu ile Evcil var” diye beyanatlar veriyordu.**

Bütün medya bunu başlık yapıyordu ve ben o gün, bir bankanın sahibiyim. Elini vicdanına koyan hangi kul, bir banka sahibinin açıkça Başbakan tarafından böyle itham edilmesi karşısında hâlâ ayakta kalabilmesini ve bankasının batmamasının mümkün olabileceğini söyleyebilir? Başbakan tarafından ülkenin bütün kurumlarına hedef olarak gösterilen bir iş adamı bu saldırı karşısında nasıl dayanma gücü bulabilir? Tabii yine buna da şükür ediyorum. Çünkü eski padişahlık döneminde yaşasaydık böyle bir olayda ilk iş olarak herhalde benim kelim giderdi. Hiç olmazsa kellem hâlâ yerinde ve kitap yazarak da olsa hak arama mücadelesi yapmaya gayret ediyorum.

Eski Osmanlı döneminde “yeter ki kelle yerinde olsun külah her zaman bulunur” derlermiş. Bugünkü zor halimizle benzerlik gösteren ve gerçeklik payı çok olan bir fıkrayı nakledeyim.

Aslan ormanda gezerken kediye rastgelmiş. Parçalamadan önce öyle yüzüne bir bakmış "ben seni tanıyormuyum bir yerden" demiş. Kedi de canını kurtarmak için "evet ben senin dayın olurum" demiş. Kedi kafa

yapısı, t y ve bıyıklarıyla aslanın k      halini biraz andırır. "Peki sen niye böyle ufaksın" diye sormuş aslan. Kedi "ben k     ken annenle geziyorduk bu arada bir insanoğlu denen yaratı  a rastgeldik, annen kaçabildi ama ben yakalandım ve beni devamlı d  vd  klerinden gelişip b  y  yemedim, böyle k      kaldım" diye bir yalan uydurmuş. Aslan kükreyerek "kimmiş o insanoğlu dediğin yaratık ki benim dayımı böyle bırakmış, çabuk beni onun yanına götür par  alayayım onu" demiş. Kedi aslandan kurtulur muyum ümidiyle "ama onun yeri ormanın dışında" demiş. "Olsun götür beni ona" demiş aslan.

Kedi   nde, aslan arkada ormanın dışına varmışlar ve ilerde harman kaldıran bir köylünün yanına gelmişler. Kedi, "işte beni bu hale getiren insanoğlu!" demiş. Köylü, "yok öyle bir şey" falan derken, "bak bir de yalan söylüyor" diye kedi ısrar etmiş. Köylü, aslanın niyetinin kendini parçalamak olduğunu anlayınca "bana bir müsade et bir namaz kılayım da öyle parçala" demiş. Aslan "olur" demiş.

Köylünün buğdayını i  ine koyduğu bir çuvalı varmış yerde ve çuvalın ipi de kendindenmi  , ucundan çektin mi çuvalın ağzı hemen kapanırmı  . Köylü aslana "ben namazı kılanaya kadar sen de şurada buyur otur" dediğinde aslan da çuvalın üzerine gelince, köylü birden ipin ucunu çekmiş, aslanı çuvalın i  ine koyup ağzını başlamış.

Aslan, sa  lam çuvalın i  inden ba  ırsa da yırtırsa da çıkamaz olmuş. Köylü eline değneği almış ve başlamış aslana vurmaya. Aslan   yle hale gelmiş ki artık dayaktan öleceğini anlamış ve bir süre sonra hırıltıyla "kalaydım da dayım kadar kalaydım, kalaydım da dayım kadar kalaydım" diyerek inlemi  .

İşte biz de fıkradaki gibi bir zamanlar aslan gibiydik ama beterin de beteri var diyerek yaşamak, mücadele etmek ve ayakta kalabilmek uğruna, şu anda bu halimizle kalsak bile yine "kalaydım da dayım kadar kalaydım" diyoruz.

Kanunlarımızda “nefsi müdafaa” diye bir madde vardır. Bir zorunluluk karşısında işlenen suçtan, suçu işleyen herhangi bir ceza almaz. Dükkânınıza veya evinize gelen birisinin, silahla canınıza kast etmesi halinde onu öldürseniz bile bu ağır suçtan ceza almazsınız. Benim olayımda da bir ülkenin başbakanı, banka sahibi bir iş adamını, sadece kendisinden icazet almadan bir ihaleye girmiş olmasının cezası olarak bankasının batması için, evvela hiçbir ilgisinin olmadığı bilinen Malki cinayetiyle ilgili suçluyor; yargı, “ilgisi yok” diyor. Sonra “kara para var bunda” diyerek devletin kurumlarını üzerine salıyor, yargı, “yok” diyor ve daha sonra Türkbank’la ilişki kurulmaya çalışılıyor ve yargı; “yine yok” diyor. Bu kadar saldırının karşısında ben nefsi müdafaa hakkım olarak bir karşılık verebiliyor muyum? Hayır, çünkü bir vatandaş ve birey olarak devlete karşı uygulayabileceğim böyle bir gücüm yok. Henüz batmadığım için hırsını alamayan siyasi, bu sefer de bankama el koydurtuyor. Bu şartlar altında misal olarak, bankamın gerçekten bu yaşanan olaylardan dolayı zarar edip battığını kabul etsek bile, nefsi müdafaa maddesindeki gibi zorunluluktan dolayı gerçekleşen bir olayda, bu bankanın batmasında hâlâ benim bir sorumluluğum olabilir mi? Keza sebep olanlardan, zararlarımın tazmini gerekmez mi?

Halbuki bu da tamamen Başbakan tarafından yapılan, yine sebebi Petrol Ofisi ihalesine dayanan çok çirkin, yanlış ve haksız bir suçlamaydı. Neden dersiniz, önce Nesim Malki 1995 Kasım ayında öldürüldü, o tarihte doların kuru 50.000 TL idi buna göre 700 trilyonu 50 bine bölerseniz 14 milyar dolar ediyor.

Buna göre Malki'nin öldüğü gün 14 milyar dolar para, gece, kara para olarak Başbakan'ın söylemesine göre ondan bana geçmiş. Bir defa Malki öldüğünde bırakın hesabında para olmasını, kendisine 14 bankadan kredi borçlarının geri ödenmesi için ihtarnameler gelmişti. Eğer o öldüğü gece havale yapıldıysa:

1) Kimin o kadar parası var?

2) Hangi bankayla bu miktar para havale yapılabilir?

Sonra eğer bu paranın bir gecede nakit olarak Malki'den birilerine geçtiği kast ediliyorsa, acaba dünyada kimin kasasında 14 milyar dolar gibi büyük bir miktarda nakit para bulunur? Bırakalım 14 milyar doları, dünyada hiç kimsenin kasasında 1 milyar dolar olmaz. Koç'ta da olmaz Sabancı'da da olmaz ki Malki'de olsun. Ayrıca Edirne'den Van'a kadar Türkiye sınırları içerisindeki Merkez Bankası kayıtlarına göre, dolaşımda olan tüm mevcut nakit paranın toplamı 5 milyar dolar olduğuna göre, tüm Türkiye'nin parasının toplamının üç misli kadar para Malki'nin kasasında olabilir mi? İnsan bu kadar asılsız bir iddiaya cevap vermeye gerek bile görmez. On beş tır kadar bir yer kaplayan parayı alabilecek kasa mı var Türkiye'de? Merkez Bankası'ndaki bu kasanın aynısı Malki'de olacak ve bu paralar gece vakti ondan bana gelecek... Yani neresinden tutsan her tarafından yanlışlar çıkıyor ve böyle haksız bir suçlama karşısında insan ne yapacağını şaşıyor, çünkü iktidarın kurumları bu iddia ile üzerinize geliyor ve ben ancak savunma yapmaya gayret ediyorum. Çamur atıldığında, daha sonra temizlenen yerde izi kalmasa da hafızalarda bulanıklık kalıyor, Başbakan'ın beni şaibeli gösterme maksadı hasıl oluyor.

Sırası gelmişken, büyük hiciv üstadı şair Eşref'in başından geçen yaşanmış bir olayı nakletmeyi uygun görüyorum:

Sultan Abdulhamid'in idaresinin son günlerinde, o günlerin basınında şair Eşref en önde gelen hasımlarından biridir. Nedenli nedensiz hakkında tutuklama kararı çıkarılmasını bizzat Abdülhamid talimatlarla yönlendirir. Günlerden bir gün, sebebini Eşref'in de bilmediği bir konudan dolayı tutuklanmasına karar verilir. Bunun üzerine o devrin zaptiyeleri şair Eşref'i Eminönü'nde bulunan bir kiraathanede yine Abdulhamid aleyhinde konuşmalar yaparken yakalar.

Kendisini Sultanahmet'te, şimdi turistik bir otel olan hapishaneye getirip ilgili koğuşa teslim ederler. Cezaevinde dün de, bugün de geçerli olan bir durum vardır: Koğuştaki bulunan tutuklular yeni gelen tutukluyu "geçmiş olsun, Allah yardımcın olsun" sözleriyle karşılarlar. Bu karşılamadan sonra Eşref, koğuştaki bulunan genç bir adama "sen neden tutuklandın evladım" diye sorar.

Genç adam, "kendisinin Kadıköy yakasında bir memuriyette bulunduğunu, her nedense İstanbul yakasına tayin edilmiş olduğunu" söyler. Eşref "ne var bunda ki tutuklandın" diye sorar. Genç adam: "Mali sıkıntı içindeydim, evimi nakletmek için bir kayık kiraladım, evimdeki kullandığım sac soba boruları bir hayli eskiydi, birbirinden çıkarırsam geri takılmasının çok zor olacağını ya da hiç mümkün olmayacağını bildiğim için, üç-dört boruyu birbirine ekli vaziyette kayığın sivri bir tarafına yatırdım. Kayık, Sirkeci yakasına yaklaştığı sırada bir zaptiye memuru beni yanına çağırarak, 'sen ne hakla ve ne haddine düşmüş ki irade-i seniye'nin (padişah iradesi) satın aldığı gemileri taklit ederek, hakaret ve alay edersin' diye beni tutuklayıp buraya getirdiler. Meğer sonradan öğrendim ki Padişah Abdulhamid'in

Amerika'dan satın aldığı işbu gemilerin geldiği gün, İstinye tersanelerine tamir için çekildiğinden, benim bu hadiseyi soba borusunu kayığa gemi bacasına benzeterek koyduğumdan, alınan fakat çalışmayan gemilere benzeterek alay ettiğim suçlamasıyla tutuklanmışım” der.

Eşref, koğuşta bulunan yaşlı bir tutukluya “sen neden tutuklusun” diye sorar: Yaşlı adam: “Ben ihtiyar bir kişiyim, yolda giderken yeşil renkli toparlak çıkın haline getirilmiş bir bez parçası gördüm. İçinde acaba bir şey olabilir mi diye bastonumu ortasına soktum, havaya kaldırarak silkeledim. Tam bu sırada bir zaptiye yakama yapışıp, ‘sen sancağı şerif ile istihza (alay) edersin ha’ diyerek tutuklayıp bu koğuşa gönderdi.

Bu arada tutuklulardan biri Eşref’e “seni niye tutukladılar” diye sorar. Eşref cevaben: “Şu anda neyle suçlandığımı bilmiyorum. **Padişahımız Abdulhamid benden şikayetçi olmuştur**” der. Bunun üzerine koğuşta bulunan mahkumların cümlesi, “ooo senin işin çok zor, Allah yardımcın olsun” derler. Tutukluların bu hassasiyeti karşısında Eşref, koğuşun tahta kapısının arkasına, o zamanlar “sabit kalem” denilen boyalı bir kalemle el yazısıyla şu dördlüğü yazar:

*Halk içinde kat'ı ümmid eyleyen bir ademin
Hasbı hali arşa çıkar nale'i cangâh olur
Müddeisi Padişah olsa bir kimsenin
Hakimi ruz'u cezada Hazreti Allah olur.*

Bu dördlüğün yazılı bulunduğu kapının, İngilizler'in İstanbul'u işgal ettiğinde yerinden söküldüğü tespit edilmiştir. Dörtlük de görüleceği üzere **Eşref, bir adamın şikayetçisi padişah olursa o davanın hakimi, normal hakimler olmayıp Hazreti Allah'ın olacağını söyler. Bizim davamızda da**

şikayetçimiz padişah kadar güçlü olan Başbakan olduğu için maruz kaldığımız sıkıntıları izah etmeye elbette lüzum yoktur.

MASAK incelemesinin diğerk zararları

Bürokrasiye takıldığınızda Türkiye’de iş yapmak çok zor

MASAK tarafından incelenmemiz, aslında gizleyecek hiçbir şeyimiz olmadığı için bir yandan da hoşumuza gitmişti. Sadece incelemeler için biraz daha emek verecektik ama hiç olmazsa sonunda bir devlet kurumu tarafından aklanmış olacaktık. Sonunda öyle oldu ama aklandığımızda kimse duymadı bile.

Bir davada suçlandığınızda manşettesiniz ama beraatınızı kimse yazmaz, ilgilenmez, siz çektiğinizle kalırsınız. Malki cinayetinde aylarca manşetlerden, bir ilgim varmış gibi haberlerim kamuoyuna verildi ama davayla ilgim olmadığı için dosya ve davadan çıkartılmış olmam, küçük bir haber bile olmadı.

MASAK tarafından dört sene boyunca incelenmemizin göze görünmeyen başka büyük zararları da oldu tabii. Öncelikle bir banka sahibinin, bütün şirketleri ve bankasıyla ilgili ödemelerin, böyle bir kurum tarafından incelenmesinin banka üzerinde ve banka mevduat ve kredi müşterileri nezdindeki etkileri tahmin edilemeyecek derecede olumsuzluk yaratıyordu.

Sonra Maliye Bakanlığı’mızın mevzuatına göre, defterleri MASAK tarafından incelenen fabrikaların veya şirketlerin mal satışları karşısında

İSTANBUL
30 /04 /2002

Rapor Sayısı : 1036/131-1
Eki : 105 Adet Ek'de
560 Sayfa Belge

ARAŞTIRMA VE İNCELEME RAPORU

: Hesap Uzmanı Tevabil ÜSTÜNDAĞ

: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'na
alınan 06.10.1998 ve 02.11.1998 tarihli Bakan
onayı.

Araştırma ve İncelemeyi
Yapan

Araştırma ve İncelemenin Dayanağı

Raporun Konusu

4208 Sayılı
tanımlanmıştır.Yapılan
haricinde, bu maddenin
elde edenlerce meşru
kararının başkalarına
kullanılması, kaynak ve
sınır ötesi hareket tabii
sonuçlarından failin kaç
transfer yoluyla aklanın
suçunu oluşturmaktadır.

Karapara ak
Yasanın ikinci maddesi
karşılığında yine aynı
incelemede Uzmanlığın
sayılan-karşılıkların-eli
ASLITÜRK ve Muham

IV-SONU

Mali Suçları
Önlenmesine... Dair K
sümerbank'ın özelleştir
yurtdışı işlemleri) hakkı

1-Hayyam GARİPOĞLU' nun Sümerbank A.Ş. ni satın alması sırasında temin ettiği
kaynakların banka kredilerinden oluştuğu,
2- Türkmenistan'dan yapılan pamuk ithalatının doğrudan bu ülkeden yapılmadığı,
menşei bu ülke olan pamuk ithalatının Normal İthalat şeklinde Mersin Serbest Bölgede bulunan
şirketlerden yapıldığı, şahsi servetinin raporun önceki bölümlerinde belirtildiği gibi olduğu,
3- Yapılan araştırma ve incelemelerde 4208 sayılı Kanunun 2'inci maddesinde
tanımlanan karaparanın oluşumunu sağlayan öncül suçun işlendiğine dair bir bulguya rastlanmadığı,
bu sebeple söz konusu kişi hakkında 4208 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak bir işlem
sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Tevabil ÜSTÜNDAĞ
Tevabil ÜSTÜNDAĞ
Hesap Uzmanı

MASAK'ın 4 sene süren
105 adet ekli 560 sayfa belgeli
Hayyam Garipoğlu'nda kara para
olmadığını belirten raporu

müşteri olan alıcılara kestikleri faturalar da otomatik olarak maliye incelemesi kapsamına giriyordu. Peki hangi iplikçi, bakırcı veya mayacı gibi bizden mal alan firmalar, “biz inceleniyoruz” diyerek, aldıkları malların karşılığı faturalar için maliye incelemesine razı olurlardı?

Zaten herkes maliyeden ve incelemeden kaçarken, bizim yüzümüzden maliyeyle neden muhatap olsunlar? Zaten çoğu da olmadı, bizimle çalışmayı bıraktılar ve başkalarından mal aldılar haklı olarak. O zaman biz hangi müşteriye fabrikalarımızda ürettiğimiz malları satabilecektik? İçine düştüğümüz zorlukları anlatabiliyor muyum acaba?

Peki, kara parayla hiçbir ilgimiz olmadığı halde, böyle bir incelemeye muhatap bir girişimci olmamızın sonucunda uğradığımız zararları bize yaştarmaya, çektirmeye kimin hakkı vardı? Biz iş mi yapacaktık, yatırım mı yapacaktık, teknolojimizi mi geliştirecektik, dünya pazarlarındaki payımızı artırmaya mı çalışacaktık, yoksa bu problemlerle mi uğraşacaktık?

Neydi bütün suçumuz günahımız? Devletin açtığı Petrol Ofisi ihalesine icazet almadan girmek! Aslında icazet almayışımız da dik başlılığımızdan veya cesaretimizden değil; biz o gün böyle bir diyalog kurmamız gerektiğini hem bilemedik, hem düşünemedik. Kısaca cahilliğimize verilmeliydi!

Bugün düşündüğümde aslında olması gerektiği gibi doğru davrandığımı ama neticesine baktığımda hayatımın en büyük ticari hatasını yaptığımı; kendi kendimin sonunu getirdiğimi, bu düşüncesizliğimle tüm ailemin de maddi varlığını ve uzun yıllarda kazanılan itibarını, bana yapılan bir haksızlık karşısında yok ettiğimi görüyorum.

Başbakan'ın yeğeni Sayın Mehmet Kutman tarafından bana “bu ihaleye girme” diye mesaj geldi ama ben o mesajın (kendisinin orada ihaleye katılan rakip firmanın temsilcisi olduğundan), Başbakan tarafından verildiğini o gün algılayamadım, ayrıca mesaj, ihalenin başlamasına yarım saat kala verilmişti.

O saate kadar aylarca bu proje üzerine çalışmış, masraflar etmiş ve milyonlarca dolarlık ihaleye giriş teminat mektuplarını vermiştim. Bir başbakanın bu kadar kinci olacağını ve bir ihaleye girerek normal ticari faaliyetini yürüten bir kişiye zarar verebileceğini tahmin edemedim. Yoksa ben deli miydim ki bu kadar derdi, belayı durduk yerde başıma sarayım.

Halbuki bir başbakanın devletin bu kadar önemli işleri varken onları bırakıp bir işadınının girdiği bir ihaleyle ilgilenmesi doğru muydu? İlgilense bile şeffaf yapılan bir ihaleyi kazanan vatandaşına bırakın ihaleyi vermemeyi, köstek olmayı; tam aksine ona siyasi görevi icabı yardımcı olması, yatırımlarının önünü açması, teşvik etmesi gerekmez miydi?

Kimler banka sahibi olabilir?

Banka sahibi olanlardan fazlam yoksa, eksikim de yoktu

Dönemin Başbakan'ı Sayın Mesut Yılmaz hem TBMM kürsüsünde hem medyada, hiç tanımadığı bilmediği halde aleyhimde konuşmalar yapıyor, beni siyasi polemik malzemesi olarak kullanıyordu. Eski Başbakan Sayın Tansu Çiller'e karşı TBMM çatısı altında beni kast ederek “**siz mafyaya banka verdiniz**” diyordu. Halbuki ben Prof. Dr. Sayın Tansu Çiller Hanım'ı hiç tanımamış ve hayatımda kendisiyle bizzat hiç görüşmemiştim.

Tutanaklarda söz düellosu

Bütçe görüşmelerinde 4 siyasi partinin lideri eteklerindeki taşları dökerken genel kurul sıralarında oturan milletvekilleri "sataşmadan" duramadılar

Nuri KAYIŞ
SİYASİ MUHABİR

TMM Genel Kurul'da 10 gün süren 6. genel kurulun görüşmesi 2000 yıl bütçesinin son günü resmî görüşmelerle başladı. Dört siyasi parti liderinin de konuşması ve "İstisna" adıyla gündemdeki teklifler tekrar tartışılması ile temmuz ayından itibaren de Genel Kurul istisnasız olarak 77 İktisadi Reform Kurul'u konuşmaları ile 17. Ekim'den itibaren 1999-2000 bütçesi ile ilgili tartışmalar başladı. İki tutanaklar

ECCEVİTE KUYRUK SORUSU

Bahattin Ererli (Başbakan): Başbakanlık Hükümeti bütçesinin enflasyon yüzde 90'a aşması, yüzde 100'e ulaşması...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

Nurettin Altın (FP): Yağ oldu, benzi oldu... Bahattin Ererli (Başbakan): 1994'de Türkiye'yi geliştirme için bütçe bütçesini ekonomisi çalıştırmak için...

YERİNDE DURAMADI
DYP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Mevlut Yılmaz'a milletvekili sorularından Mevlut Altın'a ilgili hatırlatma yaptılar.

Yılmaz'a girmiş... Erilip Doğukan (DYP): Ama görüşme... Yılmaz Çiller (DYP): Ama yok masup olma...

Yılmaz Çiller (DYP): Enflasyon yüzde 70'a da... Nurettin Altın (FP): Son verdiğin safar zaman...

Yılmaz Çiller (DYP): Gelmiş halk tepisi... Nurettin Altın (FP): O zaman rızın...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Yılmaz Çiller (DYP): Nije görüşme... Nurettin Altın (FP): Bu görüşme...

Liderlerin konuşması sık sık kesildi

ÇİLLER TER DÖKTÜ
Hükümetin meclis gündemini 1000'e yakın soru sorarak 1999-2000 bütçesi ile ilgili hatırlatma yaptı.

Sümerbank'ta kim haklı?

ANKARA - ANHA

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

GENELKURUL görüşmelerinde Başbakan Mevlut Yılmaz ile CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

Sert polemik tutanaklarda

ANKARA - MİLLİYET

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

BASMAKIN Mevlut Yılmaz hükümeti 77. DYP ve CHP'nin verdiği görüşmelerde...

Mecliste görüşme görüşmelerinde tartışılan zaman zaman çok yavaşladı, CHP İktisadi Reform Kurul'u açar açmaz Nurettin Altın'ın tartışması...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Yılmaz: Bir Türk bankası bu kadar büyük bir...

Zaten yıllardır medyada, bankalara el koyduktan sonra, bankaların siyasi ilişki ve dostluklarla peşkeş çekildiği, eşe dosta dağıtıldığı, banka sahibi olamayacak kişilere banka verildiği devamlı yazıldı-çizildi. Başkalarını bilemem ama ben hiçbir siyasiyi ve bürokrati görmeden, konuşmadan ihaleye müracaat ettim, en yüksek fiyatı vererek ihaleyi kazandım. Satın alma mukavelesini imzaladığım Özelleştirme İdaresi Başkanı'nı bile, ihale bittikten sonra, beş dakikalığına “hayırlı olsun” diyerek tebrik etmek için yanımıza geldiğinde tanı mıştım.

Banka sahibi olma özelliklerini taşımayan bir kişi de değildim, aksine bünyesinde fabrikaları olan ve yanında binlerce eleman çalıştıran; bu kadar fabrikası olmasına rağmen, kimseye tek bir lira borcu olmayan, iyi-kötü dünyayı ve ekonomiyi algılayabilen, Almanca, Fransızca ve İngilizce'yi iyi derecede bilen bir iş adamıydım. Bunlar kadar önemli bir başka özelliğim de bir ayıp karşısında yüzü kızaran, utanmayı bilen edepli bir insandım.

Ancak “banka senin ne haddine, bu ülkede bankacılığı ancak elit kişiler yapar” diye düşünenler olduğu için, bankacılık sektörüne girmemi yanlış bularak “sanayicilikte kalsaydı” diyenler de var. Fakat unutulmamalı ki Sayın Koç'un babası bakkallıktan, Sayın Sabancı'nın babası hamallıktan, büyük gayret ve çalışmalarla bugüne gelip, başarıp, büyüdüklerine ve sonra da banka sahibi olduklarına göre, “bu ülkede elit kimse yoktur ve biz de bir yerlerden başlayıp bankacı olabiliriz” diye düşünüyordum.

En güzel örneği Sayın Hüsnü Özyeğin... Bankada maaşla çalışan bir genel müdürken, banka sahibi oldu ve bugün yurtiçinde ve yurtdışında bankaları olan, ülkenin en zengin ilk beş adamından biri haline geldi. Kimse ona “sen ücretle çalışan bir memursun banka sahibi olmak senin ne haddine” dememiştir.